

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 50 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrst a Din 4. — Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisati se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Ruska mirovna akcija v Sofiji

Po italijanskih informacijah je bil obisk iz Moskve pri kralju Borisu izraz ruskih interesov do Bolgarije — Misija Soboljeva je preprečila razširjenje evropskega konflikta

RIM, 27. nov. e. (Stefani). Ob priliki obiska generalnega tajnika sovjetskega komisariata za zunanje zadeve Soboljeva v Sofiji, poroča dopisnik lista »Corriere della Sera«:

Generalni tajnik ruskega komisariata za zunanje zadeve Soboljev, ki je dopel inkognito z letalom iz Moskve, je bil po razgovorih s predsednikom bolgarske vlade Filovom sprejet v avdienci pri kralju Borisu. Navzoč je bil tudi sovjetski poslanik v Sofiji Lavrentjev.

Ta avdience je vzbudila veliko zanimanje v diplomatskih krogih. Nekateri mislijo, da je ta avdience dopolnilo k nedavnemu sestanku kralja Borisa s kancelarjem Hitlerjem. V tej zvezi se poudarja odlično razpoloženje v odnosih med Bolgarijo in Rusijo. V Sofiji razen tega mislijo, da je Soboljev opravil neko posebno nalogo, ki mu jo je poveril Molotov. Dodaje se, da se je hotelo s tem, da je bil Soboljev sprejet pri bolgarskem suverenu jasno izraziti simpatije in interese Rusije do Bolgarije.

Razumljivo je, da javnost ni obveščena o razgovorih, ki jih je imel Soboljev s kraljem Borisem in s predsednikom bolgarske vlade dr. Filovom. Kljub tej rezerviranosti opozarjajo v sovjetskih odgovornih krogih na to, da se je sestanek dogodel v trenutku, ko se njegov odmev lahko občuti na Bliznjem

vzhodu, ko Turčija razširja obsedno stanje na ves svoj teritorij in Velika Britanija s pomočjo svojih diplomatskih zastopnikov poskuša nove obupne intrige.

Neki diplomat mi je rekel, poroča nadalje dopisnik italijanskega lista da je Soboljev opravil mirovno misijo, s katero se je hotelo preprečiti razširjenje evropskega konflikta. Nihče si ne želi bolj miru kakor Bolgarija.

Akcija nemškega veleposlanika v Ankari von Papena, je med tem še vedno aktualna. Akcija, ki morda ni izolirana, ima namen razjasniti odnose med silami osi in Turčijo. V pričakovanju, da se položaj razvije in razjasni, vodi Sofija v izredno delikatnem trenutku, oprežno in pravilno politiko. Po potovanju kralja Borisa v Berlin in po obisku Soboljeva nima angleški poslanik v Sofiji drugega posla kot da opazuje razvoj dogodkov kot običajen opazovalec.

Ponovna avdience pri kralju Borisu in Popovu

SOFIJA, 27. nov. s. (Reuter). Kralj Boris je včeraj popoldne ponovno sprejel v avdienco generalnega tajnika sov-

jetskega zunanjega ministrstva Soboljeva.

SOFIJA, 27. nov. s. (Reuter). Generalni tajnik ruskega zunanjega ministrstva Soboljev je bil včeraj ponovno sprejet pri bolgarskem zunanjem ministru Popovu. Popov je sprejel Soboljeva prvič že v ponedeljek.

Ruski komuniké

Moskva, 27. nov. s. Uradna sovjetska agencija Tass prinaša o obisku generalnega tajnika ruskega zunanjega ministrstva Soboljeva v Sofiji naslednji komuniké:

Generalni tajnik komisariata za zunanje zadeve Soboljev je prišel v Sofijo in je v ponedeljek v spremstvu sovjetskega poslanika pri bolgarski vladi Lavrentjeva posetil bolgarskega ministrskega predsednika Filova. Zvečer je bil Soboljev sprejet pri kralju Borisu.

Vsi včerajšnji bolgarski listi prinašajo na prvi strani poročila o sprejemu Soboljeva pri kralju ter objavljajo tudi slike generalnega tajnika Soboljeva in poslanika Lavrentjeva.

Soboljev odpotoval v Bukarešto

Sofija, 27. nov. e. Generalni tajnik ruskega komisariata za zunanje zadeve Soboljev je včeraj odpotoval preko Ruščuka v Bukarešto, da se udeleži konference dunavske komisije. Kakor znano, je Soboljev predsednik ruske delegacije v tej komisiji.

Nemški demanti iz Moskve

Moskva, 27. nov. AA. (DNE). London-ska radijska postaja je včeraj razglasila, da je bil ameriški veleposlanik v Moskvi Steinhard sprejet v Sofiji pri kralju Borisu in da je po avdenci izjavil novinarjem,

da Bolgarija ne bo pristopila k trojnemu paktu. Moskovski dobro poučeni krogi poudarjajo, da veleposlanik Steinhard sploh ni zapustil Moskve, odkar se je pred nekaj meseci vrnil na svojo dolžnost in zato ni mogel biti sprejet v avdienco pri bolgarskem kralju.

Avdience poslanika Draganova

Tudi ruske vesti iz Sofije poudarjajo neaktualnost bolgarskega pristopa k berlinskemu paktu

Sofija, 27. nov. s. (Tass). Bolgarski poslanik v Berlinu Draganov, ki je prišel na poročanje v Sofijo, je bil včeraj sprejet pri ministrskem predsedniku Filovu in zunanjem ministru Popovu. Predvidena je tudi njegova avdience pri kralju Borisu.

Prihod poslanika Draganova v Sofijo je v ospredju zanimanja bolgarskih političnih krogov. Z ozirom na dejstvo, da je bil najprej napovedan obisk ministrskega predsednika Filova in zunanjega ministra Popova v Berlinu in da so bile pozneje vesti o tem obisku demantirane, so se sedaj razširile govorice, da je poslanik Draganov osebo prinesel v Sofijo protokol o pristopu Bolgarije k berlinskemu paktu, ki naj bi ga v Sofiji podpisala Filov in Popov. V dobro informiranih krogih pa to možnost zanikajo, češ da trenut-

no pristop Bolgarije k berlinskemu paktu ni več aktualen.

Bolgarija in Turčija

Sofija, 27. nov. s. (Stefani). Dejstvo, da je turška vlada odredila v okrajih ob bolgarski meji obsedno stanje, je vzbudilo veliko zanimanje v Sofiji. V bolgarskih političnih krogih smatrajo, da je proglasitev obsednega stanja v Turčiji delo angleške diplomacije, ki je s tem podvzela zadnji poskus, da bi Turčijo zapletla v konflikt s osnimi veleislami. V bolgarskih političnih krogih izjavljajo, da bo kljub proglasitvi obsednega stanja Bolgarija še nadalje ohranila svoje mirno stališče, ki je v skladu z njeno doslej priznano politično linijo.

Frontna linija v Grčiji še ni ustaljena

Prihod vrhovnega poveljnika italijanske vojske na albansko bojišče je v zvezi s pripravi za italijanski protiudar — Po atenskih poročilih se pokreti grške vojske uspešno nadaljujejo

London, 27. nov. s. (Reuter). Poročila, ki prihajajo o položaju na grško italijanskem bojišču preko Beograda, javljajo, da italijanska vojska v bližini jugoslovenske meje odločno mrzlično pripravlja proti ofenzivo proti Grkom. Italijani zbirajo zlasti velike množice topništva. Glavna koncentracija italijanske vojske je pri Mokri ob Ohridskem jezeru.

New York, 27. nov. s. (Ass. Press). Iz Rima poročajo, da je vrhovni poveljnik italijanske vojske maršal Badoglio osebo odšel na bojišče v Albanijo. Prav tako se mudi v Albaniji visoki funkcionar fašistične stranke Starace.

Grško vojno poročilo

Atene, 27. nov. s. (Atenska tel. ag.). Grški generalni štab je objavil ponovi naslednje 31. vojno poročilo:

Pokreti grške armade na albanskem ozemlju se z uspehom nadaljujejo. Pri Korici je padlo v naše roke šest neposredno vabljenih italijanskih letal, ki jih je sovražnik zapustil na terenu. Prav tako smo zaplenili mnogo drugega vojnega materiala.

Sovražnik je razvil včeraj na fronti nekaj letalske aktivnosti. V Epiru je bilo bombardiranih deset vasi, na otokih Krfu in Kefaloniji pa so sovražna letala napadla nevojaške objekte.

Poročilo italijanskega letalskega dopisnika

RIM, 27. novembra. AA. (Stefani). Letalski dopisnik lista »Messaggero« z grško-albanske fronte poudarja, da so se med zadnjimi letalskimi bitkami italijanski letalci morali boriti stalno z zelo dobrimi letalci in to še v večji meri potrjuje važnost zmag, ki so jih izvojevali.

Dopisnik poroča nadalje, da imajo Angličani na razpolago 60 grških letališč za potrebe svojih letal vseh vrst, ki pa so jih italijanska letala zmerom tolkla. Italijanske izgube se nepomembne, sovražne izgube pa so zelo velike. Sicer pa Grki sami nimajo posebnega zaupanja v Angleže, če na primer grški minister za propagando Nikolaidis zahteva pomoč, »kolikor je ona še mogoča«.

Kar se tiče delovanja, ki je omenjeno v včerajšnjem uradnem poročilu, poudarja dopisnik »Messaggero«, da je skupina trimotornih bombnikov vrste »Alcione« pet ur bombardirala cilje v Filijatesu in Krfu in so ob tej priliki izbruhnili požari, ki so trajali ves dan. Druga letala iste vrste so bombardirala cestna križišča in zadet je bil neki most čez reko Kalamas. Popoldne so letala zopet letela nad Krfom in bombardirala tamkajšnje naprave. Istočasno so »Bicatelii« izvedli številne napade in razdrili mostove in rušili ceste. Poleg tega so letala iste vrste presenetila in bombardirala dolge kolone mehaniziranih sredstev in zbiranje čet. Neka druga skupina letal »Alcione« je napadla in bombardirala tretjič utrdbe na Krfu. Druga letala so bombardirala pristaniške naprave.

Prav tako so bombniki zopet bombardirali pokrajino ob reki Kalamas.

Poleg tega podčrtava dopisnik »Messaggero« epično borbo, do katere je prišlo med dvema italijanskimi lovskimi letali in štirimi letali vrste »Bleitheim«, ki so jih poprej opazila izvidniška letala. Lovska letala so se takoj pognala za bežetimi sovražnimi letali, ki so jih hitro dosegla. Letala vrste »Bleitheim« so bila obkoljena in potrebno je na poseben način streljati nanje. Bitka je bila kratka in kljub ognju strojnici z angleških letal je bilo eno letalo vrste »Bleitheim« sestreljeno in se je zrušilo v plamenu. Kmalu nato je bilo zadeto še drugo letalo v krilo, tretje letalo pa je s številnimi strelji bilo zadeto v sredino.

Angleška poročila

Atene, 27. nov. s. (Reuter). Vsa grško italijanskem bojišču je vladalo včeraj zelo slabo vreme. V visokih planinah je snežilo. Kljub temu so Grki nadaljevali s svojim napredovanjem. Zastopnik grške vlade je izjavil novinarjem, da so na fronto dospela sicer italijanska ojačenja, da pa so bili tudi ti novi odelki odbiti in da so grške čete dalje napredovale. O točnem obsegu novega grškega napredovanja zastopnik vlade ni dal podatkov.

V grških krogih zagotavljajo, da se Italijanom doslej še nikjer ni posrečilo organizirati nove obrambne linije v bližini bojišča. Po grških informacijah prihajajo v Albanijo iz Italije neprestano nova ojačenja italijanske vojske. To pa niso več elitni alpski oddelki, kakršni so se borili na bojišču v Pindskem gorovju. Novo došli italijanski oddelki odhajajo s pristanišč neposredno na fronto. Kljub temu jim doslej ni uspelo zadržati grškega prodora.

Grški prednji oddelki na fronti se bore z veliko vztrajnostjo in postrvovalnostjo. Nekateri čete so že dalj časa v prvih bojnih linijah ter sploh še niso bile zamenjane.

Zlasti v okolici Korice so Grki zajeli več manjših italijanskih oddelkov, ki so zaostali za glavno vojsko in so bili razpršeni po okoliških gozdovih. Zaradi pomankanja živeža so se morali italijanski oddelki končno predati.

Potrdjujejo, da je uspelo Grkom ob morški obali na bojišču v Epiru izkrcati čete za prvimi oddelki italijanske vojske. Ti oddelki so prežezali italijanskim četam zvezo z zaledjem.

Bolgarski vojaški strokovnjak o položaju na bojišču

Sofija, 27. nov. s. (Stefani). Bolgarski vojaški strokovnjaki komentirajo v bolgarskih listih položaj na bojišču v Albaniji. Opozarjajo na zelo težavno ozemlje, na katerem se vrše vojaške operacije.

Grki razpolagajo tudi z močno utrjeno linijo, tako zvano Metaxasovo črto, ki poteka večinoma v višini 2000 m v gorovju. V tem goratem ozemlju ni na razpolago

nobenih pravih cest in promet je možen večinoma z mulami. Moderne motorizirane in oklopne armade so tu neuporabne. Tako pride do izraza zopet tipični gorski način vojevanja.

Grki so zbrali po bolgarskih informacijah zlasti med Lerinom in Korico znatne množine vojaštva in mnogo dobrega topništva. To jim je omogočilo doslej odpor Po mnenju bolgarskih vojaških strokovnjakov pa je vendarle samo vprašanje časa, kdaj bodo Grki poraženi.

Žrtve v borbi za Podgrađec

New York, 27. nov. s. (Tass). United Press v poročilu iz Beograda potrjuje, da so grške čete že pred dnevi zavzele Podgrađec. Poročevalec agencije javlja, da je v boju za Podgrađec padlo več nego 300 Grkov, 700 grških vojakov pa je bilo ranjenih. Italijanske izgube so bile še večje.

Napadi angleških bombnikov

Atene, 27. nov. s. (Reuter). Svojniki komuniké poveljstva angleškega letalstva v Grčiji javlja, da so angleški bombniki v ponedeljek napadli italijanska vojaška skladišča v Argirokastri. Prav tako je bilo izvedenih več izvidniških poletov nad Tarrantom in Barijem. Vsa angleška letala so se vrnila z vseh teh poletov. Naknadno je ugotovljeno, da je rešeno tudi ono angleško bombno letalo, ki so ga pogrešali z napada na Drač v nedeljo.

Komuniké navaja tudi nadaljnje podrobnosti o napadih angleških bombnikov na italijanske vojaške preskrbovalne kolone. Te napade je omenilo že vojno poročilo prejšnjega večera. Novi komuniké navaja, da so bili napadi izvedeni v okolici Elbasana, 20 mil od mesta. Povzročena je bila škoda na tovornih avtomobilih, pa tudi med italijansko pehoto je bilo več žrtev.

Longmore zonet v Kairo

Kairo, 27. nov. s. (Reuter). Vrhovni poveljnik angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu sir Arthur Longmore, ki se je mudi na inspekciji v Grčiji, se je vrnil v Kairo.

Jugoslavija ostane nevtralna

Sofija, 27. nov. s. (Stefani). V tukajšnjih političnih krogih opažajo, da si Grčija zadnje dni prizadeva, da bi obnovila Balkansko zvezo, od katere pričakuje pomoči. Zaradi trdnega stališča Jugoslavije, ki namerava ohraniti svojo nevtralnost, pa so vsa ta grška prizadevanja zaman.

Borzna poročila

Curth, 27. novembra. Beograd 10, Pariz 8.90, London 16.50, New York 431, Milan 21.75, Madrid 40, Berlin 172.50, Stockholm 102.75, Sofija 4.30, Budimpešta 84.

Angliji so potrebni parniki

Minister za trgovinsko mornarico Cross o vlogi novih ameriških rušilcev in letal

London, 27. nov. AA. (Reuter). Cross, minister za trgovinsko mornarico, je v svojem govoru, ki ga je imel včeraj po radiu, med drugim izjavil, da bodo kmalu začeli opravljati službo novi ameriški rušilci in nova letala. Cross je rekel: »Nam so potrebni parniki, ker je od tega odvisno, kako bomo uredili delovanje našega brodomstva in naše oskrbe«.

London, 27. nov. s. (Reuter). V govoru po radiu je izjavil sicer minister Cross da bo Anglija s pridobitvijo novih vojnih ladij, ki so v gradnji ter s pomočjo novih ameriških rušilcev in večjega števila letal lahko uspešneje zatirale udeinstvanje nemških podmornic in nemških vojnih ladij ter tako zmanjšala izgube angleške trgovinske mornarice.

Cross je dejal dalje, da sicer angleške ladjedelnice gradijo trgovinske ladje, kolikor morejo, da pa se te možnosti omejeje, ker morajo ladjedelnice izdelovati tudi še vojne ladje in popravljati, pokvarjene ladje. Zato si bo Anglija prizadevala, da najde možnost, da bi nove trgovinske ladje gradila tudi v inozemstvu, predvsem v Združenih državah.

Cross je opozoril, da so možnosti uvoza v Anglijo po morju zelo reducirane, ker je treba blago dovažati večinoma iz mnogo večje daljave nego pred vojno. Zato pa je potrebna od vsakogar največja štednja in ekonomija. Cross je dejal, da je Anglija to nevarnost srečno prestala že v svetovni vojni ter da jo bo sedaj zopet.

Ko bo prišla ura, se bo Japonska hrabro borila

Komentarji japonskih listov ob imenovanju admirala Nomure za japonskega poslanika v Washingtonu

Tokio, 27. nov. AA. (Reuter). »Ašahi Simbun« komentira imenovanje admirala Nomure za japonskega poslanika v Washingtonu in pravi:

Nemogoče nam je prezreti dejstvo, da angleško-ameriško sodelovanje v Vzhodni Aziji in na Tihem oceanu povečuje nevarnost trenja med Japoniko in USA. Če opozorimo admirala Nomure na težkoče njegovega poslanstva, mu naša namena ni mogla vzeti poguma. Prepričani smo, da bo zaradi težkoče delovanje še pomembnejše. List izraža na koncu upanje, da bo novi poslanik pokazal svojo sretnost boji kot državnik, kakor kot diplomat.

»Jomiuri Simbun« piše: Idejni konflikt med obema narodoma se ne bo dal preprečiti, dokler se USA ne odreče načela odločitvi vresničiti novi sistem v Vzhodni Aziji. Problem se ne bo mogel urediti, če

USA ne bo priznala novega sistema. Naj se USA spomni, da se je Japonika do poslednjega trenutka trudila, da prepreči kitajsko-japonski in rusko-japonski konflikt. Ko bo prišla ura, se bo Japonika hrabro borila.

Zedinjene države in Kitajska

WASHINGTON, 27. nov. AA. (DNE). Zunanji minister Cordell Hull je imel včeraj razgovor s kitajskim veleposlanikom v Washingtonu in predsednikom kitajske osrednje banke Sungom, ki že nekaj mesecev biva v Washingtonu in vodi finančno pogajanja. Po sestanku s Hullom je kitajski veleposlanik izjavil novinarjem, da upa, da bo Amerika še naprej podpirala Kitajsko.

Rumunska gospodarska delegacija v Moskvi

BUKAREŠTA, 27. nov. AA. (Stefani). Rumunska gospodarska zastopstvo, ki ga vodi državni podtajnik v ministrstvu za poljedelstvo, je odpotovalo v Moskvo, kjer bo z zastopniki sovjetske vlade sklenilo trgovinski sporazum.

Tudi Lebrun naj bi prišel pred sodišče

New York, 27. nov. s. (Tass). »New York Herald Tribune« poroča iz Vichyje, da pričinjajo mnogi francoski listi napadati bivšega francoskega predsednika Lebruna. Listi zahtevajo odkrito, naj vlada tudi Lebruna postavi pred izredno sodišče ter mu očita neodločnost in nedelavnost.

DANES PREMIERA
najoriginalnejšega filma sezone
o intimnem življenju modernih deklet
Predstave ob 16., 19. in 21. uri!

HOTEL ZA ŽENE

Film o ljubavnih doživljajih
lepih manekinov v razkošnih
lokalih hrupnega vele mesta,
KINO UNION — Tel. 22-21

Kaj je temelj načrtnega gospodarstva

Pomembna konferenca naših gospodarstvenikov
in tehničnih strokovnjakov v Zbornici za TOI

Ljubljana, 27. novembra. Konferenca, ki je bila včeraj v Ljubljani, zasluži najmočnejši odmev tudi v širši javnosti. Zdej je najlepša prilika, da se naša javnost — in zlasti strokovnjaki, če se še ne zanimajo dovolj — seznani z izredno pomembnim gospodarskim vprašanjem; zanj se morajo zanimati konzumenti prav tako kakor producenti, industriji kakor trgovci, tehniki in znanstveniki, gospodarstveniki in drugi javni delavci. Brez zadovoljive rešitve tega vprašanja si ne moremo niti misliti smotrnega gospodarstva življenja, saj je podlaga za racionalizacijo gospodarstva. Gre za normalizacijo, za uvedbo splošnih veljavnih norm v vseh gospodarskih stekih, in sicer takšnih norm, da bodo najboljše ustrezale splošnim interesom. Uvajanje norm v industriji imenujemo normalizacijo, v kmetištvi pa standardizacijo kmetijskih pridelkov, a v obeh primerih je to eno in isto prizadevanje za racionalno, smotno ureditev v gospodarstvu.

H konferenci so se sestali številni naši gospodarstveniki in univerzitetni profesorji. Zdelo se je pod predsedstvom generalnega tajnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo I. Mohoričem ob 11. v veliki dvorani. Predsednik je pozdravil udeležence v imenu komisarija Zbornice in jim predstavil predsednika Jugoslovanskega odbora za normalizacijo univ. prof. inž. Vasilja iz Beograda. Namen konference je bil, da se predsednik odbora za normalizacijo seznani z našimi gospodarstveniki in znanstveniki ter z njihovimi predlogi za normalizacijo. Podal jim je lepo poročilo o nalogah in delu odbora, nakar se je razvila zelo zanimiva razprava.

POTREBA PO NAČRTNEM GOSPODARSTVU

Univ. prof. Vasilj je v svojem poročilu najprej dokazoval potrebo po načrtnem gospodarstvu glede na sedanjo stopnjo razvoja tehnike in življenjski standard, a še posebej na današnje čase. Dolžnost organiziranih edinic je, da nadzirajo produkcijo, ne glede na razmerje med ponudbo in povpraševanjem. Nadzorstvo je potrebno, četudi je konkurenca velika in obstoje karteli, v tem primeru, da prepreči neželjeno konkurenco. Nadzorstvo je potrebno, bodisi zaradi kakovosti blaga v zaščito porabnikov ali na načinom dela, da je produkcija čim bolj racionalna. Nadzorstvo nad produkcijo bi imelo pri nas nalogo, zagotoviti, da uporabimo vsa sredstva za izpolnitev gospodarstva najbolje glede na naravno bogastvo in delovno moč, tako da bi gospodarstvo res služilo interesom države ter da bi se približali čim bolj splošnemu blagostanju. Tega smotrno ne moremo doseči brez načrtnega, uredenega gospodarstva. Predavatelj sicer sodi, da se gospodarstvo lahko dobro razvija tudi brez splošnega načrta, vendar je splošni načrt potreben, ker je sicer škodljivo izdajati posamezne ukrepe, ki posegajo v svobodno gospodarstvo življenja. Razen tega bi se pa moralo naše zaoznanje gospodarstva razvijati pospešeno, da bi dosegli, kar smo zamudili, a za to bi ga bilo treba voditi po načrtu k točno določenim smotnim, kakršni koli načrt bi izbral in naj bi imenovali vodeno gospodarstvo kakor koli, potrebno je uporabiti vsa sredstva, da bi dosegli uspeh.

KAJ JE NORMALIZACIJA

Eno teh sredstev, ki služijo namenu, da bi bilo uvedeno več reda v tehniki in gospodarstvu, je normalizacija. Človek že nje dno stremi, da bi si čim bolj poenostavil delo, da si izboljša čim bolj, izpolni in poveča produkcijo, promet in distribucijo. Če se pa hočemo čim bolj približati temu smotru, je treba proučiti celo vrsto procesov v produkciji po načrtu in jih izboljšati. Vse to prizadevanje se imenuje s skupnim imenom — racionalizacija v gospodarstvu. Smoter racionalizacije je povišanje in povečanje produkcije in izboljšanje kakovosti blaga. Eno najbolj učinkovitih sredstev racionalizacije v gospodarstvu je normalizacija, sredstvo proti razpajanju, napačnemu delu in njegovim pomanjkljivosti itd. Z normalizacijo so odpravljani številni tipi izdelkov ter izbrani najboljše, dalje preprečena izbira neprimerne materiala, slaba klasifikacija blaga in še neštete druge pomanjkljivosti. S predpisovanjem norm se uveljavljajo doganja, ki pomenijo navadno najboljše rešitve produkcijskih vprašanj in gospodarskih stremeljenj.

KAJ JE NORMA

Pod besedo norma razumemo predpis, pravilo, uzus; to je predpis, ki ga večja ali manjša skupina ljudi podobnih interesov sprejme, da bi lažje dosegli jasno določen namen. To ni pogodba dveh pogodbenikov, le za neko določeno priliko, temveč pravilo, ki velja za vselej. Z normo je odpravljena samovoljnost posameznikov. Norma omogoča vsakomur, da lahko presodi, ali je bilo delo opravljeno dobro ali ne, določa pa tudi način obračunavanja tega dela, kakovost izdelka ter sploh vse, kar se tiče kakovosti, oblike, velikosti in uporabe izdelka. Po vsem tem je jasno, da ima normalizacija silno velik pomen v gospodarstvu, a ne le za producenta.

KOMU VSE KORISTI NORMALIZACIJA

Po izkustvih nemške normalizacije koristi normalizacija tako producentu: olajšuje projektiranje; za delo je potrebno manj delovnih moči; poraba surovin je manjša; izdelava z uporabo strojev je cenejša; stroški preizkušanja izdelkov so manjši; kapaciteta obrata je večja, delovne moči bolje uporabljene; nevarnost dela je zmanjšana; podjetje lahko dela za skladišče, ne le za takojšnjo prodajo; potrebno je manj glavnic za manj blaga in surovin v skladišču. Normalizacija koristi trgovcu tako: ni potrebna večja zaloga blaga in zato tudi ne tako velik kapital, kar pomeni prihranek na obrestih. Omogočen je tudi večji promet, ker ima trgovec lahko v zalogi blago, ki gre zanesljivo v denar. To hkrati olajšuje vse trgovanje — naročanje blaga, sklepanje dogovorov, krigovanje, cene so bolj stalne, nelatna konkurenca je onemogočena do najmanjše mere itd. Normalizacija pa koristi tudi konzumentu: Olajšuje mu izbiro; jamči kvaliteto; znižuje cene; omogoča nabavo blaga skoraj povsod; zmanjšuje rok dobave, če že blaga ni v zalogi; predmeti so pocen-

stavljeni, uporaba lažja; blago je trpežnejše ter zanesljivejše, ker je izdelek preizkušen v vseh pogledih.

VELIKE KORISTI ZA NARODNO GOSPODARSTVO

Normalizacija nudi narodnemu gospodarstvu izredno velike koristi, ki jih pa ni mogoče vselej izraziti v denarju. Nekatere koristi normalizacije pa tudi lahko prikažemo v denarni vrednosti. Tako na primer lahko zelo mnogo prihranilo velika podjetja pri obrestovanju investiranega kapitala za surovine in izdelke. Neka nemška železarna je reducirala 448 profilov svojih izdelkov na 140 in posledaj ni bilo treba imeti v skladišču več toliko blaga, da prihrani na obrestih 360.000 din in 4.50 milijona kapitala lahko uporablja za druge namene.

NORMALIZACIJA PRI NAS

Pri nas temu vprašanju dolgo niso posvečali potrebne pozornosti. Izdano je bilo sicer nekaj zakonskih predpisov, ki so nekoliko podobni normiranj; vsebujejo jih: zakon o državnem računovodstvu, obrtni zakon in gradbeni zakon. Dosedanja zakonodaja v tem pogledu ni mogla zadovoljevati. Zato je bila izdana uredba o normalizaciji, ki je predpisala pogoje za predpisovanje norm. S pravili Jugoslovanskega odbora za normalizacijo pa je podrobno določeno, kako naj deluje nova ustanova.

PROGRAM ODBORA ZA NORMALIZACIJO

Zdej, ko je odbor za normalizacijo končno organiziran po vseh začetnih težavah, je treba določiti program njegovega dela. Dosedanja nedelavnost v naši državi v pogledu normalizacije je silno zadržala vse delo in odbor je pred težkimi nalogami. Edine prave norme, ki so predpisane pri nas, so uvedene za stavbno gradivo. Predpisalo jih je gradbeno ministrstvo. Ni mogoče opraviti vsa dela hkrati, če zaradi velikih stroškov. Za to namen zdej ni dovolj denarja. Zato je na treba določiti načrt o delu odbora, da bo čim uspešnejše. Pri tem imajo besedo tudi gospodarstveniki. Dosej je odbor delal po vrstnem redu, kakor je prejel predloge. Dosej odbor še ni bil v dovolj tesni zvezi z gospodarstveniki in nedavno je naskvil na nje in svoje člane apel, naj zbirajo podatke in pošiljajo predloge.

KAJ JE TREBA STORITI NAJPREJ

V razpravi se je priglasil najprej univ. prof. inž. Král, predstojnik zavoda za preiskavo materiala na naši tehniški fakulteti. Z obžalovanjem je ugotovil, da smo zamudili celih 20 let, ne da bi ukrali kaj smotrnega. Naša država je ena med zadnjih, ki rešuje vprašanje normalizacije. Zato je na treba pri nas narediti poseben razmer izbrati posebno pot. Pri nas nimamo takšnega kadra strokovnjakov in znanstvenih zavodov, da bi pripravili vse potrebno kakor v drugih državah. Vendar ta velika zakasnitev nima le neugodnih posledic; ugodno je vsaj, da imamo obdelan ter preizkušen normalizacijski material. Govornik je predlagal predvsem najtesnejše sodelovanje v vseh resorih, da ne bodo posamezna ministrstva predpisovala več tako posvem nasprotnih si norm kakor doslej. Odbor naj skuša takoj doseči to sodelovanje in da bodo tudi nekateri gospodje popustili od svoje prestizije trme. Nadalje je potrebna čim prej revizija vseh norm kolikor jih je že predpisanih. Morda bi lahko sprejeli pri nas za vse stroke nemške norme, a pri tem je potrebna kritičnost. Nujno potrebno bi bilo, da bi industriji odkrito povedali, kaj lahko dosežejo v svojih obratih, ker le tedaj bi lahko presodili, če bi kazalo sprejeti nekatere norme, ki so v veljavi v tehnično zelo razvitih državah, tudi pri nas, kjer vsi obrati niso še dobro opremljeni ter racionalizirani. Tretja naloga odbora za normalizacijo bi bilo reševanje naših posebnih vprašanj glede na domače potrebe. Tako bi n. pr. bila zelo koristna tipizacija nekaterih obrtnih izdelkov. Posebno skrb bi morali zlasti posvetiti našemu podeželju.

NAJBOLJŠA VEZ — SKUPNO GOSPODARSTVO

Posebno globok vtis je napravil govor univ. prof. dr. M. Vidmarja. Dotaknil se je naših posebnih razmer in naznačil, da je tudi pri vprašanju normalizacije pri nas zelo dolga pot od teorije do prakse, češ da smo za praktično organizacijsko delo izrazito nenadaren narod. Odločno se je zavzel, da mora biti konstrukcijsko delo združeno v centru in da je načrtno gospodarstvo za našo državo nujna, življenjska zahteva. Jugoslavija pa mora ostati tudi enotno gospodarsko telo; skupno gospodarstvo bo najbolje družilo enotni jugoslovanski narod. In enotni narod, edini, mora biti tu, če si hočemo zagotoviti obstoj.

Univ. prof. arh. I. Vurnik je izjavil, da je delo za normalizacijo zelo potrebno, a pri nas bi bilo treba zajeti vse to vprašanje globlje, ne le v podrobnostih, temveč tudi v celoti. Začeti bi bilo treba pri regionalnem projektiranju, s predpisi za naše naše naselje. — Ing. Otahal se je zavzemal za hitro in odločno delo. — Univ. prof. ing. Förster je predlagal, naj bi odbor za normalizacijo publiciral vse norme v posebnih ceninih publikacijah, kajti zdej so predpisi raztreseni po »Službenih Novinah« in »Službenem listu«. — Ravnatelj KID dr. ing. Kliner se je zavzemal za hitro delo odbora in naglašal, da bi se moralo železo pri nas poceniti, ker je zdej poraba mnogo manjša kakor potreba, a pocenilo bi se lahko samo, če bi bile uvedene primerne norme. — Dr. Lavrič je kot kmetijski strokovnjak izjavil, da je potrebno sodelovanje pri normalizaciji za industrijske stroke s prizadevanji za standardizacijo kmetijskih pridelkov in navedel je drastičen primer, ki kaže, kako potrebna je normalizacija tudi v kmetištvi: V Slavoniji uporabljajo okrož 1200 vrst seklr, v Srbiji pa samo dva vrsti. — Končno je gen. tajnik I. Mohorič naglasil, kako silno bi koristila normalizacija naši industriji, ki bi lahko proizvedla mnogo cenejše, ki bi ne bilo uvečeno toliko modelov.

Konferenca je pokazala, da vlada za vprašanje normalizacije pri nas veliko zanimanja.

Povečanje proizvodnje letal v Ameriki

Vojni minister Stimson je napovedal razširjenje civilnega letalskega prometa v korist hitrejšje proizvodnje letal za ameriško in angleško vojsko

Washington, 27. nov. s. (Ass. Press) Vojni minister Stimson je včeraj sporočil, da je za zagotovitev čim hitrejšje proizvodnje letal za ameriško in angleško vojsko sklenilo vojno ministrstvo zahtevati prioriteto v korist proizvodnje vojnih letal pred proizvodnjo trgovinskih letal. Stimson je nadalje dejal, da je zato vojno ministrstvo sklenilo prepovedati vsako razširjenje civilnega letalskega prometa v Zedinjenih državah za ves čas sedanjega izrednega stanja.

Stimson je omenil, da je letalska tvornica Douglas izdelala 12 potniških letal na mesec za zasebne letalske družbe točno po programu, da pa je za 60 dni zaostala za proizvodnjo 186 bombnikov strmoletavcev, ki jih je naročila ameriška vojska. Stimson je dejal, da se kaj takega ne sme ponoviti. Dalje je Stimson opozoril, da primanjkuje Zedinjenim državam letalskih motorjev in da je morala zato ameriška vlada odrediti, da je bilo vrnjenih nekaj letalskih motorjev, ki so bili že odstopljeni Angliji. Ti motorji bodo sedaj na razpolago za ameriško vojsko letalstvo.

Washington, 27. nov. s. (Ass. Press) Predsednik Roosevelt je sredi napovedal, da bodo vsi izdatki za nevojne namene v novem američkem proračunu čim bolj omejeni, tako da bo čim več denarnih sredstev na razpolago za obrambo Amerike. Nadalje je Roosevelt enako kakor vojni minister Stimson sporočil, da vlada ne bo dovolila, da bi se civilni letalski promet v Zedinjenih državah prihodnje leto razširil preko letošnjega stanja.

Povečan proračun za mornariško ministrstvo

New York, 27. nov. AA. (DNB) Po poročilu neke ameriške agencije iz Washingtona je bil odobren nov rekordni proračun ameriškega mornariškega ministrstva za proračunsko leto 1942 in sicer v znesku 3.3

milijarde dolarjev. Ta proračun mornariškega ministrstva je za eno milijardo večji od tekočega proračuna. S tem proračunom se bo bavl kongres januarja prihodnjega leta. Za graditev novih ladij je določenih 1.3 milijarde dolarjev.

Proti stankom in sabotaži

Washington, 27. nov. s. (Ass. Press) Predsednik Roosevelt se je včeraj popoldne posvetoval z vodilnimi osebnostmi ameriškega obrambnega odbora. Posvetoval se je o vprašanju preprečenja stank v ameriških industrijskih objektih, ki delajo za ameriško vojsko. Prav sedaj je stavkalo delavstvo v nekaterih največjih ameriških tvor-

Ameriška finančna pomoč Angliji

O vprašanju dovolitve finančnih kreditov bo razpravljaj kongres šele po novem letu

Washington, 27. nov. s. (Reuter) Danes se sestane k seji zunanje-politični odbor ameriškega senata. Izv. delo se je, da bo odbor razpravljaj o možnosti dovolitve finančnih kreditov Angliji.

Washington, 27. nov. s. (Ass. Press). Novi predsednik zunanje-političnega odbora ameriškega senata George je imel včeraj daljši sestanek z zunanjim ministrom Hullom. Po sestanku je George izjavil, da se v vseh glavnih vprašanih zunanje politike sklada s predsednikom Rooseveltom in zunanjim ministrom Hullom.

George je dalje dejal, da s Hullom ni razpravljaj o vprašanju dovolitve finančnih kreditov Angliji. George je izjavil, da to vprašanje zaenkrat sploh ni aktualno in je prezgodaj o njem govoriti. Na zadnjem zasedanju senat o tem vprašanju vsakakor še ne bo sklepaj.

New York, 27. nov. AA. (Tass). Ameriški tisk poroča, da je demokratski vodja v senatu Burckley izjavil po razgovoru s

predsednikom Rooseveltom, da na sedanjem zasedanju kongresa ne bodo razpravljaj o vprašanju finančne pomoči Angliji.

Po mnenju pristojnih krogov kongres ni pripravljen revidirati Johnsonov in nevtiralnostni zakon vse do b. d. č. 2. s. stanika. ki se bo začel v začetku januarja. Več članov kongresa, ki so se izjavili za raznovrstno pomoč Angliji, nasprotuje sedaj finančni pomoči.

Osebnosti z okolice Roosevelta n. izjavljajo, da vodi Roosevelt zelo opretno politiko glede podelitve kreditov Angliji in da je zaradi tega možno, da se bo izognil vseh poskusov, da bi kakorkoli vplival na sklepe kongresa o tem vprašanju. Washington, 27. nov. s. (Ass. Press) Angleški veleposlanik lord Lothian je enako kakor v ponedeljek tudi včeraj posetil zunanjega ministra Hulla. Izvedelo se je, da sta se razgovarjala o vprašanju plovbe.

muzej in neko šolo. Povzročena škoda v Bristolu ni tako velika, kakor n. pr. v Coventryju. Promet v mestu funkcionira že zopet normalno in za one prebivalce, ki so zaradi letalskega napada ostali brez strehe so bili najdeni zasilni domovi. Tudi v Southamptonu funkcionirajo javne prometne službe zopet skoro normalno.

London, 27. nov. s. (Reuter). Po podatkih, ki jih je prejelo letalsko ministrstvo preko nevtralnih držav je morala v Berlinu zaradi angleških letalskih napadov ena največjih elektrarn popolnoma ustaviti obrat. Tudi več odelkov tvornice Siemens-Schuckert je moralo prekiniti delo.

V Hamburgu je posebno mnogo škode povzročil napad v noči od 15. na 16. novembra. Bil je to najsilovitejši letalski napad v vsej dosednji vojni sploh. Šest tovarn v Hamburgu je bilo razdejanih, v bencinskih skladiščih je izbruhnil požar, eden izmed železniških kolodvorov je bil močno poškodovan in ladjedelnice Blom und Voss so bile hudo prizadete. Pri nekem drugem napadu na Hamburg sta bila ruševca v luki resno poškodovana.

Pri napadu na Stettin sta bili potopljeni dve ladiji v pristanišču. Po angleških informacijah so morali Nemci zaradi angleških letalskih napadov tudi za 60% omejiti izvoz premoga iz Porurja.

Saradžoglovo poročilo

Ankara, 27. nov. AA. (Stefani) Zunanji minister Saradžoglu je pred parlamentarno skupno ljudske stranke podal poročilo o mednarodnih dogodkih v zadnjem tednu. Poročilo je bilo soglasno sprejeto.

Novi turški trgovinski minister

Ankara, 27. nov. AA. Anatolska agencija poroča: Trgovinski minister Namzi Topiolu je odstopil. Na njegovo mesto je bil imenovan Muntaz Ekeil.

Belgijska vlada v vojnem stanju z Italijo

LEOPOLDVILLE, 27. nov. s. (Reuter). Tukajšnji uradni radio Belgijskega Konga je javil snoti, da se smatra Belgijska vlada v vojnem stanju z Italijo. Belgijski radio je dejal, da je zagrešila Italija zadnje čase več sovražnih dejanj proti Belgiji. Tako so Italijani po zloumu Francije zasegli belgijska transportna letala v Afriki, neka italijanska podmornica je nedavno torpedirala neko belgijsko ladjo in italijanska letala se poslužujejo oporišč v Belgiji za svoje napade na Anglijo.

Belgijski radio je ugotovil, da je na podlagi vsega tega razvidno, da se Italija smatra v vojnem stanju z Belgijo. Belgija ne more drugega, da to vzame na znanje. Zato bodo sedaj vsi italijanski državljani v Belgiskem Kongu internirani. Ze 25. novembra so bile izvršene vse potrebne aretacije Italijanov v Kongu.

Vrnitev francoskih mornarjev iz Anglije

TOULON, 27. nov. AA. (Havas). Parnik za ranjence »Kanada« je včeraj priplul v Toulon s 67 častniki in 1200 mornarji francoske trgovske mornarice, ki se vračajo iz Anglije, kjer so bili internirani.

TOULON, 27. nov. AA. (Havas). Toulon je včeraj izredno prisrčno sprejel 67 častnikov in 1200 mornarjev vojne in trgovske mornarice, ki so na parniku »Kanada« prišli iz Anglije. Sprejema se je udeležila velika množica ljudi s pomorskim prefektom na čelu.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Megla v Franciji ovira napade na Anglijo

Majhen obseg nemške letalske aktivnosti v pretekli noči

LONDON, 27. nov. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem današnjem jutranjem komunicju:

Sovražna letalska aktivnost nad Anglijo je imela preteklo noč majhen obseg. Zgodaj zvečer je bilo vrženih nekaj bomb na London, na zapadno Anglijo in na neko točko v okolici Londona. Povzročena škoda je majhna in človeških žrtve je malo.

Pozneje je sovražna letalska aktivnost povsem ponehala in do 6.30 zjutraj ni bila obnovljena.

LONDON, 27. nov. s. (Reuter). Zatišje pred sovražnimi letalskimi napadi, ki je bilo opaženo že v noči od ponedeljka na torek, se je nadaljevalo tudi preteklo noč. V Londonu je bil sicer zvečer letalski alarm, toda že pred polnočjo je prišel znak, da je nevarnost minila. Vrženih je bilo na mesto le malo bomb.

Drugod v Angliji so nemška letala ponoči v manjšem obsegu izvedla napade še

na zapadni del države, na južnovzhodne in severozapadne province ter na vzhodni del srednje Anglije. Na neko mesto v zapadni Angliji je bilo vrženih okoli sto žažigalnih bomb, ki pa so povzročile malo škode.

LONDON, 27. nov. s. (Reuter). V angleških letalskih krogih tolačijo dejstvo, da so nemški letalski napadi na Anglijo v zadnjih dveh nočeh popustili, s tem, da leži nad letališči v severni Franciji sedaj ponoči gosta megla, tako da se nemška letala z njih ne morejo dvigniti, oziroma zopet pristati.

Prav tako opozarjajo angleški letalski krogi, da je teren v severni Franciji za letališča dokaj neugoden in da se zemlja že ob majni pojavi vlage tako razmoči, da letala ne morejo pristajati. Vse te težave so lani preizkusili angleški letalci sami na francoskih tleh, sedaj pa se morajo z njimi boriti nemški letalci.

Film iz življenja v divjih afriških pragozdovih po znamenitem romanu Edgarja Rice Burroughsa
TARZAN V HAREMU
KINO SLOGA — TELEFON 27-30
Premiera danes ob 16., 19. in 21. uri!
V glavnih vlogah: ELEANOR HOLM, ameriška lepota in prvakinja v plavanju, ter CLENN MORRIS, stasiti in postavni atlet svetovnega slovesa.

KINO MATICA — Tel. 22-41 Izoben fran-
Predstave ob 16., 19. in 21. uri
Ganljiv ljubzenski roman pobelega legijonarja in mlade deklice, nad katero pa bedi pošasten, zločest, a vanjo zaljubljen starič — njen varuh. Znameniti igralski par: JEAN GABIN in MICHELE MORGAN
OBALA V MEGLI

Angleška letala nad severno Italijo in Nemčijo

Bombardirala so tudi berlinska predmestja, kjer pa vojaški objekti niso bili zadeti

London, 27. nov. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo je objavilo davi naslednji komunikje:

Preteklo noč so angleški bombniki napadli objekte v severni Italiji in v Nemčiji, med drugim tudi v Berlinu.

New York, 27. nov. s. (Col. B. S.) Nemški radio je davi v oddaji za Ameriko javil, da je več angleških letal preteklo noč skušalo napasti Berlin. Na berlinska predmestja je bilo vrženih več bomb, toda angleška letala niso dospela do središča mesta. Protiletalsko topništvo je uspešno interveniralo. Vojaški objekti, kakor javlja nemško poročilo, niso bili zadeti.

V noči na torek

London, 27. nov. s. (Reuter). O napadu angleških bombnikov na Kiel v noči od ponedeljka na torek javlja letalsko ministrstvo, da se je pričel napad že pred 19. v ponedeljek zvečer. Napad so izvedle formacije težkih bombnikov kljub temi in oblakom. Povzročeni je bilo mnogo eksplozij in požarov. Glavna cilja napada sta bila ladjedelnice in plinarne. Angleški bombniki so krogili po pol ure nad cilji, preden so odvrzli bombe.

Iste noči so angleška letala bombardirala tudi nemške vojaške naprave na Helgolandu.

Alarm v švici

Bern, 27. novembra. I. SDA. Vrhovno poveljstvo švicarske vojske poroča, da so preteklo noč neznanja tuja letala zelo visoko preletela švicarsko ozemlje. Letala so letela v južnozpadni smeri. V več švicarskih mestih je bil letalski alarm.

Škoda po letalskih napadih v Angliji in Nemčiji

London, 27. nov. s. (Reuter) Oblasti so sedaj dovolile objavo nekaterih podatkov o škodi, ki so jo povzročili nedavni nemški letalski napadi na Birmingham, Southampton in Bristol.

V Birminghamu je bila med drugim razrušena galerija slik in glasbena akademija. V Southamptonu je največje razdejanje povzročil velik požar, ki je opustošil veliko zgradbo. Pri gašenju so bili ubiti trije gasilci, dva pa sta bila ranjena.

V Bristolu so bombe porušile med drugim več cerkva, glavno dvorano univerze,

Za red na naših cestah

Pešci potrebujejo več zaštite pred brezobzirnimi avtomobilisti

Prejeli smo: Že večkrat smo poročali, da imajo pešci premalo zaštite pred brezobzirnimi avtomobilisti. Prav pogosto se dogaja, da je bil pešec, ki je iz tramvaja moral izstopiti na odprto cesto, v smrtni nevarnosti. Čeprav določajo policijski predpisi, da mora avtomobilist svoja vozila ustaviti, kadar izstopajo iz tramvaja potniki na cesto, tega nihče ne spoštuje in tudi naša policija premalo strogo nadzira avtomobilski promet. Posebno nevarna so tramvajška postajališča na Celovski cesti v smeri proti št. Vidu, kjer morajo potniki zmeraj izstopati na odprto cesto, avtomobilisti pa prehitujejo kljub strogim policijskim predpisom tramvaje tudi na postajah, tako da mora biti človek pravi akrobat v skokih, če se hoče ogniti nesreči.

Noben poziv v listih ne zaleže. V svoji brezobzirnosti divjajo avtomobilisti po cestah in te dni bi se bila pri tramvajškem postajališču pri pivovarni Union kmalu pripetila smrtna nesreča. Iz tramvaja je izstopala neka starka, prav v tistem trenutku pa je mimo pridrvel avtomobilist in sicer z brzino nad 50 km. h. Ne bi bil neki gospod potegnil starke k sebi nazaj, proti tramvaju, bi jo bil avtomobilist prav gotovo podrl.

Naredba o omejitvi prometa z motornimi vozili, ki je bila izdana pred meseci, določa posebne nagrade v višini tretjine odmerjene kazni za tiste, ki ovičajo prestopke. Nagrada izplačajo vsakomur, kakor hitro postane razsodba izvršna, prestopke pa je treba javiti pristojnim policijskim upravam oziroma splošnim upravnim oblastvom.

Ali bi ne bilo koristno, če bi tudi naša policijska uprava določila posebne nagrade za tiste, ki bi prijavili brezobzirne avtomobiliste, ki ne spoštujejo cestno-policijskih predpisov. Če namreč avtomobilistom niti javna svarila ne zaležejo, je potrebno poseči po še bolj drastičnih merah. Če se pešci na drugačen način ne morejo zaščititi pred avtomobilisti, bodo pač prisiljeni vsakogar, ki ne spoštuje reda in tujih življenj, prijaviti policijskim oblastvom. Nekaj strogih kazni bi zanesljivo zaleglo, da bi naši motorni vozači postali previdnejši in da bi bolj spoštovali varnost pešcev.

Sicer pa bi v tem pogledu tudi policija sama lahko napravila red. Na tramvajskih postajališčih, kjer so pešci zaradi izstopa iz tramvaja neposredno na cesto najbolj izpostavljeni nevarnostim, naj bi ob urah, ko je tramvajski promet in prav tako

tudi avtomobilski najbolj živahen, postavili posebne stražnike z nalogo, da kontrolirajo avtomobiliste in vsak prekršek cestno-policijskih predpisov takoj prijavijo. Med zelo nevarna tramvajška postajališča moramo šteti zlasti tista pri »Levici«, pri pivovarni Union, pri gostilni Keršič, pri starejši škofski cerkvi, pri šišenskem Gasilskem domu in pri stari šišenski mitnici in sicer v smeri proti št. Vidu, ker pri vožnji v smeri proti Ajdovščini izstop potniki na pločnik. Na vseh teh postajah, pa tudi na raznih postajah na Tržaški, Zaloški in Karloški oziroma Dolenjski cesti, bi morala policijska uprava posvetiti avtomobilistom največjo pozornost in napraviti red, kakršnega poznaajo v vseh drugih mestih.

Kdor je že hodil po Beogradu ali Zagrebu, se je prav lahko prepiral, kako tam avtomobilisti spoštujejo cestno-policijske predpise in kako se pred vsakim tramvajskim postajališčem, če potniki iz vozila izstopajo, ustavljajo, vozniki pa nadaljujejo šele potem, ko jo nadaljuje že tudi tramvaj. Če je tak strog red uveljavljen v Beogradu in Zagrebu, ga je nujno potrebno uveljaviti tudi v Ljubljani, kjer ni življenjskega nevarnosti manj vredno kakor v drugih velikih mestih.

To dolžno obzirnost do sočloveka bi morali naši avtomobilisti zlasti upoštevati in spoštovati tudi v jesenskih dneh, ko se nekatere naše ceste polne z blatno vodo napolnjenih kotanj. Dokler vozijo avtomobilisti mimo stražnika, vozijo namreč z zmerno brzino, čim pa zavozijo na daljše ceste, kakor so Zaloška, Dolenjska, Tržaška ali Celovška, ne spoštujejo več nobenih predpisov o dovoljeni maksimalni hitrosti, ampak vozijo, kakor se jim zdi in brez vsakega ozira na pešce, ki so včasih z blatom obrizgani do glave.

Avtomobilisti se prav pogosto pritožujejo, da so pešci in biciklisti nezadostno disciplinirani, sami nase pa zmeraj opozarjajo in mislijo, da jim je dovoljeno vse. Prepričani smo, da bodo tudi pešci in kolesarji do avtomobilistov obzirnejši, če bodo avtomobilisti bolj upoštevali cestno-policijske predpise in človeška življenja. Ali je čudno, če pastir na deželi vrže kamen za avtomobilom, ko pa mu je že marsikateri avtomobilist morda prizadel gorje? Kdo more od neukega človeka zahtevati večjo obzirnost kakor od človeka, ki bi se v mestih lahko naučil spoštovati svojega bližnjega in njegovo imetje?

Razstava romarja med slikarji Božidarja Jakca

Izredno pestra zbirka umetnikovih novjših del, med katerimi so prvič razstavljeni motivi z Madžarske

Ljubljana, 26. novembra V nedeljo je v Jakopičevem paviljonu otvoril svojo samostojno razstavo akad. slikar Božidar Jakac. Za čudo mnogo ljubiteljev slovenske umetnosti se je udeležilo otvoritve. Običajno se potrdi v Jakopičevem paviljonu ob otvoritvah pešiča »stalnih« gostov, Jakac pa je privabil brez reklame ne samo stalnih, temveč še celo vrsto svojih oboževalcev, ljubiteljev in interesentov. Božidar Jakac je najbolj popularen slovenski slikar, le tako si lahko razlagamo tolikšno zanimanje za njegovo delo. Naj omenimo, da je pričujoča njegova razstava trinajsta samostojna razstava, sicer pa 72. od prve, ki je bila v dobi pretrata l. 1918. Že te številke kažejo izredno marljivost in delavnost slikarja Jakca, oziroma edinstveno marljivost in delavnost v primeri z drugimi slovenskimi likovniki.

so delali vsi veliki slikarji, in se zaveda, da se na ta način usposablja za veliko stvaritev. Tako je njegova umetniška pot. Njegova je, osebnostna je popolnoma in zaredi tega je pravilna. Zmotno je mnenje, da je utegne takega slikarja njegova »manira« zavrti v razvoj. Ogledati si je treba samo nekatere novejšje Jakčeve portrete, pa se človek prepriča, da se Jakac še ni zabulil v svojo maniro, temveč je še vedno po najvišji dovršenosti hrepenel ustvarjalec, ki si zadaja vedno nove naloge in rešuje čedalje bolj zamotane in težke slikarske probleme. Portreti Moj oče, Miran Jarc, gospa dr. Lavričeva in gospa A. K. pričajo o tem. V teh ni dosežen samo portretni element sličnosti in barvnega efekta, temveč tudi umetnostna kvaliteta.

Najrazličnejša nastrojenja kažejo številni pasteli iz ljubljanske okolice, Bele Krajine, Prekmurja, Primorja in Madžarske. Tudi iz te skupine razstavljenih del blestijo nekatera dela izredne kvalitete. Da je v Jakcu še neizčrpana ustvarjalna sila in da prav za prav v čisto umetniškem pogledu še ni zaključil svojega dela, kažejo slike, ki so pripravljene v spremenjenem okolju, ko se je slikar znašel pred novimi problemi, katerih ni mogel reševati samo s svojo dovršeno maniro, spretnostjo in rutino. Med te spadajo slike s Primorja in slike iz Madžarske, kjer je bil Jakac gost mednarodnega društva za izmenjavo umetnikov v Budimpešti.

Ze prvi dan je imela Jakčeva razstava nenavaden gneten uspeh, interesentov za odkup slik pa je še mnogo. Želimo, da bi tudi v tem pogledu slikarjeva razstava popolnoma uspela, saj je to njegova trinajsta samostojna razstava in številka trinajst je morda tudi za Jakca najsrečnejša med številkami.

Literarni večer na Jesenicah

V nedeljo zvečer so v veliki dvorani Sokolskega doma na Jesenicah nastopili z recitacijami iz svojih novjših del mladi pesniki in pisatelji, člani Umetniškega kluba iz Ljubljane. Nastopili so Vladimir Bartol, znani romanopisec in novelist, avtor zanimivega romana »Alamut«; Ludovik Mrzel, avtor »Boga v Trbovljah«; pisatelj Ladislav Klautar in akademski kipar Nikolaj Pinat, ki je poleg svojih del recitiral tudi dela pesnika Igorja Torkarja.

Literarni večer je otvoril prosvetar Sokolskega društva na Jesenicah G. Silvestar Gasar, ki je pozdravil naše mlade pesnike in pisatelje kot glasnike naše Moderne, ki iščejo tesnejših stikov z našim narodom. Govornik je z ostrimi besedami kritiziral nezanimanje našega občinstva, predvsem izobražencev, ki jih danes razen nekaj redkih izjem povsod zamaš isčemo.

Na drugi se je kot prvi pojavil akad. kipar Niko Pinat, za njim pa tovaršji Ladislav Klautar, Vladimir Bartol, Ludovik Mrzel in zopet Niko Pinat, ki jebral pesništvo Igorja Torkarja. Mladi literati, ki so polni mladostne in ustvarjalne sile, so bili deležni gromkih ovacij hvalečnega občinstva.

Prvega literarnega večera se je udeležilo le okoli 100 oseb. Ta ugotovitev je za tako razgiban kraj, kakor so Jesenice, silno porazna. Oblikovalci naše duhovne kulture

so zaslužili vse drugačen obisk. Večera se je z malimi izjemami udeležilo le tisti, ki jih vidimo povsod pri drobnem delu, katerim za našo narodno prosveto nobena žrtva ni prevelika. Vsi, ki so prišli, so bili z nastopom naših mladih književnikov zelo zadovoljni.

Goetje so navezali stike z našim delovnim ljudstvom, ki zna najbolje ceniti del oblikovalcev naše tepe besede.

Proslava Zedinjenja 1. decembra v Unionu Novinarski koncert v korist siromašnih srednješolcev

Iz Celja

— Učitelstvo bo zborovalo. Sresko društvo JUU v Celju bo zborovalo v sredo 4. decembra s pričetkom ob pol 9. dopoldne na mestni dekliški narodni šoli v Celju. Poleg rednih točk bo na dnevnem redu predavanje šolskega upravitelja g. Lužnika o »Mislih o globalni metodi v pouku«. O poteku banovinske skupščine sekcije JUU bo poročal učitelj g. Kotnik. Ob društveni 70letnici bosta podala zgodovino Celjskega učiteljskega društva g. Zdošek in Fr. Roš. Društvo ima danes 207 članov in članice ter je drugo najmočnejše v dravski banovini. K zborovanju je vabljeno zlasti tudi upokojeno učitelstvo.

— Sokolska akademija. Vstopnice za akademijo v proslavo praznika zedinjenja ki jo priredi Sokolsko društvo Celje-matica v soboto 30. t. m. ob 20 v celjskem gledališču bodo v četrtek, petek in soboto v predprodaji v Goriciarjevi knjižarni, gledališka blagajna bo na odprti v soboto od 19. daila.

— Uradni dan Zbornice za TOI za Celje in okolico bo v torek 3. decembra od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Zdrženja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici.

— S palico mu je uničil oko. V Staroveškega gostilni v Podčetrtku je 31letni delavec Nikolaj Vrbovšek iz Podčetrka na Silvestrovo v tepežu z udarcem s težko palico uničil Blažu Žučku levo oko in zabodel Miho Jesiha z nožem v levo stran hrbta. V tem tepežu je dobil Žučko tudi vbojilca z nožem v hrbet, pri čemer mu je nož predril pljuča. Vrbovšek je takrat razbil v gostilni več steklenic, stolov in šip. Zaradi tega ga je okrogno sodišče v Celju v torek obsojilo na 10 mesecev strogega zapor. Vrbovšek mora plačati Žučku 2000 din za bolečine, 10.000 din za izgubljeno oko in 3500 din za izgubo zaslužka.

— Tatinski posli. V neki gostilni na Krekovi cesti je neki moški te dni pogostil 31letnega brezposelnega pleskarja Rudolfa B. iz Ljubljane. Namesto da bi bil pleskar za to hvaležen, pa je ukradel svojemu gostitelju 2.500 din vredno zimsko suknjo in usnjene rokavice ter pobegnil s plenom proti gimnaziji. Neki fant je takoj pohitel za njim, mu vzel plen in izročil storilca policiji. Z nekega podstrešja na Slomskovem trgu je 50letni zidar Jakob P. ukradel večje število gumijastih podmetnikov, ki jih je bil tam shranil neki potnik. Storičla so kmalu izsledili in aretirali. Pri njem so našli samo še nekaj ukradenih podmetnikov.

— Nečrta ne počiva. V nedeljo si je štiriletni dinarjev sinček Drago Kragolnik iz Gaberja pri Celju pri padcu zlomil levo nogo pod koleno. V sp. Gorčah pri Braslovčah si je 13letni rejenec Franc Slokan istega dne pri padcu zlomil levo roko v ramenu. V torek je padel 27letni vrtnar Ivan Breznik iz Celja na cesti na Ostrožnem s koleasa in se močno poškodoval po glavi. V Gavčah pri Šmartnem ob Paki si je 53letni drvar Peter Napotnik pri padcu zlomil levo roko v ramenu. V ponedeljek se je 38letni nosečnik sin Ivan Plavec iz Parizelj pri Braslovčah vsak pri delu v rodu z sekuro v desno stopalo in se hudo poškodoval. Ponosrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

Iz Radeč

— Pomanjkanje učnih moči. V »Slovenec« smo čitali 22. novembra, da imajo v škofji Lodi kar tri nadstevilne učne moči, dočim jih pri nas res primanjkuje. Dne 20. oktobra sta odšla iz naše šole dva učitelja na višjo pedagogsko šolo v Beogradu. 10. novembra pa je bil premeščen še bivši tukajšnji šolski upravitelj B. iz Radeč v Kozje. Tako je ostalo na šoli samo sedem učiteljev za devet razredov oziroma paralel. Čeprav so nam višje šolske oblasti v oktobru ukinile sedmi razred zaradi premajhnega števila učencev, sta vseeno še dva razreda brez svojih razrednikov. Ker imamo v Radečah tudi obrtno-nadaljevalno šolo, je pomanjkanje učnih moči pri nas še občutnejše. Sicer poučujejo tudi na obrtno-nadaljevalni šoli naše marljive učiteljice, da ne bi pouk preveč zaostal, vendar pa prostimo bankso upravo, naj nam pošlje čim prej še dve učni moči, ker bo sicer pouk v obeh šolah preveč trpel.

— Pozor pred ponašanjem denarjem! V Radečah in okolici so se v zadnjem času pojavili ponarejeni desetinarski kovanci. Ker so zelo dobro ponarejeni, jih je težko ločiti od pravih »kovačev«. Največ se ločijo še po zvoku in belkasto svetlejši barvi od pravih kovancev. Tudi kraljeva podoba ni tako precizno izdelana kakor na pravem denarju, vendar pa je potrebna največja pazljivost pri sprejemanju desetinarskih kovancev.

— Na Vrhovem dobe novo šolo! Vrhovčani že dolgo prosijo višje šolske oblasti za šolo na Vrhovem, ker morajo njihovi otroci obiskovati 5 do 5 km oddaljeno ljudsko šolo v Radečah. Kakor smo čuli, se bo Vrhovčanom ta želja izpolnila. Banksa uprava je že odredila komisijski ogled zemljišča za šolsko poslopje in vrt. Ta ogled je bil 26. novembra na Vrhovem pod vodstvom bankškega šol. nadzornika g. Jegliča. Pri tej priložnosti se je tudi Radečani obračali na višje šolske oblasti s prošnjo za ustanovitev meščanske šole, ki je v našem kraju nujno potrebna. Sedaj se morajo učenci meščanske šole voziti vsak dan iz Radeč v Celje. Če bi imeli v Radečah meščansko šolo, bi jo lahko obiskovali učenci vseh bližnjih krajev in bi starešem odpadli stroški za prebrzo i. dr.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Socialne razmere ljubljanskih dijakov Zanimive ugotovitve pismene ankete med ljubljanskim dijaštvom o življenju naše srednješolske mladine

Ljubljana, 27. novembra.

Ne smemo tajiti: mnogo premalo se zanimalo za življenje našega dijaštva in kakor kaže, naimani poznamo njegove socialne razmere. Življenje šolarjev ljubljanskih šol proučujejo nekateri učitelji in zdajali so že več lepih publikacij ter v njih obdelali znanstveno poučne podatke o socialnih razmerah otrok. Podobne študije bi bile potrebne o socialnih razmerah srednješolcev. Ko so te tedne ljubljanski novinarji začeli zbirati podatke o življenju našega dijaštva, so spreviedli da jim nihče ne more postreči z njimi vsaj ne z dovolj konkretnimi. Zato je bilo potrebno prirediti posebno pismeno anketo, ki bi naj podala vsaj približen prevez socialnih razmer naših dijakov. Predvsem se moramo zahvaliti vodstvu šolske poliklinike, ki je izvršila anketo med dijaki, gosti šolske kuhinje kraljice Marije in na učiteljsku Razumljivo je, da anketa ki je bila prirejena in končana v nekaj dneh, ni mogla zajeti večine ljubljanskega dijaštva čeprav bi bilo mogoče na enak način proučiti socialne razmere dijakov vseh ljubljanskih šol, a seveda le v soozrazumu s šolskimi oblastmi in potrebre bi bile večje priprave. Kljub temu je tudi ta anketa dovolj poučna in ima veliko vrednost ker so pri nji sodelovali dijaki mnogih raznih ljubljanskih srednjih šol. Morda se zdi anketa enostranska nekoliko zaradi tega, ker je v nji predvsem sodelovalo že izbrano revno dijaštvo kaiti v šolski kuhinji se hranilo je revnejši dijaki odgovarjali prostovoljno in anonimno. Odgovarjali so po večini iskreno in odzovorila jih je večina, ki so preleli vprašalne pole.

Sodelovalo je 172 dijakov in dijakinj. Izmed njih jih stanuje 112 v Ljubljani, 60 se jih pa vozi v mestne šole z dežele do 25 km daleč. Večina teh dijakov je slabo preskrbljena. Čeprav mnogi odgovarjajo, da imajo dovolj sredstev za preživljanje, se preživljanje; ko odgovore natančneje proučimo, spreviedimo, da se nekateri, ki so sicer na videz zadovoljni, — ker pač morajo biti, — niti trikrat na dan ne najedo do sitga. Preseneča nas zlasti, da je mnogo dijakov, ki sicer žive pri starših in sorodnikih v Ljubljani, zelo revnih. Izmed 112 v Ljubljani stanujočih jih živi pri starših in sorodnikih 81, a nad polovico, 65, jih je slabo preskrbljenih. Brez gnetnih skrbi se jih šola samo 16 živečih pri starših, odnosno sorodnikih. Izmed 65 revnejših dijakov, ki žive skupno s starši ali sorodniki v Ljubljani, jih prejema celo 53 hrano v šolski kuhinji kraljice Marije; to se pravi, da so vsi potrebni podpore, saj tim doma ne morejo dati niti primernega kosila. Da je res tako,

spreviedimo že po tem, da jih izmed teh 53 gostov šolske kuhinje nima redno večerje 11 ali celo petina, a 4 se pitožujejo, da prejemajo premalo hrane, če jo že dobe. Toda ne smemo misliti, da se godi dobro vsem dijakom, ki niso gosti šolske kuhinje. Izmed 12 dijakov, ki imajo kosilo doma se štirje pritožujejo, da dobivajo premalo hrane, a eden nima večerje.

Pri anketi je sodelovalo tudi 31 dijakov, ki stanujejo v Ljubljani pri tujih ljudsh. Dve tretjini teh dijakov se težko prživlja, le 10 jih je bolj preskrbljenih. V šolski kuhinji jih prejema kosilo 18. Ti so najrevnejši, kar spreviedimo tudi iz tega, da 4 nimajo redno večerje ali sploh ne, po eden nima tudi redno kosila in zjutrika, eden pa zajtrkuje samo trikrat na teden ko dobi brezplačno mleko, razen tega se 2 dijaka še pritožujeta, da prejemata premalo hrane. Spreviedimo torej, da se večina gostov šolske kuhinje naje do sitga navadno le opoldne, a nekateri drugi nimajo niti zadostnega obeda. Mlad človek na bi moral seveda jesti po večkrat na dan, saj je kmalu zopet lačen, če je kosilo še tako izdatno. Pri tem moramo upoštevati, da ti dijaki stanujejo v slabih, nezakurjenih stanovanjih ter da bi njihova hrana morala vsebovati že zaradi tega več kalorij.

Ob tej priliki navajamo samo te podatke, ki najbolj zgornjemo pričajo, da naše dijaštvo v resnici strada in da smo dolžni zanimati se zanj ter tudi iskati pomoči. Prihodnjič bomo navedli še druge podatke iz ankete, ki bodo pokazali, da je dovolj revnih dijakov na vseh srednjih šolah. Videli bomo, da tudi stanovanjske razmere nikakor niso zadovoljive, čeprav so naši dijaki skromni. V ostalem je znano, da so dijaška stanovanja med najslabšimi. Anketa je tudi pokazala, da pomanjkanje ne trpe le dijaki, ki imajo starše delavce, rokodelce itd., temveč tudi nekateri otroci uradnikov, malih poselitnikov, predvsem pa upokojevcev in nezaposlenih.

Dijaki, stanujoči na deželi trpe v mnogih primerih še bolj kakor njihovi najrevnejši tovariši v Ljubljani, saj se pogosto niti ne naspje dovolj, zmrzujejo v postojnih čakalnicah morajo vstajati zelo zgodaj, da utamejo vlak, vračajo se pa iz šole pozno popoldne in mnogi med njimi ostanejo po 6 do 8 ur brez tople ali celo brez vsake hrane. Tudi, ko se vrnejo domov, jih ne čaka vselej topla jed. Premraženi, premočeni in lačni prihajajo že v šolo in izmučeni se vračajo domov, kjer bi se naj učili ter pripravljali na prihodnji dan, toda zelo težko se je učiti v mračnih in hladnih sobah, kjer navadno tudi ni elektrike. Silno mnogo trpljenja se skriva za temi nekoliko lakoničnimi odgovori »da« ali »ne« na vprašalnih polah.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, pazljivo prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj prepričal, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra zbiranje v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za nje pri dobrotnikih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Otvoritev mestnega zavetišča na Jesenicah

Jesenice, 26. novembra Točno pred dvema letoma je bil ob veliki slovesnosti vzidan temeljni kamen za novi dom dobrodelnosti na Jesenicah, v nedeljo dopoldne pa je bila ponosna in lepa stavba blagoslovljena in izročena svojem plemenitemu namenu. Blagoslovitvene obrede je v hišni kapelici opravil knezoškof dr. Gregorij Rožman ob asistenci mestnega župnika d. sv. Antona Kastelica in dveh duhovnikov. Slovesne službe božje so se udeležili namestnik bana okrajni načelnik dr. Ivan Vrečar iz Radovljice, zastopnik županske zveze ravn. Resman iz Radovljice, ravnatelj KID dr. inž. Herman Klinar, mestni župan Valentin Markež z občinskimi odborniki in nameščenci. Na vso je bil tudi projektant inž. arh. Jože Platner iz Ljubljane, domači stavbeniki in obrtniki, ki so gradili poslopje in vsi notranjost res zelo lepo, praktično in solidno opremili.

Po službi božji je bil ogled vseh oddelkov, nakar so bili udeleženci povabljeni v veliko jedilnico, kjer jim je bila servirana zakuska.

Po zakuski je mestni podžupan in načelnik obč. socialnega oddeska Peter Arnez pozdravil vse goste ter v daljšem poročilu očrtal vse delo za mogočno stavbo. Mestna občina jeseniška se je za gradnjo prepotrebega zavetišča pripravljala več let. Mestni ubožci in hiralci so hodili umirati v druge kraje, daleč od svojega doma in svojih ljudi. Občina je zanje plačevala več, kakor bi jo stalo vzdrževanje ubožcev v lastnem zavetišču. Že prejšnji občinski odbor z županom Žabkarjem na čelu je vsako leto vstavil v občinski letni proračun znatne zneske za gradnjo zavetišča. Iz teh postavk prejšnjih in sedanjih letnih proračunov so se nabrala dovoljna sredstva za gradnjo in vzdrževanje velike stavbe, ki bo v srečo ubogim, starim in betežnim, v kras mestu in v ponos vsem, ki so pri tem sodelovali in si s tem postavili najlepši spomenik.

Načrte za to veliko stavbo je napravil inž. arh. Jože Platner iz Ljubljane. Stavba je 51 m dolga, 14 odnosno 10 m široka. Delana je eno-deloma pa dvonadstropno in vsa podkletena. Ima centralno kurjavo, angleška stranišča, štiri kopalnice in prho s toplo in hladno vodo. Na zapadnem krilu so stanovanja za sestre in drugo osebje, velika obednica, čakalnica, shramba, kuhinja, ambulanca in dve bolniški sobi, ločeni za moške in ženske. V sredini stavbe je kapelica, ki je lepo opremljena in popolnoma v skladu z namenom stavbe in industrijskega kraja.

V vzhodnem delu stavbe je 24 sob z eno, dvema in največ štirimi posteljami. Skupno je 50 postelj. Vse sobe so zelo lepe, svetle in praktično urejene. V dveh so vžigane omare, umivalniki s toplo in hladno tekočo vodo. Vse pohištvo je enotno preplečano, povsod se kaže smotrno, dobro in solidno delo. Marsikateri izobraženeč bi bil lahko vesel, če bi imel tako lep in solnen dom.

Pripravljanje nove krušne moke

Za december se napoveduje uvedba nove vrste enotnega ali ljudskega kruha, ki ga bodo pekli iz mešanice pšenične in koruzne moke. Napovedano je bilo obvezno mešanje pšenične krušne moke s koruzno moko. Pšenični moki bodo po tej napovedi primestali od 20 do 25% koruzne moke tako, da bi novi enotni kruh vseboval tri četrtnine pšenične krušne in četrtino koruzne moke. Govorili so tudi o mešanju v nasprotnem razmerju, da bi bila nova vrsta kruha iz tri četrtnine koruzne in iz ene četrtnine pšenične moke.

Pri tem pripravljanju novega kruha se zopet vidi, da se pri nas marsikaj uvaja brez strokovnjakega znanja in nasveta. Najbolj presenetljivo je napoved, da nameravajo novo krušno moko mešati v mlinih, s koruzo in koruzno moko je pa takole: Naravno sušena koruza je sposobna za mletje šele meseca aprila vsakega leta, dolej pa je tako mokra, da jo meljejo le s težavo. Zaradi velike vlage se koruza tudi v vrečah kmalu pokvari. Vsi mlini nimajo sušilnic za koruzo in nekateri se z mletjem koruze sploh ne bavijo, ker nimajo niti strojev v to svrhu. Iz tega je razvidno, da obeh vrst moke ni mogoče mešati v mlinih če pa bi jo le mešali, bi se moka pokvarila, preden bi prišla do potrošnika. Trgovci in peki ne morejo vsak dan dobivati sveže moke.

Tudi peki imajo svoje izkušnje z mešanjem pšenične in koruzne moke. Iz prakse vedo, da je treba tako mešanico pripravljati sproti. Koruzna moka se mora namreč, preden se zmeša s pšenično, posejati in sama za sebe popariti s kropom. Tako poparjena koruzna moka se da lahko mešati s pšenično moko ter premesiti v testo, ki da dovolj okusen in stanovitven kruh.

Vprašanje nove krušne moke bi se dalo rešiti na ta način, da bi peki sami posejeli kupovali pšenično krušno moko in koruzno moko ter potem obe vrsti neposredno pred peko mešali v predpisanim razmerju. Mešanje v mlinu je neumestno tudi zaradi tega, ker bi zmanjkalo čiste pšenične krušne moke, ki je ljudje uporabljajo danes zaradi previsoke cene bele moke tudi za kuhanje.

PRI ZDRAVNIKU

— No, ali štete pred spanjem, kakor sem vam naročil?
— Da, gospod doktor, včeraj sem našel do 118.835.
— Potem ste pa zaspali?
— Ne, potem je napočilo jutro.

Razstavo je slikar otvoril sam vpricho odličnih zastopnikov naše javnosti, zastopnikov umetniških društev in rekordnega števila občinstva. Slikar je omenil, da nam je bilo k sreči prizanešeno in lahko otvarjamo umetniške razstave, a v svetu okoli nas se bije krvav boj, ki uničuje neštete kulturne dobrine. Nastajata morda nov svet in nov rod, toda tudi v tem bo morala kultura graditi na priznanih kulturnih vrednotah iz dobrih, starih časov.

Vse prostore Jakopičevega paviljona je Jakac napolnil z deli, ki so po večini novejša. Kakor vse dosedanje kaže tudi ta razstava slikarja romarja, neutrudnega potopnika, ki ga nenavaden temperament žene enkrat na jug, drugič na sever, odtod pa na zapad ali na vzhod. Zato večini potopnik Jakac lahko uvrsti v svojem katalogu dela kar pod skupne naslove — Prekmurje, Primorje, Bela Krajina, ljubljanska okolica, Madžarska. Katalog izkazuje 111 del z vsemi skicami, toda izpolnit ga je treba še z deli, ki jih je slikar naknadno obesil v paviljon. Potreben je že nov katalog, ki ga bo slikar tudi izdal. Sedaj je v paviljonu s skicami natančno 180 del. Največ je pastelnih slik, zatem pa lepo število portretov v olju in portretnih risb, ki zbujajo zaslužen pozornost. Sloves dobrega portretista, ki ga slikar uživa, se more samo še povečati s to razstavo. Spreten in rutiniran portretist je Jakac. Ustvaril je že nešteto portretov, med njimi so nekateri bolj nekateri manj posrečena dela, kar je naravno. Jakac ni med tistimi, ki proglašje sleherno svoje delo za največjo umetnino na svetu. Jakac dela, neumorno dela, kakor

DNEVNE VESTI

— **Vprašanje splošne kontrole cen.** Čim je postalo vprašanje kontrole cen v naši državi aktualno in čim je bila kontrola delno uvedena, se je pokazalo, da ne bo dosegla pričakovanih uspehov. Zaradi tega so vse leto nastopale težave glede kvalifikacij ali so cene temu ali onemu blagu pravilne ali ne. Gospodarstveniki so naglašali, da je nadzorstvo nad cenami mogoče samo, ako je uvedeno na vse artikole, in sicer od sirovin do finalnih izdelkov. Posebno so kritizirali, da so od nadzorstva cen izvzeti kmetijski proizvodi. Sedaj so se na pristojnih mestih prepričali, da je v resnici najboljši način pobijanja draginje, če uvedejo splošno kontrolo cen. Po zanesljivih vestih bo najbrže prišlo kmalu do splošnega nadzorstva cen. Nadzorstvo bo uvedeno tudi nad cenami kmetijskih proizvodov.

— **Poročilo trgovskega ministra o sanaciji Feniksa.** Na seji vlade je trgovski minister podal izčrpano poročilo o vprašanju čunajake zavarovalnice Feniks. Trgovski minister je predlagal, kako bi bilo treba rešiti to vprašanje, da bi bili naši zavarovalniki zadovoljni. Sprejeti so bili predlogi, ki bodo po izjavah s pristojnih mest zadovoljili tudi prizadete zavarovalnike Feniksa.

— **Reorganizacija urada za kontrolo cen.** Urad za kontrolo cen v Beogradu je še nezadovoljivo organiziran. Zda je v njem zaposlenih komaj 9 uradnikov. Da bi bilo njegovo delo uspešnejše, je predvideno potrebno, da dobi primeren kader uslužbencev. Urad za kontrolo cen je zdaj ena najpomembnejših ustanov, ki posega v gospodarstvo življenja v državi, in zato mu je potrebno posvetiti posebno pozornost. Napovedujejo njegovo reorganizacijo, da bo lahko v resnici uspešno deloval. Za zaposlitev v uradu bo po potrebi kvalificirano uradništvo in urad bo potreboval tudi večja denarna sredstva. Za primerjavo navajamo, da ima madžarski urad za kontrolo cen zaposlenih 450 uradnikov, čeprav je njegovo delo mnogo manj komplicirano kakor pri nas.

— **Jugoslavija na spomladnem letnem sešnu.** Sklenjeno je, da bo Jugoslavija odlovala na spomladnem sešnu v Leipzigu od 2. do 7. marca s kolektivno razstavo. Razstavljeno bodo predvsem kmetijski proizvodi in industrijske surovine ter obrtni izdelki.

— **Denarni obtok.** Po poročilu Narodne banke z dne 22. t. m. se je denarni obtok bankovcev v zadnjem tednu zmanjšal za 3.222.300 din na 12.941.742.000 din. Hkrati se je povečala kovinska podlaga za 24 milijonov 642.691 din na 2.562.320.568 din, devizna pa za 17.592.610 din na 588.637.978 dinarjev.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno in zmerno hladno vreme. Večerja je bila najvišja temperatura v Kumboru 17, v Splitu 14, v Dubrovniku 13, na Rabu 12, v Zagrebu 10, v Beogradu, Sarajevu in na Visu 9, v Ljubljani 7,8, v Mariboru 1, Davi je kazal barometer v Ljubljani 774, temperatura je znašala —1, na aerodromu —4, v Mariboru —4 in v Zagrebu —2.

Ljubljana

— **Ij Trgovine** morajo biti 1. decembra v smislu čl. 27 navedbe o odpiranju in zapiranju ves dan zaprte. Zdrženje trgovcev.

— **Ij Srbska pravoslavna cerkvena občina** v Ljubljani nabira prispevke za pomoč bitoškim žrtvam. Prispevki se sprejemajo v pisarni pravoslavne parohije, šubičeva ulica 3/II. Uprava pravoslavne cerkvene občine vabi svoje članje, naj podpro akcijo za nujno pomoč nedolžnim žrtvam našega Bitolja.

— **Ij Vojaški pregled konj in voz** za mesto Ljubljano ne bo od 30. t. m. do 4. decembra, kakor je bilo prvotno določeno, temveč se je začel že 26. t. m. in bo končan 29. t. m. Na to je treba posebej opozoriti lastnike konj in voz, ker so bili napadeno informirani, da bo pregled od 30. t. m. do 4. decembra. Pregled je na konjskem sejmišču pri mestni klavnici.

— **Ij II koncert »UJMA«** (Društvo jugoslovenskih glasbenih avtorjev) bo v ponedeljek 2. decembra v veliki filharmonični dvorani kot večer »Slovenske komorne glasbe. Izvajala se bodo klavirska tria naših slovenskih skladateljev: Švare, Škerjanec, Osterca in Arnič. Program bodo izvajali: Francka Ornikova, Cenda Sedlbauer in Marjan Lipovšek. Vstopnice od 25 din navzdol so že v predprodaji v matični knjižnici.

— **Ij Na dnu Jadrana**, je naslov predavanja, ki ga priredi Jadranska straža drevo ob 20. v dvorani »Sloga«, Prežakova ulica 19. Predavanje bodo spremljale številne slike iz življenja pod morsko gladino in kretanja potapljača v svoji opremi. Predaval bo akademik Ivan Kušar, ki že nekaj let raziskuje s svojimi tovariši ob pomletnem bivanju na morju naš Jadrana s pripomočki, ki so jih raziskovalci napravili največ skoraj sami brez tuje podpore. Vabimo k predavanju vse članstvo in prijatelje Jadranske straže. Vstopnine ni.

— **Ij ROKAVICE NOGAVICE** Karlnik Nebotičnik

— **Ij V Stritarjevi ulici št. 6** v Ljubljani pri franciskanskem mostu se sedaj nahaja optik in urar FR. P. ZAJEC, torej ne več na Starem trgu. — Samo kvaliteta optika. S. I.

— **Ij NA VSAKO MIZO LAJKO PIVO**

— **Ij Osnovni strojniški tečaj.** Kakor je bilo že poročano, bo priredila Zveza strojniškov strojevodij in kurjačev osnovni tečaj za strojniške strojevodije in kurjače, ki si hočejo razširiti svoje znanje. Snov tega tečaja, namenjen prav za prav tistim, ki nameravajo delati izpite je precej obširna in obsega matematiko, geometrijo, fiziko in kemijo. Za tečaj se je prijavilo lepo število članov na tudi nečlanov. Tečaj se bo pričel 1. decembra na osnovni šoli na Ledini, Komenskega ulica. V zvezi z višjimi strojniškimi tečaji je bila prirejena v nedeljo 24. novembra lepo uspešna ekskurzija v tovarno Južbrune v Kranju. Člani so si predvsem ogledali strojno in kurilnico, kjer so videli marsikatero novost, zlasti napravo, ki omogoča, da prevzame turbina avtomatsko vse sunke, ne da bi bilo potrebno kakorkoli regulirati obrate z ročnim koleškom. Ta izredno posrečen izum, ki ga časi svojemu avtorju g. Doležalu, tehničnemu vodji Južbrune, je montiran samo na tej turbini, ki ima 1300 kW kapacitete. Kakor se kaže, ima tovarna namena, da bi se preizkusila iz Kranja, ker stalno povečava svoj strojniški obrat. Udeleženci ekskurzije so bili zelo hvaležni vodstvu tovarne, da jim je

dovolilo ogled. Ekskurzije v zvezi z višjimi strojniškimi tečaji so končane pričele pa se bodo ekskurzije osnovnega strojniškega tečaja.

— **Ij »Pri belem konjčku«** Sokol Moste uprizaro v četrtek 28. t. m. veseligr »Pri belem konjčku«. Začetek točno ob 20. v kinu Moste. — Priskrbite si pravočasno vstopnice.

— **Ij Ugovotitev.** K notici »Ukradeni cin je kupil«, ki smo jo objavili 22. t. m., nam poročajo, da tvrdka Stanko Bidovec ni mogla veljati, da je bil kositer ukraden. G. Resman, ki ga tvrdka dobro pozna, se je pogajal z njo že teden dni, nakar mu je ponudila za kg 152 din, kar je za star kositer izredno visoka cena, ki se more plačati samo za poštno dobavljeno blago. Kakor nam obenem poročajo, je bila objavljena notica samo plod škodljive konkurence.

— **Ij Hotel za žene** je film odlične ameriške Foxove produkcije, katerega vsebino je napisala v Ameriki izredno popularna pisateljica Elsa Maxwell. Avtorica kot žena je prikazala v filmu nežni spol tako, kakor sama doživlja. Podala je verno in dosledno notranjost žen v obliki, v kakršni jo doslej še nismo imeli priliko videti na platnu. Ni skrivala nežnega razpoloženja mehke ženske duše, toda tudi ni olesnala nagnjenj, ki pridejo do veljave, ko postane žena nezadovoljna.

— **Ij Z nožem napadla »Zvestega prijatelja«**. Dne 16. t. m. smo pod gornjim naslovom objavili notico, v kateri gre za nek pretep in napad ženske z nožem na čevljarja Rudolfa T. Pripominjamo k temu, da napadenec ni bil g. Rudolf Tobias, čevljarjski mojster na Tržaški cesti 56, ki z zvezo sploh ni imel opravka, marveč, da gre v tem primeru za nekoga počeželana.

— **Ij Starši, ki žele razvešči svoje malčke z obiskom sv. Miklavža** in njegovim spremstvom na domu v Ljubljani, naj čimprej sporoče svoj cenjeni naslov upravi »Slovenskega Naroda« v svrhu dogovora. 502—n

Beločnica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 27. novembra: Virgilij, Bernardin Foški

DANASJE PRIREDITVE

Kino Matica: Obala v megli

Kino Sloga: Tarzan v harem

Kino Union: Hotel za žene

Ljudska univerza: predavanje univ. prof. dr. Messesnela »Solun in njegovi umetnostni spomeniki« ob 20. v mali Filharmonični dvorani

Jadranska straža: predavanje Ivana Kušarja »Na dnu Jadrana« ob 20. v glasbeni dvorani društva »Sloga«

Razstava slik Božidarja Jakca v Japonskem paviljonu odprta od 9. do 18.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakartič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murrnayer, Sv. Petra cesta 78.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20 uri

Sreda, 27. nov.: Skrivalinca. Red Sreda

Četrtek 28. nov.: Tekma Red B.

Petek, 29. novembra: Krog s kreda. Premiera. Premierski abomna

Sobota, 30. novembra: Romeo in Julija. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol

★ Dogodek za naše malčke bo prihod sv. Miklavža v dramo. Prišel bo v četrtek 5. decembra k prvi letošnji uprizoritvi mladinske igre »Snežulčica« v stilih Pavla Golie.

OPERA:

Začetek ob 20 uri.

Sreda, 27. novembra: Carmen. Red A

Četrtek, 28. novembra: Figarova svatba. Red četrtek

Petek, 29. novembra: ob 15 uri: Baletna predstava. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol

Sobota, 30. novembra: Gorenjski slavček. Izven. Slavstvena predstava v proslavo narodnega praznika

★ Slavstvena predstava v proslavo narodnega praznika bo v soboto 30. t. m. Izvajali bodo prvič v letošnji sezoni pod taktirko dirigenta A. Nefzta »Gorenjskega slavčka«. To je naša pristna domača ljudska opera, domača po vsem občutju in čustvovanju, ki se kaže v njej. V njej nastopajo naši ljudje, dejanje se godi v naših krajih in v njem ori naša pesem. Ant. Foerster nam je dal delo, ki bo ostalo na našem odru še dolga leta, saj je njegovo dejanje v svoji romantični izredno pristno, segavo in komično. Naslovno partijo bo pela Ribičeva, tenorsko — Francel, ostalo zasedbo priobčimo prihodnjik. Režija je D. Zupanova.

SOKOL

1. december na Viču

Letošnji državni in sokolski praznik bo viški Sokol praznoval na posebno svečan način. Uprava društva je skupno z vadijskim in prosvetnim odborom sestavila zelo pester in bogat spored akademije, ki bo po pripravah sodeč ena najlepših, kar smo jih doslej imeli na Viču. V telovadnici je večer za večerom izredno živahno od najmlajše dece do članov se vse pripravila za večerni nastop 1. decembra. Nove telovadne točke, ki so jih sestavili domači vadiitelji in vadiateljice, so najljubši dokaz pravilnega dela v telovadnici. Moška deca bo izvajala »Naprej«, ženska deca »Rajanje snežnik« in »Vaje s cvetkami«. Ženski naračaj se bo sestavljal s »Humoresko« in vajami na dvovrstni bradli, naračajniki bodo izvajali drzne preskoke, članice bodo nastopile v krasni telovadni skladbi »Vestalke«, člani pa bodo izvajali simbolično vajo z recitacijo »Veče na školju«. Polez telovadnega sporeda bomo imeli tudi prosvetni del, ki ga bodo izvajali recitatorji, solisti br. Janovski in pevsko društvo »Bor« pod vodstvom br. Janka Gučka. Pester in krdno pripravljen spored nam tam, da bodo vsi posetniki zadovoljni z letošnji akademijo. Na državni in sokolski praznik 1. decembra bo ob 11. slavstvena seja ucrave z zaobljubo novega članstva. Seje se morajo vsi člani in članice udeležiti v kroju, kdor ga ima, večerne akademije pa vsi v meščanski občini z znakom. Vabimo bratska sokolska društva in narodno javnost.

naj v polnem številu poseti naše slavje. Zdravo!

★ Sokol I Tabor bo praznoval sokolski praznik zedinjenja s svečano telovadno akademijo, ki bo v soboto dne 30. novembra točno ob 11. zvečer na Taboru. Zanimivost med izvajanjem točk dostop do sečev ne bo moglo. Taborska družina bo s to akademijo pokazala uspešno in vestno vzgojo svojih pripadnikov v narodnem in telesnovzgojnem duhu v obrambo naroda in države. Narodno javnost vabimo k čim številnejšemu posetu. Predprodaja vstopnic vsak dan v društveni pisarni na Taboru od 17. do 20.

★ Sokol Ljubljana II vabi na telovadno akademijo vseh oddelkov, ki bo v proslavo narodnega praznika v soboto 30. novembra ob 20. v domu v Trnovem. Interna proslava 1. decembra dopolnjevala vsled tega odpade. Zdravo. 496—n

★ Sokol Moste vabi vse svoje pripadnike in prijatelje k slavstni proslavi našega narodnega zedinjenja dne 1. decembra ob 11. dop v kinodvorani. Udeležba je obvezna za vse članstvo, naračaj in deco. Člani, ki so pristopili v tem letu, položijo predpisano zaobljubo, kakor tudi oni, ki je došle iz kakršnegakoli vzroka se niso. Podatek točno ob 11. Zdravo: Uprava.

Sebe in stanovanje je zažgala

Ljubljana, 27. novembra. Včeraj kmalu po 14. so bili mestni gasilci pozvani v Moste, kjer se je pripetila hujša nesreča. V tem času se je vrnila domov v Pokopališko ulico št. 5 postrežnica Josipina Širaj, in sicer iz šiške, kamor je nesla svojemu možu, zaposlenemu pri nekem tamkajšnjem podjetju, kosilo. Po povratku si je hotela še zase pogrejte kosilo. Ker v štedilniku ni bilo več ognja, je znova naložila drva in jih je polila s petrolejem. Pri tem ji je eksplodirala steklenica, polna petroleja, in nesrečna ženska je bila v hipu v ognju. Vnela se ji je obleka, ogenj pa je hitro prešel tudi na nekatere predmete blizu štedilnika. Širajeva je prišla na vso moč vpiti, nakar so prihiteli sostanovniki, ki so strgali z nje obleko in hoteli gasiti goreče predmete v sobi. Ogenj je postajal zaradi razlitega petroleja čimdalje hujši, zaradi česar so prihiteli na pomoč gasilci, ki so ga naglo ugasili. Širajevo, ki je dobila opekline po rokah in nogah pa tudi po životu, so potem reševalci prepeljali v bolnico. Pri gašenju požara se je močno opekeli tudi v hiši stanujoči kinooperater Benedikt Kušar, ki si je obrazil tudi roko, ko je udaril po šipi na oknu. Tudi njega so morali spraviti v bolnico.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 27. novembra. Na dvorišče Klemenčičeve gostilne na Krekovem trgu, kjer se radi zbirajo kmeč-

Obrtniško zborovanje v Kranju je pokazalo premajhno zavednost našega obrtništva

Kranj, 26. novembra. V nedeljo dopoldne so zborovali v gledališki dvorani člani skupnega združenja obrtnikov v Kranju. Izredni občni zbor je bil sklican v smislu odloka zbornice za TOI; bil pa je slabo obiskan, saj se ga je udeležilo približno le 24% vsa članstva. Kje je krivda slabe udeležbe in nezanimanja, se težko ugotoviti, eno pa je gotovo, da se obrtniki še vedno premalo zavedajo pomembnosti skupne strokovne organizacije.

Na zborovanju, ki ga je vodil predsednik Jurij Pollak, so se obravnavala izčrpano gospodarska vprašanja, ki se tičejo našega obrtništva. Tako so referenti obširno poročali o kolarski stroki, ki je bila zaradi zmešnjav na trgu prisiljena izdati skupen cenik za svoje izdelke. Zaradi nenadne podražitve čevljarjskih potrebščin so bili sicer člani sestanki čevljarjev, zanimivo pa je, da ni prišlo do sporazuma med njimi in je bilo vsako sistematsko delo za to stroko že v krali zadušeno. Tudi v drugih strokah ni bilo dosti bolje, a primeri intervencij v času, ko je že vse zamujeno, potrjujejo, da bo potrebno posvetiti veliko skrb povezanosti obrtništva s kupnim združenjem. Zaradi nerazumevanja večine obrtnikov je tudi starostno zavarovanje propadlo in do sedaj še ni bilo nič storjenega v tej smeri. Slabe izkušnje ima uprava tudi z okrožnicami, s katerimi obvešča članstvo o aktualnih zadevah, kajti pokazalo se je, da okrožnice članstvo ne sprejema resno celo v primerih, ko gre za njihovo dobro. Dogodili so se primeri, ko so člani zaradi omalovaževanja okrožnic doživeli občutne posledice pri odmeri davka. Problem šolstva obrtniškega naračaja še vedno ni rešen, čeprav se vleče že skozi vrsto let. Potrebno je pohvaliti skrb kranjskega

obrnštva za strokovno nadaljevalno šolstvo, kajti čim prej je treba omogočiti obrtniškem naračanju sodobno izobrazbo v njegovi stroki in ne nazadnje tudi preskrbo higijenskih šolskih prostorov. Po novi odločbi so se v zadnjem času priključili skupnemu združenju mnoge nove stroke kakor tkalska, krojaška, sedlarska in tapetniska, ključavničarska in kleparska, cementarji, opekariji in pekarji, pleskarji in soboslikarji. Z nekaterimi drugimi strokami kakor milnarji in žagarji, steklarji, urarji, klobučarji, knjigovezi itd. je naraslo število članov za 276 in jih je sedaj skupno 683. G. Colnar Otmar je predlagal ustanovitev posebnega oddelka za nadzorstvo javnih nabav. Predlog je bil soglasno sprejet, in ob odseju ta odsek vodi točno evidenco nad razpisnimi licitacijami, obenem pa bo tudi kontroliral, da ne bodo kakke nepravilnosti.

Pri volitvah je bila postavljena spoznamna lista z zastopniki vseh strok, ki je bila tudi sprejeta. Izvoljeni so bili: predsednik Pollak Jurij, podpredsednik Slabe Gustl, člani uprave Triller Jožef, Pogačnik Ana, Vidmar Franjo, Bitenc Jožef, Grašič Ignac, Gabrč Janec, Ferič Franc, Petrovič Ivan, Bohorič Franc, Vombargar Jernej, Majnik Ignac, Šipic Mihael, Sedež Stanko, Debeljak Franc, Smolej Alojzij, Schifferl Ciril, namestniki Slabe Ludvik, Košnik Angela, Kokalj Jakob, Kastelic Leon, Dolenc Jože, Mausser Leon, Globčnik Ivan, Zavrl Jožef, nadzorstvo Jožef Ferdinand, Grašič Stanko, Zupan Leopold, Vrtac Martin, Pesjak Stanko, Rakovec Ivan. V občni odbor so bili izvoljeni najstarejši obrtniški veterani g. Gabrč Jakob, Anzelc Ivan, Ribič Andrej, Stibel Jakob in Dolinar Franc.

Na Celovski cesti poleg hiše št. 225 v Šiški je nekdo vlomil v barako zidarskega mojstra Rudolfa Terčelja in mu odnesel za okrog 1700 din raznega zidarskega orodja.

Zrtev drznega tatu je postal te dni tudi tehnik Marjan Kalin, ki se je ponoči zadržal v neki kavarni na Tyrševi cesti. Tam mu je ukradel iz suknje na obešalniku listnico, v kateri je imel razne osebne dokumente, kakor uradniško legitimacijo, legitimacijo rezervnih oficijerj, planinsko legitimacijo in več drugih listin. Zmikav je v listnici najbrže stlil tudi denar, ki ga ni našel.

Da pride tatovom vse prav, priča tudi vlom v barako Josipa Olupa, za pečenje kosta in na Marijinem trgu. Vlomilec mu je ponoči odnesel 100 din vredno platneno zagrnjalo.

Policijski so bile te dni prijavljene tudi številne tatvine koles. Med drugimi je bilo ukradeno 1800 din vredno, rumeno pleskano kolo znamke »Puch« Milivoju Dubrovicu in sicer iz verande domače hiše v Novih Jaršah.

Izpred Mikličevega hotela na Masarykovi cesti je bilo odpeljano 800 din vredno, črno pleskano kolo, znamke »Indian« Valentinu Jarcu. France Mušič je prijavil, da mu je tat odpeljal 700 din vredno, sivo pleskano kolo znamke »Triumph«, opremljeno z dinamo svetilko z dvorišča Filgovčeve gostilne. Dikljani Anici Portičević pa je nekdo ukradel črno pleskano žensko kolo, znamke »Record« iz veže hiše št. 3. na Kongresnem trgu.

Obrtno strokovni tečaj v Dol. Toplicah

Dol. Toplice, 26. novembra. V Dolenjskih Toplicah so s mesecem novembrom otvorili obrtno-strokovni tečaj, ki je obvezen za vse obrtne in trgovske učence v starosti 18 let v občini Dol. Toplice ter tudi onih iz Vajte vasi in Straže. Kako potreben je bil priča dejstvo, da se je vpisalo v tečaj tudi več takih, ki niso več obvezni udeleževati se strokovnega pouka, ker žele, da izpolnijo svoje znanje in sposobnosti za bodoče življenje. To je tudi dokaz, da se mladina sama zaveda važnosti in potrebe strokovnega znanja ter da ji je treba dati le priliko, da se more za svoj bodoči poklic temeljito vsestransko izobraziti.

Pouk v strokovnem tečaju je dvakrat na teden deloma v popoldanskih, deloma pa v večernih urah. Svedba bi bilo pripravnost v zlasti za oddaljene primere, če bi mogel biti pouk le v popoldanskih urah, ker bo zlasti pozimi v snegu in temi oddaljenim zelo težavno vračati se domov. Ker ima ljudska šola, kjer je tečaj, premalo učnih sob bo v doglednem času treba poskrbeti za razširjenje šole ozir. za pridobitev in zgradbo vsaj še par učilnic.

Sedanji tečaj se bo s časom pretvoril v redno obrtno-strokovno šolo.

S tem strokovnim tečajem je delno zadosteno že dolgo zaželeni potrebi po izobrazbi našega obrtnega in trgovskega naračaja, vendar pa s tem še ni zadosteno vsaj tukajšnjim izobraževalnim potrebam. Tudi tista mladina, ki se bo posvetila kmetijstvu in ostala na domu, potrebuje izobrazbo, ki jo more nuditi kmetijska in gospodinska nadaljevalna šola. Zato bi bilo v interes kmečke mladine, da bi se čim prej ustanovila kmetijska nadaljevalna šola in tudi gospodinska nadaljevalna šola za dekleta kot bodoče gospodinjke, ki bi jo morali obiskovati vsi mladenci in mladenke obvezno do gotove starosti, zakaj dokler ne bo naša kmečka mladina dobro usposobljena za svoj bodoči poklic, tudi ni pričakovati napredka v vseh panogah kmetijstva.

Ali je to prav?

Pod tem naslovom smo v sobotni številki 16. novembra objavili s šifro »mar« podpisano pritožbo zaradi poslovanja mitničarjev na Dolenjski cesti. Pisec filin očita da niso hoteli opraviti predpisanih formalnosti, da bi trgovalci, ki je pripeljal vino v Ljubljano lahko še istega večera oddal vino gostilničarju. Ker ni pomagala nobena še tako utemeljena beseda, so pa opravili drugo formalnost, ki je predpisana za tranzitno blago, in je moral tako voznik pelati vino skozi mesto in ven iz Ljubljane ter drugi dan šele po drugi strani mimo druge mitnice zopet nazaj v mesto. Gostilničar je moral vino čakati in zato je poklical pisec na pomoč mestno upravo. Obenem pa je izrazil svoje upanje, da je bil opisani dogodek, ki ni razburl samo prizadetega trgovca in gostilničarja, marveč tudi druge — zadnji! H koncu je pripomnil, da noben popravek opisane dejstva ne more spraviti s sveta.

Glede na to nam sedaj poročajo z magistrata:

Dne 9. novembra je vinski trgovec g. Ivan Zic s Susaka nekako ob 21 pripeljal s svojim tovarnim avtomobilom pred mitnico na Dolenjski cesti 3 zaboje, v katerih je imel 105 l vina v 75 steklenicah, 2 sodčka žganja, v katerih je bilo 225 litrov žganja in 18 sodov s 3.888 l dalmatinskega vina. Na avtomobilu je bilo torej 3.993 l vina in 225 l žganja. Trgovec je takoj izjavil, da je vse vino in žganje razen malenkostne količine vina namenjeno odemalcem v Kranju in na Jesenice. Kar se na tiče ljubljanskega gostilničarja, ni navedel niti njegovega imena niti zanj namenjene količine vina.

Trošarinski organ je trgovca vprašal, če ima za vino namenjeno ljubljanskemu odemalcu, pisмено dovoljenje trošarinskega oddelka, kakršno zahteva za uvoz vina v nočnem času št. 91 uredbe o mestni trošarini, ker brez takega pismenega dovoljenja, ki si ga mora uvoznik vina prej izposlovati, uvoz vina v nočnem času v Ljubljani ni dovoljen. Šofer je izjavil, da takega dovoljenja nima, da mu je pa glede na to, ker je večina vina in vse žganje namenjeno v Kranj in na Jesenice, vse eno ter je sam prošil, naj se mu za vse prijavljeno vino in žganje da tranzitna boleta, ki naj to vino spremila skozi Ljubljano in ki jo mora ob izvozu iz Ljubljane v tem primeru predložiti linjskemu trošarinskemu odseku na Celovski cesti, da na njej potrdi izvoz ter jo vrne vstopni trošarinski postaji na Dolenjski cesti. Po predpisih je trošarinski uslužbenec tako tranzitno boletu brez nadaljnega napravlja in šofer je je prevzel brez godrnjanja, saj mu je bila izročena na njegovo lastno željo. Po predpisih je uslužbenec mestne trošarine sormenjal prevoz vina še skozi Ljubljano do linjskega trošarinskega oddelka na Celovski cesti in voznik je bil z vsem zadovoljen, ko so mu raztolmačili predpise ter je za to formalnost sam zaprosil z izjavo, da bo pač to malenkostno količino vina, ki je namenjena ljubljanskemu gostilničarju, dostavil šele takrat, ko bo večino pripeljanega vina oddal v Kranju in na Jesenice ter se vračal skozi Ljubljano na Sušak.

Ker pa pisčeva pritožba zveni tako, kakor da bi bilo vse vino namenjeno niemu in ker uvoznik ni navedel niti imena ljubljanskega gostilničarja niti količine vina za ljubljanskega gostilničarja, se je mestni trošarinski urad pobrigal tudi za te ugotovitve.

Po teh uradnih ugotovitvah pa naslednjega dne, v nedeljo 10. novembra, to vino ni bilo uvoženo v Ljubljano, pač pa šele v ponedeljek 11. novembra za ljubljanskega točilca vina na drobno g. Mirkota Ukmarja, lastnika bufeta v Vegovi ulici št. 2. Pripeljanih je bilo zani 5 sodčkov s 517 litri vina. Od vseh 3.993 litrov vina in 225 litrov žganja je bilo v soboto 9. t. m. pri uvozu v Ljubljano namenjenih samo 517 litrov za ljubljanskega odjemalca.

VEČNOST

Prišel je k meni gospod, ki njegovega imena nočem imenovati in dejal mi je: Jutri bom praznoval zlato poroko.

— Kako to? — sem se začudil, saj si oženjen šele deset let.

— Že res, toda meni se zdi, kakor da je minilo že 50 let.

OTROSKA LOGIKA

— Kdo je razbil pri vas okno?

— Mamica, toda kriv je očka, ker se je umaknil.

Most čez Gruberjev prekop

bodo kmalu začeli betonirati — Nova zveza četrti pod Golovcem z mestom

Ljubljana, 27. novembra. Čez Gruberjev prekop držita v Ljubljani samo dva mosta (če izvajamo most v Štepanji vasi, ki zdaj tudi spada pod mestno občino), kar je že delj časa premalo. Nekdanja Hradskega vas je postala mesto; po poboju Golovca se je pa tudi začela razvijati nova mestna četrt, čeprav spada menda tudi Golovec med zaščiteno zemljišče, ki bi ga ne smeli zazidati. Znan zdravnik je priporočal delno zazidavo Golovca iz zdravstvenih razlogov, ker je tam res lepa lega za stanovanjske hiše in golovskega gozda bi še vendar mnogo ostalo. Vsekakor je bila zahteva po mostu na koncu Streljske ulice upravičena. Most bo služil tudi meščanom ki stanujejo na levem bregu Gruberjevega prekopa, ne le Podgolovčanom, saj Golovec pomeni prebivalcem v vzhodnem delu mesta toliko kakor onim v zahodnem delu Rožnik. Važno pa je zlasti, da bodo parcele pod Golovcem precej pridobile na svoji vrednosti zaradi boljših prometnih zvez in se bo četrta ob Hradskega cesti lepo razvila.

Vendar novi most ne bo mogel služiti tudi vozovnemu prometu. Velik most, ki bi prenesel večje obremenitve, bi bil zelo drag, a zdaj v resnici se ni prave potrebe zanj, saj se vozovni promet ne usmerja iz mesta proti Golovcu; Hradskega cesta služi zdaj predvsem tranzitnemu prometu, ne glede na to, da ni v ta namen urejena. Most za vozovni promet med Streljsko ulico in Hradskega cesti pa bi tudi ne imel pomena brez večje preureditve na desnem bregu Gruberjevega prekopa. Hradskega cesta namreč leži precej višje od Streljske ulice, a razen tega je tik ob prekopu železnica, ki je neoprostljiva pregrada in bi bilo izredno težko, napraviti priključek k višji cesti — čez železnico in po strmini v višjih.

Podgolovčani bodo nedvomno zelo zadovoljni z novim mostom, ki bo služil samo za osebni promet. Prehod čez železnico in dohod do mostu po stopnicah na levem bregu prekopa ne bo nobena težava za pešca. Podgolovčani si novi most želijo že desetletja, saj neposredna zveza s Streljsko ulico pomeni veliko skrajšanje poti. Če hočejo priti v mesto, so v zadregi, zlasti, če stanujejo na Hradskega cesti sredi mesta, obema mostovima — poljanskim in karlovčkim — ali naj gredo na Poljane ali na Karlovčko cesto. Obe poti sta zelo dolgi, pozimi pa še posebno utrudljivi, ko je na Hradskega cesti blato doma. Ta cesta je nedvomno ena najbolj blatnih v Ljubljani, najbrž zato, ker nima dobrega temelja in ker je na nji precej živahen promet. Upoštevati je treba, da je blizu klavnica in dolenski kolodvor ter da je Hradskega cesta najkrajša zveza med Štepanjo vasio in dolenskim delom mesta. Hradskega ce-

sta je prav za prav podaljšek Dolenske ceste.

Stavbna dela za novi most se se začela že pred meseci. Precej koščkega dela je opravljeno, odkar stoji trdna nosilna, leseno ogrodje za opaž nad strugo. Konstrukcija sloni na dveh vrstah globoko v strugo zabiti nosilnih stebrov. Voda je tam zelo deroča, zlasti ko nekoliko narasne, zato so morali lesene podpore še posebno skrbno učvrstiti v zemljo. Stebre so zabili v dno struge, ki sestoji iz škričevca, kakor pilote, do 3 m globoko. Precejšnje težave so pa bile tudi z betoniranjem temeljev mostu na obeh bregovih, ker je teren zelo nezanesljiv. To delo je zdaj že končano. Prihodnje tedne bodo namestili na nosilno ogrodje opaž, ki je že skoraj gotov. Pripravlja jo ga na posebnem prostoru na bregu. Most bo železobetonska ločna konstrukcija. Železobetonski obok bo usložen za 4 metre. Razpetina mostu znaša 35 metrov. To bo torej most z največjo razpetino v Ljubljani. Most bo sorazmerno lahek in ker ni treba računati v veliko obremenitvijo, konstrukcija ne potrebuje opornikov sredi struge.

Upajo, da bodo obok betonirali še pred zimjo, svojemu namenu bo pa most izreden prihodnje leto. Most bo širok 3 m. Imel bo železno ograjo. Most gradi ljubljansko stavbno podjetje inž. Umek.

Zaradi dela je zdaj cesta za Gradom na koncu Streljske ulice zaprta, tako da ni zveze z Dobrskarsko cesto. Zato je tudi še živahnejši promet na Hradskega cesti. Prej so se nekateri vozniki izogibali ozke Hradskega ceste in so raje vozili za Gradom. Zato je tudi ta podgolovska cesta zdaj še tem bolj zdelana. Podgolovčani se pogosto pritožujejo zaradi voženi s težkimi vozovi, zlasti s tovornimi avtomobili, ker cesta res ni primerna za težji promet. Ker je cestišče na nekaterih krajih že tako ozko, ni prostora za hodnike in pešci so reveži ob slabem vremenu. Nekateri starejši hiše stoji tik ob cesti in ker ni hodnikov, široki vozovi brusijo po zidu. Najhuje pa je, da so starejši hiše ogrožene, ker nimajo posebno trdnih temeljev, zato zidovje poka, ko se trese zaradi nagle vožnje težkih tovornih avtomobilov. Hišni lastniki so že večkrat prosili mestno občino in policijsko upravo, naj bi uredili promet na Hradskega cesti. Če bi to mogoče usmeriti prometa s težkimi vozili drugam, bi morali primerno preurediti cesto, a dokler cesta ni preurejena, bi morali vsaj prepovedati naglo vožnjo s težjimi vozili. Zahteva po prometni omejitvi na Hradskega cesti je dovolj skromna in povsem upravičena, da bi je policijska uprava lahko takoj uveljavila. Ni razloga, da bi temu nasprotovala mestna občina.

Gradbena delavnost še ne počiva

Živahna je posebno v ljubljanski okolici

Ljubljana, 27. novembra. Trajno slabo vreme z neprestanim deževjem, ki ga je — upajmo — vsaj za nekaj časa konec, je močno oviralo delo pri novih zgradbah. V Ljubljani, še bolj pa v bližnji okolici, je bila letos stavbna sezona kljub izrednim razmeram in negotovim časom, prilično živahna. Dograjnih je bilo nekaj večjih stavb, kakor velike stanovanjske hiše Pokojniškega zavoda med Šubičev in Nunsko ulico, pravkar otvorena palača Bate, stanovanjska hiša banovinskih namestencev, prej v poletju pa so bile izročene svojemu namenu mnoge nove zgradbe. Gradbeno delavstvo je bilo že poletje po večini zaposleno, kaže pa, da bo tudi v bodoče, saj se objavlja zgraditev več novih javnih in privatnih zgradb.

V okolici so letos največ zgradili in še zidajo v smeri proti St. Vidu in proti Posavju. Ob Celovški cesti je zrastle iz tal zopet nekaj ličnih vil, zlasti dalje od remize, kjer je bil doslej stavljen svet nekoliko cenejši kakor v Šiški ali prav v St. Vidu. Tamkaj ne zidajo samo tik ob glavni cesti, marveč tudi ob stranskih ulicah, v zadnjem času zlasti ob poti v Koseze in pa na draveljskem polju ter ob poteh v smeri proti železnici. Nedavno je bil tik ob tramvajski remizi parceliran večji kompleks, ki so ga pokupili petični ljudje in bodo v doglednem času tam zgradili mnoge lepe zgradbe od Celovške ceste do železnice, dočim stoji onstran železnice v Korotanski ulici že dalje časa cela kolonija novih ličnih hiš s prijaznimi vrtni, pa tudi tamkaj še vedno grade. Tudi v St. Vidu samem in sploh v šentjakobski občini se po vojni mnogo zidali, celo tam, kjer si pred časom domačin in tudi meščan ni mogel misliti stavbišča, a se je sedaj pokazala najidealnejša lega. Tu gre v prvi vrsti za gozdni svet ob banovinski cesti iz Podgorje pri St. V. proti Dolinam in Glinam, na Trati ter na Pržanu, ki je dvignjen nad ravnino. Nad to cesto je ob obronku gozda zgrajenih sedaj že lepo število prav lepih vil, z veliki-

mi vrtni, ki jih poleti obseva sonce od jutra do večera. Tamošnji posestniki so prodali precej stavbnega sveta tudi dalje v smeri proti Dolinam, kjer se bo v doglednem času pričela poživljena stavbna sezona.

Prav pridno so zidali tudi ob glavni cesti od St. Vida proti Mednemu, kjer so se preselili v nove hiše k cesti mnogi obrtniki, ki so bili prej skriti po vaseh v notranjosti. Pri Guncijah je nastala že prej, posebno pa v zadnjem času, velika kolonija hiš v trikotju med vasio in ob glavni cesti. V dveh zadnjih letih so zrastle hiše tudi na nasprotni strani ceste in vse kaže, da bo praznina med St. Vidom in Mednem kmalu popolnoma zazidana. Še skoro več so zidali v Vižmarjih in sicer ob železnici, kakor tudi ob cesti proti Brodu in Tacnu. Pod vižmarskim klancem se razteza nov del vasi v smeri proti Savi na desni strani, kjer stoji nad 50 malih, a ličnih hišic, po večini enodružinske s prav lepo negovanimi vrtni. Nove hiše so bile sezidane ali pa se se grade tudi na Brodu blizu Save in zunaj na polju.

V zadnjem času se je močno razvila gradbena delavnost v St. Vidu samem, kjer je gradbeni svet najdražji. Tik poleg Cebavove gostilne, nasproti gasilskega doma so pred tedni podrlj dve stari hiši. Tu zida ljubljanska škofija novo petnadstropno palačo, za katero so temelji že izkopani in se stavlja v srednjem traktu že dviga iz tal. Celotna impozantna zgradba bo imela nad 1000 kv. m zazidane ploskve in bo v njej poleg več stanovanj več dvoran, v obeh stranskih traktih pa bodo samo trgovski in obrtniški lokali. Mnogo novih hiš in vil je zrastle v poslednjem času tudi pod gozdom, še več pa na polju onstran železnice proge, kjer je trenutno v gradnji nad deset novih, po večini dvostanovanjskih hiš. Parceliranih je bilo nekaj večjih kompleksov, na katerih bodo najbrž pričeli že prihodnjo pomlad kopati temelje za nove večje ter manjše zgradbe.

Šentjakobčanom je potrebna smotrna pomoč

Dvanajst trgovskih lokalov praznih — Mestna občina se menda pogaja za Virantov vrt

Ljubljana, 27. novembra. Šentjakobski okraj je najstarejši, torej matični okraj naše bele Ljubljane. Če spričo tega dejstva bi morali Ljubljanci, še posebno pa mestna uprava, podvzeti vse, da se ta okraj ne zapostavlja in ne zanemarja, če se že gospodarsko ne more kdo več kaj dvigniti. Res je, da se ureja in zboljšuje cestno omrežje, da se je olepšala zunaj in znotraj župnijske cerkev s spomenikom na trgu itd., toda vse te in druge pridobitve se daleč ne odtehtajo preveč vidnega nazadovanja prometa in osamelosti dobrih davkoplačevalcev v teh ulicah. Šentjakobski okraj rapidno propada. Nekdanja prometna žila Karlovška in Florjanska ulica s Starim in Šentjakobskim trgovcem je najboljše pričevalo svojčasnega slovitega precvetanja trgovskega ter obrtnega življa in živahnega prometa. Edina in

najpogostejša prikazen po teh starih ulicah je vsekakor ljubljanski tramvaj, ki pa samo odvažata številne potnike proč iz okraja v strogi center ali pa jih odvažata na skrajno periferijo mesta. Da postajajo v zadnjem času razmere v trgovskem in obrtnem pogledu naravnost obupne leži na dlan. Stari trg ima trenutno zaprtih pet lokalov, Šentjakobski trg enega, v Florjanski ulici pa naštejemo kar šest praznih prodajalnic, ene (Zorčeve) so preuredili v stanovanjske svrhe. Torej dvanajst trgovin se je v majhnem razdobju preselilo drugam, ker v tem okraju ni našlo zadostnega prometa in ne dovoljnega zaslužka. Nekaj trgovin so v zadnjih letih preuredili v obrtne poslovalnice, ki so prevzele vloge obrtnega življenja namesto živahne kupčije. Večerna razsvetljava po teh ulicah je več kot pomankljiva, dočim gledalca še v pozni ve-

černi uri kar omamlja močan in skoro razkošen svet nekaj nad petdeset žarnic pri mestni prodajalni električnih potrebščin. Ljudje se kaj radi izogibajo temočnih, a pri tem še cehih hodnikov. Tudi živilski trg na Šentjakobskem trgu je komaj vreden svojega imena in bi bilo treba mestnemu tržnemu nadzorništvu nujno razmišljati o temeljitih in učinkovitih reformah na Vodnikovem trgu v korist bournemu, a še obstoječemu trgu pri šentjakobski cerkvi. Organizirati bo kazalo tudi šentjakobske gospodinjce.

V zadnjem času je bilo po zadnji seji mestnega sveta mnogo govorenja o premetstvi se predzadnjega urada iz tega okraja, t. j. poslopja sreskega načelstva v Hrenovi ulici, ki baje ne ustreza več današnjim razmeram, zlasti iz higienskih razlogov. Banska uprava hče prenesti ta urad na Tyrševovo cesto, kjer stane svet po 3000 din kvadratni meter. Umevno je, da bi hotela mestna občina izbrati cenejši prostor. In tega ima šentjakobski okraj po dokaj zmerni ceni. Odkar se je presečila lepo uspevajoča knjižnica, ki še vedno nosi ime tega okraja, in je preneval svoje najemne prostore priznani in zelo priljubljeni ljudski oder v Mestni dom, tudi s sličnim imenom, nadalje, odkar je propadla Samassova tovarna, ki je preživljala precejšnje število delavstva, je skoro na dnevnem redu kak beg te ali one trdke in tud posameznikov. To bi bilo treba nujno zavezati in smotrno pomagati z vsemi silami in možnostmi. Kadar gre za tako važne življenjske gospodarske ukrepe, bi bilo potrebno, da se zedini prebivalstvo vsega okraja in da složno, brez strankarstva ali omalčevanja nastopi. Sedaj kroži novica, da se mestna občina pogaja z erarjem za odkup obsežnega Virantovega vrta ki lež. tako rekoč brez koristi na zelo prometni točki ob šentjakobskem mostu. Govor se, da nameravajo tamkaj zgraditi veliko poslopje, v katerem bi bile spodaj garaže za avtomobuse, ki vozijo na dolenski in notranski stran, goraj pa stanovanjske prostore. Tudi sresko načelstvo za ljubljansko okolico bi morda našlo na tako ogromnem kompleksu zadovoljivo rešitev za svoje nadaljnje poslovanje. Zgradila bi se tamkaj lahko tudi velika dvorana, kakršno pogrešamo v vsem okraju in kamor naj bi se v celoti ambiciozni šentjakobski oder. Tudi šentjakobska knjižnica naj bi se zopet vrnila v svoj rojstni kraj. Pri njej menda ne bo preveč pomislekov. Mogoče bi bilo razmišljati tudi o kinu, ki ga pogreša šentjakobski okraj.

Z enim mahom bi bila kar naenkrat rešena obilica perečih problemov, ki bi poleg svoje strelhe še mnogo pripomogli k zopetni pozitivni tega zelo obljubljenega ljubljanskega okraja. Velika pogreška namreč je bila, da se nekateri tako radi rinejo s svojimi prodajalnami v center ali pa hodijo kupovat svoje dnevne potrebščine v sredini mesta. S tem dajejo samo potuho tudi drugim nezadovoljnim. Centralizacija uradov v sredini mesta nikakor ni priporočljiva in se utegne v doglednem času bridko maščevati že glede na obsejne okraj, ki trpe zaradi zastanka prometa. Za zgled naj služita ves šentjakobski in deloma tudi severni trnovski okraj. Vsekakor treba ubrati drugačno smer: zbirati in ne odtujevati šibkih panog našega gospodarstva!

In kje je gospodarsko društvo za šentjakobski okraj? Zakaj se ne gane? Odlični gospodarstveniki iz obeh taborov, ki so priznane korifeje, naj se lotijo dela in naj ne zamude ugodne prilike in prid našemu preplepu okraju. Odločilni trenutek je pred durmi...

Iz Zagorja

— Nepoboljšljiv tat je 34 let stari Janez Štrajher iz Motnika, zadnje čase zaposlen pri rudniku in stanujoč v Kisovcu, sedaj pa v litjskih zaporih. Mož je bil že 14krat kaznovan in je brez častnih državljanjskih pravic. Človek bi mislil, da se bo spametoval, ko je dobil pri rudniku zaposlitev, saj je zaslužil tudi do 50 din na posad, torej več ko rudniški inženjer začetnik pri istem podjetju! Tatinska žilca pa mu ni dala miru ter je mesarju Ludoviku Grabnerju iz Motnika iz zaklenjene shrambe ukradel tri nasoljene goveje kože, vredne nad 3000 dinarjev ter jih prodal v Zagorju. Ko so mu prišli na sled, so ga našli orožniki zasledovali s kolesi in motociklom ter ga naposled prišli v Bleiweisovi gostilni na Izlakah. Tatvino je priznal, v litjskih zaporih bo prejel svojo petnajsto kazen, ki pa ga najbrže tudi ne bo spametovala.

— Sokolsko društvo na Lokah je imelo v svojem novem domu preteklo nedeljo svoj ustanovni občni zbor, na katerem je bil izvoljen naslednji odbor: starosta brat Anton Ašič, namestnik br. Rudolf Hribar, časni načelnik br. Rastko Poljšak, prosvetar br. Viktor Pergar, tajnik br. Maks Pintar, načelnica s. Pepca Ostrožnik. Mlademu društvu, ki je doslej delalo kot četa matičnega društva Zagorje, želimo najlepšega prospeha.

— Koncert tenorista g. Slavka Lukmana je zaradi slabe reklame privabil v malo dvorano Sokolskega doma pčilo število poslušalcev. Kar se da mnogoličen program, sestojel iz opernih arij, tanga ter narodnih pesmi je pevec absorbiral kar dobro, če ga ne merimo s strogimi umetniškimi merili. Razpolaga z glasom, ki je še dosti izravan, čeprav mu delajo plani precej težav, v splošnem pa je kljub nekaterim manjšim pomanjkljivostim ugaljal in bil od skromne publike deležen prijaznosti, tako da je moral eno pesem še dodati. Na klavirju ga je spremljala gđ. Krštofova menda prvič, zaradi česar se večkrat nista razumela in sta uhačala drug drugemu. Morda je k temu nerazpoloženju prispeval slab obisk. Prev za prav je bila ravan koncerta primerna za družbo pri pogrnjenih mizah. Prav bi bilo, če bi pevec vsaj nekatere arije pel v slovenskem jeziku, saj jih je kar šest v italijanski. Objektivno povedano, je najbolj ugajala »Nikar ne zabi me«, kateri je izvalil prijetno milino.

— Kanalizacijo nadaljujejo ob glavni cesti za sedaj do kina. Zadnji osek od kina do Weinbergerja bo prišel kmalu na vrsto. »Celjske grofe« pripravljajo sokolska družina za 7. in 8. december. Režira br. Janez Kopriva. Predstava bo v kostumih ter na povsem prenovljenem odru po načrtih igralca ljubljanske drame g. Vale Bratine. Opozorjamo na ta izreden dogodek.

V KRČMI

Prvi gost: Kaj že sedmo pivo? Človek božji, misli vendar malo na svojih osem otrok.

Drugi gost: Prav praviš, prijatelj. Haj krčmar, prinesi ga še en vrček.

Nekaj podatkov o Grčiji

Grčija, ki je zdaj v ospredju svetovnega zanimanja, je po svoji površini nek liko manjša od naše države. Obsega 130.199 km². Grčija šteje 9.200.000 prebivalcev. Po številu svojega prebivalstva se torej nikakor ne more meriti z Italijo. Velika večina prebivalstva je pravoslavne vere, tako da odpade samo 4% na druge veroizpovedi. Med manjšinami v Grčiji je treba omeniti predvsem Armavte. Grčija ima tudi precej židov, ki žive po večini v Solunu. Grčija je gorata dežela, Ravnina je samo v Makedoniji in v Tesaliji. Največje grško mesto so Atene ki štejejo 1.100.000 prebivalcev. Drugo največje mesto je Solun z 200.000 prebivalcev. Izpod 100.000 prebivalcev imajo naslednja mesta: Patras, Kavala, Volos, Ksanti, Kandija, Krif itd.

Grčija ima mnogo otokov v Egejskem in Jonskem morju. Največji otok je Kreta ali Kandija, za njim Krif, Kefalonija, Hios, Mitlena itd. Dodekaneške otoke z Rodosom, ki je slovel že pred začetkom našega štetijs po svoji filozofski šoli in velikem tržišču sužnjev, je prevzela leta 1912. Italija od Turčije, jih zadržala in utrdila kot oporo za svoje nadaljno prodiranje proti židovu.

Grčija ima številne izvrstne zalive, ki lahko dobro služijo za morsko plobo. Zemlja je revna. Plošne zemlje je samo okrog 15%, okrog 18% je pa gozdov.

Ostanek je golo zemljišče, močvirje in pašniki. Vendar so Grki mnogo storili po svetovni vojni za napredek kmetijstva. Tako je bilo leta 1924, zasajeno s pšnico 467.000 ha, leta 1937, pa 857.000, torej skoraj dvakrat več. Pač se pa ni povečala zasejana površina s koruzo. Da je grško kmetijstvo v resnici napredovalo, sprevidimo tudi po tem, da se je povečal pridelek v stolihi, ne le samo po površini. Grčija prideluje mnogo izvrstnega tobaka. Leta 1936, je bil zasajen na 111.000 ha. Sloviti so tudi grški vinogradi, ki obsegajo 266.000 ha. Grki izvažajo mnogo rožn tudi k nam. Razen tega Grčija prideluje mnogo južnega sadja. Zivinozreja je dobro razvita. Rede 8.400.000 ovc, 5.500.000 koz, 985.000 goveda, 606.000 prašičev, 407.000 konj itd.

Tudi industrija je v primeri z drugimi balkanskimi državami precej razvita. V industriji in rudarstvu je zaposlenih 28% prebivalcev. Med rudami ima Grčija svinec, srebro, železo in mangan. Omeniti je treba tudi sloviti grški marmor. Grki slove že od njega dni kot trgovski narod. Zato je tudi njihova zunanja trgovina, čeprav država ne spada med bogate, bila dobro razvita. Izvoz in uvoz sta znašala leta 1937, 24,5 milijard drahem. Močna je tudi grška trgovska mornarica s tonazo 1.800.000 ton, to se pravi, da je šestkrat močnejša od naše. Njena mornarica se je posebno razvila med svetovno vojno.

Tečaj za oskrbnike na planinskih postojankah

Planine Slovenije nudijo v sedanjih razburljivih časih najprijaznejši odhiti vsem, ki si želijo miru in pozablenja. Planinske postojanke Slovenskega planinskega društva so zaveščale številnim posetnikom. Oskrbniki imajo vedno več posla s turisti vseh slojev. Letos je društvo priredilo že drugi tečaj za oskrbnike svojih planinskih postojank, da jim s predavanji in praktičnimi vajami izpopolni sedanje znanje, ki ga potrebujejo pri o krbovanju planinskih domov, ko in zavetišč.

Prvi tak tečaj je bil 1. 1938., v zadnjih dneh, od 20. do 24. novembra, pa je glavni odbor Slovenskega planinskega društva zopet priredil v »Zlatorogu« ob Bohinjskem jezeru tečaj, ki se ga je udeležilo 52 oskrbnikov, oskrbnice in njihovih pomočnic s planinskih postojank SPD v Triglavskem pogorju, v Karavankah, v Kamniških planinah, v škofojloškem okolišju in v južnem delu Zasavja. Tečajnikom so predavali funkcionarji SPD in strokovnjaki gostinskega obrta. Naiveč časa je zavzel pouk o serviranju s pripadajočimi praktičnimi vajami, da se oskrbniki čim bolj usposobijo v tej stroki in morejo zadovoljivo postreči tudi turistom, ki zahtevajo v planinskih postojankah postrežbo, enako oni v večjih gostinskih obratih v dolinah. Važno poglavje so tvorila predavanja o pravilnem vedenju namram turistom, ki posejajo planinske domove. Vsak dan zjutraj, opoldne in zvečer so tečajniki menjale pod strokovnim vodstvom serviralov svojim tovaršem pri zajtrku, kosilu in večerji ter so bili sproti opozorjeni na nedostanke, ki jih je treba opustiti. Strokovnjak je oskrbnike seznanjal s pravilnim kletarstvom ter s higijeno in svažo v kletih. Strokovnjakinja v gospodinstvu je predavala tečajnikom o higijeni in svaži v kuhinji in shrambah, dajala praktična navodila o vkuhanju sadežev, za hrambo sadežev, praktična navodila pri kuhi ter praktična navodila za čistost v sobah in pri posravljanju. Teoretično in praktično so se oskrbniki ter njihove pomočnice vežbale v obračunavanje s gosti in društvom ter s kalkulacijo cen pri prodaji jestevin. Posebno predavanje je opozarjalo oskrbnike na važno vlogo, ki jo zavzema Slovensko planinsko društvo s svojimi številnimi slovarami v razvoju tuiskega prometa v Sloveniji. Nadalje se je poudarjala važnost, da oskrbniki v vsakem primeru kažejo nacionalni slovenski značaj planinskih postojank v naših gorah ter so jim bili predloženi mnogi primeri škodljivih posledic, ako oskrbniki oziroma obrtni, ki jih rosečajo tuji, ne uporabljajo v naših krajih vrstvenstvo slovenskega jezika. Oskrbnike je predavatelj seznanil z osnovnimi pojmi pravilnega dovozanja. V nedeljo opoldne, je bilo dve uri trajajoče predavanje o prvi pomoči pri nezgodah v planinah, kjer je nazorno pokazal zdravnik z množico diapozitivov pravilno postopanje pri reševanju ter že sedaj dokaj popolno organizacijo reševalne službe v planinah Slovenije.

Teoretičnemu in praktičnemu tečaju je sledil obširen razgovor med oskrbniki in zastopniki Slovenskega planinskega društva, kjer so se obravnavala vprašanja, ki so važna za uspešno in pravilno oskrbovanje planinskih postojank. Tečaj je bil zaključen v nedeljo 24. t. m.: popoldne so

se oskrbniki vrtnili zopet v svoje domove. Upamo, da bo imel tečaj mnogo uspeha ter da bodo vsled že pazljivejših postrežbe oskrbnikov postojanke Slovenskega planinskega društva postale še bolj kakor doslej prijetno zavetišče vsakemu turistu. Naslednji tečaj za oskrbnike planinskih postojank SPD na Pohorju, v Savinjskih planinah in v severnem delu Zasavja bo meseca aprila v koči pod Kopo.

Koncert »Zarje« v Trbovljah

Trbovlje, 20. novembra. Nedeljski koncert naše »Zarje« je dosegel lep uspeh. Za glasbeno prireditev delavskega pevskega društva je bilo živahno zanimanje, kar je dokazal prav časten obisk. Nastop »Zarje« je zadovoljil tudi v pevskem pogledu in je treba priznati, da je zbor z veliko marljivostjo naštudiral program ter vseh 16 pesmi odpel glasovno prav ubrano, s točno intonacijo in pevsko gibčnostjo, ki se je prilagodila z lahko taktirki pevovodje, zbor je pomlajen z novimi močmi, vendar so štari »Zarjani«, zlasti tenorji in baritonisti še vedno vodočile. Obistvino je izvajanjem sledilo s toplim pritrjevanjem in je »Zarja« morala tudi ponovljati.

Na sporedu so bili domači skladatelji od predvajanih pesmi pa so prevladovala lahke, narodne. V imenu Hubedove župe se je koncerta udeležil g. Dore Matul, pevovodja »Ljubljanskega zvonca«, ki je v kratkem nagovoru »Zarje« čestital k izredni marljivosti in lepih pevskim uspehom, a katerimi dostojno stopa v prvo ljubljeno leto. Poudaril je zaslužnost kulturnega poslanstva, ki ga društvo odčituje z gojitvijo naše pesmi v našem industrijskem središču. »Zarja« stopa letos v deseto leto svojega delovanja ter se že marljivo pripravlja na jubilejno koncertno prireditev, pri kateri bodo tekmovala najboljša slovenska pevška društva.

Čas bi že bil, da se iz spanja prebudi tudi naš »Zvonca«, za katerega je prava škoda, da je po tolikih zavidljivih uspehih kar utihnil! Ali med našim izobraženstvom res ni več nobenega zanimanja za petje? Ali ni nikogar, ki bi z jako vzpodbudo zopet združil toliko dobrih pevskih sil, ki so se zaradi ozkočinskih preprirov in samoljubja posameznikov brezpoldno razkopirali? Kulturna potreba pevsko nastrojenih Trbovelj zahteva, da nestor naših pevskih društev, naš »Zvonca« zopet zapoje iz svojih lin! Dolgoletni pevovodja naj prime spet za taktirko, nergačem pa naj se odkaze mesto kamor spadajo!

Radioprogram

Četrtek, 28. novembra. Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Solistične trobitne (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Kmečki trio. — 14: Poročila. — 18: Vsakemu nekaj (radijski orkester). — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudol Kolarik). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.40: Iz slovenskih krajev (plošče). — 19.50: 10 minut zabave.

Razdelil 3 milijone dolarjev in postal šofer Pristna ameriška zgodba o milijonarju, ki je razdal veliko premoženje, ker so mu napovedo- vali hitro smrt — Happy end

Seveda, kaj takšnega se lahko zgodi samo v Ameriki. Ta zgodba je tako značilno ameriška ter senzacionalna, da bi nihče ne verjel v njo, če bi se ne zgodila v deželi dolarjev.

Nedavno se je poročil v cerkvi v New Jersey bivši ameriški milijonar z revnim dekletom. To je bila ena najbolj skromnih svatb, kakršne so vse v tej delavski četrti, vendar ji je prisostvovalo nič manj kakor 50 novinarjev in filmskih operaterjev. O poroki so pisali vsi veliki ameriški listi na prvih straneh in neštete čitatelje je zgodba ganila do solz, ne glede na to, da ne živimo več v romantični dobi. Zenin je bil Jack Patrick, po rodu Irec, nevesta pa delavka Anna Shannon.

Zdravniki so mu odmerili le nekaj dni življenja

Cep rav je bil Jack Patrick zelo bogat, mu ni vse bogastvo nič pomagalo ter mu ni moglo prinese zdravja. Bolehal je že dalje časa in zdravniki so bili zelo zaskrbljeni. Veleli so mu, naj ostane v postelji in poskušali so razne zdravilne metode, a vse zaman. Patrick se ni mogel takoj sprijazniti z mislijo na smrt, zlasti še kot mož v najlepših letih. Hotel je vedeti, kako je prav za prav z njegovim zdravjem, ker so zdravniki kazali samo skrivnostne obraze. Na odločno zahtevo so mu povedali, da bo živel le še 4 mesece v najboljšem primeru.

„Čemu mi bo denar?“

To je Patricka tako pretreslo, da je pri prvi zapustil posteljo in ni hotel več o zdravnikih slišati niti besedice. Dejal je, da ima preveč denarja, da bi tako kratak čas življenja, kolikor mu ga še ostane, preževal v postelji. Čemu bi naj njegovi sorodniki še čakali na njegovo smrt? Sklenil je, da bo denar takoj razdal. Nesrečni milijonar je razprodal vse, kar je imel, tudi donosno podjetje je dal iz rok. Prodajal je številne dragocenosti iz svoje razkošne vile in ko je prodal še svoj dom, se je preselil v penzion. Potem je denar razdelil na več delov, tako da je obdaril vse sorodnike. V naprej je pa plačal vse stroške za svoj pogreb in nagrobnik. Denarja si je pustil samo toliko, kolikor je mislil, da bo dovolj do njegove smrti.

Življenje se je šele začelo

Zdaj je bil Patrick prost vseh zemeljskih skrbi in lahko bi mirno čakal na smrt. Toda nenadno je začutil, da je šele zdaj začel živeti. Otrsel se je vsega, tudi okolja bogastva in pri prijateljih se je izgovoril, da odpotuje na daljše potovanje. Poslej je začel obiskovati namestu luksuznih lokalov preproste gostilne in jedel je le preproste jedi, ki so mu pa čudovito tekline kakor najboljše delikatese. Pri takšni priliki se je seznanil v gostilni s preprostim veselim dekletom in kmalu se je z njim dobro bavaval. Dekle mu je bilo tako všeč, da jo je zaprosil za drugi sestanek. Ni mu objubil brez oklevanja, da pride. Čakal je s trepetajočim srcem.

Zgodba se zapleta

Prišla je, a ni bila tako zaupljiva kakor prvič. Ni reagirala na njegove šale in končno je celo začela jokati. Na njegova vprašanja je po daljšem oklevanju povedala, da je bila zaposlena v tovarni kot šivilja, a da so jo odpustili. Ima staro mater, ki jo mora preživljati in zdaj ne ve, kaj naj počne. Patrick ni vedel, kaj ji naj svetuje, kajti od denarja mu ni več mnogo ostalo. Vendar se je počutil prerogov in dekletovi družbi. Spremlil jo je domov in jo tolažil. Odprla ji je stara mamica ter povedala gosta v rečno stanovanje. Ko je hčer povedala materi, kakšna nesreča jo je doletela, jo je mati tolažila kakor znajo le matere in Patricku je bila ta družinska idila tako všeč, da se je počutil doma in kmalu je tudi sam odkril svoje srce. Tako so se vzajemno tolažili in Patrick je objubil, da prihodnji dan zopet pride.

Ameriški srečen konec

Poslej Patrick ni mogel živeti brez družbe revne matere in njene hčere. Vedno so bili skupaj. Delali so celo načrte za bodočnost, čeprav je nad Patrickom visela senca smrti. Denar mu je že pošel, a počutil se je vedno bolj zdravega. Zato je moral začeti misliti, kako se bo preživljal.

Vse se je seveda srečno končalo kakor se mora v slogu ameriških zgodb. Patrick je dobil kmalu službo šoferja pri lastniku velike garaže, avtozvoščku. Tako je Patrick začel namestu s svojim avtomobilom voziti s taksijem. V skrbi za eksistenco je pozabil na svojo bolezen, sicer je pa

tudi preveč mislil na svojo Ančko. Tako je prišlo do poroke. Ko je novinar vprašal srečnega ženina, kako je z njegovim zdravjem, mu je odgovoril, da se še ni nikdar počutil tako zdravega in da je ljubezen najboljšo zdravilo. Prej za njo ni imel nikdar časa, pa je poležaval bolan ter obupaval nad življenjem.

Iz Dolenjskih Toplic

— Vaja za obrambo pred napadi iz zraka. V sedanjem času splošne negotovosti se prirejuje povsod vajo za obrambo pred napadi iz zraka. Tako so tudi v Dol. Toplicah imeli preteklo nedeljo tako vajo, ki je bila zamišljena tako, da so priletela sovražna letala ter odrgla plinske bombe na trg. Ugotoviti je bilo treba, katere vrste plin je bil vržen, in to s poročili gasilskih četi, ki naj prihrli z brizgalno in z vodo uniči plin. Tudi bombni napad je razni nekateri ljudi, ki so jih reševalci hitro odnesli na nosilnicah k zdravniku, da jim nudi hitro pomoč. Napad letal je naznanilo zvonjenje iz cerkvenega stolpa. Vaja sama je pokazala, da bi bilo potrebnih vaj še več, ki naj bi se izvajale z vso resnostjo. Tudi pri nesrečujočem občinstvu bi bilo želeli več resnosti pri tako važnih vajah. Ker je bila vaja v popoldanskem urah, jo je opazovalo mnogo otrok, ki so skakali in pasli svojo radovednost, kar bi pač ne smelo biti. Kakor odrasli tako se morajo tudi otroci priučiti redu in biti v takih prilikah tam, kamor spadajo.

Iz Metlike

— V spomin ge. Frančiške Gerbec. V petek 22. t. m. je v visoki starosti 80 let umrla ga. Frančiška Gerbec, stara mati uglednega mesarja in gostilničarja g. Zvonka Gerbeca v Metliki. Pokojnica, ki je bila hči gostilničarja in mesarja Vuketiča iz Dubovca pri Karlovcu, se je poročila z mesarjem in gostilničarjem g. Jožetom Gerbecem v Metliki in je že kot mlada gospodinja posvetila vso skrb domu in obrti, v kateri je bila svojemu možu res nenadomestljiva pomočnica. Složno skupno delo je imelo za posledico, da je zaslovela njihova gostilna daleč na okrog. Ko ji je pred nekaj leti umrl mož, ki je tudi dosegel visoko starost 88 let, se je skromna in blaga gospa posvetila bolj sama sebi in jo je bilo le poredko videti v mestu. Za zadnji poti smo jo spremlili v nedeljo 24. t. m. popoldne na pokopališče pri Sv. Roku. — Bodi ji ohranjen blag spomin, ugledni rodbini pa naše iskreno sožalje!

— Sv. Jera je dobila snežno kapo. Trdinov vrh ali Sv. Jera, kakor ga Belokranjci nazivajo, je v noči od nedelje na ponedeljek dobil svežo snežno pokrivalo, ki se vidi daleč po Belj. Krajini. Poznavalci razmer obetajo polepšanje vremena!

— Več grmoza na ceste! V zadnjem času so naše ceste naravnost preplavljene z blatom, ki ga tudi sredi Metlike ne manjka! To pa tudi ni nič čudnega, ker so dobave grmoza tako skrajšale, da ga ni dovolj za dobro posipanje, ki ga zahteva redno vzdrževanje najvažnejših prometnih žil. Naravnost neverjetno je, da imajo v rajonu, kjer so za posipanje ceste porabili na leto 320 kub. metrov grmoza in se je količina preteklo leto znižala na 285 kub. metrov, letos na razpolago samo 185 kub. m. Po tem načinu tudi najpreprostejši cestarji ne morejo delati čudežev! Zato več grmoza na ceste.

— Davčne prijave. Opozarjamo na razpisani rok pri vlaganju davčnih prijav za odmero zgradinarine za leto 1941. Kmetovalci, ki se bavijo samo s kmetijstvom in ne oddajajo celih ali dela zgradb v najem in mali obrtniki niso dolžni vlagati davčnih prijav.

— Avtobusna zveza Metlika-Karlovec. Vzpostavljena avtobusna zveza Metlika-Karlovec se je izkazala doslej kot zelo posrečena zamisel, ki jo je uresničilo avtobusno podjetje g. Krunoslava Valiča iz Karlova. Avtobus obratuje na progi Metlika-Karlovec trikrat tedensko, in to ob ponedeljkih, sredi in petkih tako, da odhaja iz Metlike izpred hotela Makar ob 6. zjutraj, vozi preko Zakanja, Ribnika, Kamenice, Netretica in Dubavca v prihaja v Karlovec ob 7.30 na postajališče gostilne Šenvald. Uporaba avtobusne zveze je za potnike priporočljiva, ker jim prihrani tako pot do kolodvora in čakanje na vlak z obeh smeri, potnike pa prepelje iz sredine enega v sredno drugega mesta ter jim omogoči bolj ekonomično izrabo časa za opravke, posebno še s priznanjem povratne vozovnice, ki velja dva dni.

— Zavarujte sadovnjike! Gotovo je še vsem sadjarjem in posestnikom v dobrem, a neprijetnem spominu pretekla zima, ki je po svoji ostroštri prekosila vse dosedanje. Po vzročni posledici se je divjad bolj pri-

blizala človeškim naselijem, da si dobi hrane. Ker pa v tem nujnem primeru, razen nekaj izjem, na divjad nihče ni mislil in ji v silni potrebi, so divji zajci v nekaj nočeh ogoljatali skoraj vse mladno sadno drevje in povzročili s tem sadjarstvu ogromno škodo, ki je ne bo tako lahko popraviti. Prav radi tega dejstva je letos skrajni čas, da se mladno sadno drevje zavaruje pravočasno, kajti že ob letošnjem prvem snegu se je pokazalo na mladem drevju, da zajci lanskoletne navade niso pozabili in se jim je moralo sladko lubje priljubiti. Za zavarovanje dreves je na razpolago dovolj cenejših sredstev — najbolj priporočljiva pa je koruznica, ki je to leto gotovo ne manjka.

— Nedeljski tečaj OTV. Z izvajanjem zakona obvezne telesne vzgoje se je v letošnjem šolskem letu pričelo na vseh obrtno-trgovskih nadaljevalnih šolah naše banovine in je posebej tedaj strogo obvezno za vse vajence od 14. do izpolnjenega 20. leta starosti. Nastava se vrši po določenem delovnem redu, ki ga je predpisala kraljevska banska uprava in mora biti izveden v 50 zaporednih nedeljskih tečajih. Da se izognemo vsem posledicam, ki bi ob eventualnem razumevanju mogle zadeti tako obveznike ali njih delodajalce.

opozarjamo, da se vsako izbegavanje, neredno posejanje ali netočen prihod obnavanja po § 22. zakona o obvezni telesni vzgoji, ki predvideva opomin, ukor in globo do 500 din tako za obveznike kakor tudi za delodajalce ali delodajalce, ki bi povzročili neposlušnost obveznikov! V nedeljskih tečajih obrtno-nadaljevalne šole v Metliki se udeležba 37 obveznikov, ki z zanimanjem sledijo praktični in teoretični nastavi.

Iz Škofje Loke

— Tatvine v škofjeloški okolici. Škofjeloški varnostni organ dela nikoli ne zmanjka. Tokrat so imeli opravka s tatvino, ki je bila izvršena pred dnevi pri Sv. Andreju. Neznanci so vrnili skozi zamuženo kletno okno v klet Miklavža Čorneta in mu odnesli njegovo zalogo vina, likerjev in konserv. V nedeljo stvar je zapletenih pet ljudi, med njimi tudi mladoletniki. »Pili bi vino, toda denarja nimamo,« so se odzvali delavci, in Loke je šel ter se spazil v tujo klet. Drugi, Loke, je stal zunaj in hvaležno sprejemal blago: 3 steklenice vina, steklenice piva in konzerve. Ukradeni blago sta odnesla v vas, ga tamkaj razdelila in družbica je potem gladko vse po-

spravila. Drugič sta se vtihotapila v klet mladi Loke in še mlajši France, ki je bil kar v sami srajci. Nepridiprava sta pobesala steklenico črnega vina, zopet nekaj konserv in povrh vsega še zalogo fruško-gorskega biserja. Popila in pojedla sta vse, in še do tretje tatvine je prišlo. France, ki ga opisujejo kot tuji kmetini dokaj nevarnega, se je prikradel v podstrešje hiše Franceta Ruparja pri Sv. Andreju št. 6 in je odnesel štiri kovače. Ni mnogo, toda tatvina je, tem hujska, ker jo ima na vesti mladi človek. Vrata so bila zaklenjena in jih je moral France s silo odpreti. Vse tri tatvine so zdaj objavnjene. Delavci taje vsako krivdo, čeprav se zdi čudno, da ne bi vedeli, za kaj gre, ko so lokalni pijsko in jedli konzerve.

OBZIREN MOŽ

Zena: Včeraj se pa moral priti zelo pozno domov, možček. Ko si odpiral vrata, sem slišala kako je ura bila tri.

Mož: Moris se ženica. Ura je hotela odbiti enajst, pa sem jo ustavil, da bi te ne zbujala.

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 5.— din

CONTINENTAL

na ugodne
mesečne obroke
Ivan Legat

Ljubljana,
Prešernova ulica 44.
Maribor, Vetrinjska 30

IAPETNIŠTVO

Habjan, Igriška ul. 10, vam
napravi ali popravi staro naj-
ceneje. 2434

Oglašuj

male oglase

Slovenski Narod

ker se
odločimo!

ZA VSAKO PRILIKO
najboljša in najcenejša oblačila
si nabavite pri
PRESKER
8 v Petra cesta 14

60 PAR ENILANJE

azuriranje, vezenje zaves, pe-
rija, monogramov, gumbic, —
Velika zaloga perja po 7.— din.
»Ljubljana«, Gosposvetska c. 12
in Franciskanska ul. 3. 4. L.

KLISEJE

ENO
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

POUK

Beseda 50 par. davek posebej.
Najmanjši znesek 5.— din

STARS

zganite se pravočasno in pre-
skrbite otrokom dobrega in-
struktorja. Ponudbe na upravo
lista pod »Profesor«. 2674

Strojepisni pouk

(desetprstni sistem)

Vederni tečaj, oddelek od 1/2
do 8. in od 1/2 do 9. ure zve-
čer za začetnike in izveščance.
Tečaj od 1 do 4 mesece. Pouk
tudi po diktatu. Novi tečaj se
prične 2. decembra. — Šolnina
najnižja. Največja strojeprisnica
s 50 pisalnimi stroji raznih si-
stемов. — Vpisovanje dnevno.
Christofov učni zavod. Domo-
branska c. 15., tel. 43-82 2460

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din

Trgovci! Dokler je še prilika,
založite se s celimi

OREHI IN MEDOM

Dobite jih v

Medarni

Ljubljana, Židovska ul. 6

Za Miklavža

kupujte darila

pri

B. RANGUS

kr. dvorni dobavitelj

K R A N J

AVTO

1 tono 700 kg. v brezhibnem
stanju, prevozil 9585 km, po-
raba benzina 15 l, zelo pripra-
ven za trgovca ali mesarja —
prodaj. Polze se: Vojska Mi-
ha, Rodica, p. Domžale. 2691

TUDI SV. MIKLAVŽ

bo izbral najbolje in najceneje
v trgovini

»EDO« CEVLJI

Prešernova 48.

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej.
Najmanjši znesek 5.— din

KUPIM MIKROSKOP
dobro ohranjen, povečava do
1000krat, z oljno imerzijo. Po-
nudbe na A. Rojec, Stična. 2690

KUPUJEM IN PRODAJAM

rabljene čevlje in moške oble-
ke, rabljeno perilo in stare
cunjice. Imam v zalogi otroške
škorje in galoše. KLAVER, 2698
Vošnjakova ul. 4.

Misterij žene, ki se NIKDAR NE POSTARA

Nobene gube, nobene brazde v 45. letu!
Gladka, jasna in čista koža mladega
dekleta! Videti je kakor čudež, a ima ven-
darle svoje znanstvene vzroke. To so magični
učinki »Biocela« — presenetljivega odkritja
glasovitega dermatologa. Biocel je dragocen
naravni pomladinski element, ki ga mora imeti
vsaka gladka in napeta koža. Zdar je v vsaki
tubi rožnate kreme Tokalon ter Vam redi
in pomlajuje kožo ko spite. Vsako jutro ko
se zbudite, ste »deti mlajši. Gube in brazde
so kakor izbrisane.

Cez dan uporabljajte dnevno hrano za kožo
Tokalon (ki ni mastna), da napravite svojo
kožo svežo in jasno, da Vam odstrani zaje-
dalce in vso nesnago kože. Pomladite se za
deset let in ostanite mladi! Napravite konec
ohlapnim mišicam lica. Rešite se uvenele
polti. Pridobite si spet jasno in čvrsto lice
ter mehko lepoto iz dekliske dobe. Navdu-
šeni boste zaradi pravih magičnih učinkov
obeh hran za kožo Tokalon. Ako ne bo tako
se Vam denar povrne.

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

KNAJLEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Edmund O' Hara:

Tajna profesorja Morbidusa

Roman

— Da, da, — je prikimal Morbidus in jel šteti na prste. — Enkrat, dvakrat, trikrat. Danes je bil že četrti vlom. Ti norci se vedno upajo, da bom končno vendarle napisal vso to povest na kosček papirja, toda iz te moke ne bo kruha. To je samo tu. Zopet se je potkal s prstom po čelu.

— Torej zato ste tako mirni, — je dejal Towns-
send in zmajal z glavo. — Vse kaže, kakor da ste že vajeni teh vlomov.

— Da, človek se vsemu privadi, — je pritrdil stari profesor. Napolnil je skodelico in Townsend je moral priznati, da je bila črna kava odlična.

— Zakaj ne obvestite policije? — je vprašal čez nekaj časa. — Vašo hišo bi zastražili in jaz ne verjamem, da bi si vlomilci upali ponoviti svoj po-
skus.

— Policija! — Morbidus se je jel zopet smejati. — Čemu? Saj mi niso nikoli ničesar ukradli, čeprav sem imel doma precej denarja. — Razen tega pa ne verjamem, da bi mi mogla policija pomagati. Townsend je razdraženo bobnal po mizi.

— No, dobro, — je dejal končno, — vi pravite, da vam nikoli niso ničesar ukradli... Toda nekega lepega dne bi utegnili ti ljudje izgubiti potprijenja in tedaj... vaše življenje bo potem v nevarnosti.

— Nikoli! — ga je prekinil profesor ostro. — Nikoli, dokler je tisto, kar ti ljudje iščejo, v moji lobanji.

Nekaj časa je razmišljal, potem je pa pripomnil: — Ne, ne, moje življenje ni v nevarnosti. Nika-
kor ne.

Townsend je zamišljeno grizel svojo cigareto. Profesor je moral čuvati neko izredno tajno in ta tajna je bila nedvomno v neki zvezi z njegovom nalogom. Ena sama beseda profesorja Morbidusa bi ga bila morda privedla do cilja. Kakšno vlogo je igral Morbidus v vsej tej zamotani zgodbi? Mar je bil nevaren pajdaš zločincev? Ne, kajti v tem primeru bi si bili prizadevali odstraniti ga. Ne, on je moral vedeti nekaj, kar jim ni bilo znano, kar je pa bilo za nje zelo važno.

— Samo tega ne razumem, — je Townsend zopet povzel besedo, — zakaj si ti vlomilci vedno poma-
gajo z istimi neprikladnimi sredstvi? Vlom? Mar ne znajo nič drugega?

Profesorjeve oči so postale naenkrat majhne in zlobne.

— Znali so tudi nekaj drugega! — je vzkliznil srdito, — toda jaz sem se pravočasno storil proti-
ukrepe. Oborožen sem proti njim. Štirikrat so mi poslali na vrat zlobne ljudi, ki so se delali svetnike. Ti ljudje naj bi si pridobili moje zaupanje. In res

sem v začetku mislil tudi o vas, da ste istega kova. Toda vi ste prestali preizkušnjo.

— Preizkušnjo? — se je začudil detektiv. — Ka-
ko to?

— Spomnite se svojega prvega obiska. Spomnite se angorskih mačk, ki sta bili planili na ptice in miši. To je bila vaša preizkušnja. Jaz sem bil storil to z namenom. In oni štirje so mi naselili. Vsak je bil tako zaptlen v pomen svoje naloge, da ni imel časa za nobeno misel na uboge živalce. Vi ste pa bili očitno prišli brez slabega namena in zato ste se takoj zavzeli za ogrožene živalce.

— To je pa res imenitno, — se je zasmejal Town-
send. — Vendar pa dvomim, da bi bila ta preizkuš-
nja povsem zanesljiva. Toda, nadaljujte.

Stari profesor je napeto prisluhnul. Tudi Town-
send je tedaj zaslislal čuden glas, kakor da je pri-
hajal z vrta in bil podoben boleznemu lajanju.

— Moji dogi! — je vzkliznil profesor prestraše-
no in že je odhitel skozi vrata.

Townsend je ostal sam. Zamišljeno je zrl pre-
des. Nečesa nikakor ni mogel razumeti: Zakaj mu
Morbidus še zdaj ni hotel priznati, da je on sam
njegov »neznani prijatelj«? Ali pa morda ni? Toda
začetnici A. M. in vse drugo...

Močan strel je zdrnil Townsenda iz zamišlje-
nosti. Kaj je bilo to? Na vrta je nekdo streljal. V
enem skoku je bil na oknu. Toda ta čas so se bila
za njegovim hrbtom že odprla vrata in vstopil je
Morbidus s samokresom v roki.

— Vi ste streljali? Na koga? — je vprašal de-

tektiv začuden.

Stari profesor se je tresel po vsem telesu.

— Ti nevredneži, ti lopovi! — je vzkliznil raz-
burjeno. — Ob vsakem vlamu so mi zastupili pse.

Tudi zdaj — en pes je še živel. Moral sem ga ustre-
liti...

Nekaj časa je bilo vse tiho. Detektiv je že mislil,
da Morbidus ne bo ničesar več povedal, ko je le-
ta zopet povzel besedo.

— Dvakrat se me zgrabili, — je dejal mračno.
— Prvič so me hoteli hipnotizirati. To morda res
ni bila slaba misel, toda jaz nisem noben medij.

Samo rogal sem se gospodom hipnotizerjem v brk.
A drugič...

Obmolnil je in se mračno ozrl predse. Tedaj pa
je pa naenkrat izprožil obe roki proti Townsendu.

— Ali ste si kdaj pobliže ogledali moje prste?

— Kako to mislite? — Hm, seveda. Zdi se mi,
da so nekoliko okrnjeni. Mislim sem, da je to telesna
hiba od rojstva...

— To ni nobena telesna hiba od rojstva, — je
odgovoril Morbidus. — Rojen sem bil kot povsem
normalen človek.

Zamišljeno je ogledoval svoje prste.

— Oni so mi to storili, — je dejal naenkrat.
— Saj to je neverjetno, — se je zdrzil Town-
send.

— Pri tej tolpi je tudi neki Kitajec, — je na-
daljeval stari profesor, — in temu je šnil v glavo
ta dražestni domolek. Ta in še eden, morda še
groznejši. Kar poglejte!

Za red na naših cestah

Pešci potrebujejo več zaščite pred brezobzirnimi avtomobilisti

Prejeli smo: Še večkrat smo poročali, da imajo pešci premalo zaščite pred brezobzirnimi avtomobilisti. Prav pogosto se dogaja, da je bil pešec, ki je iz tramvaja moral izstopiti na odprto cesto, v smrtni nevarnosti. Čeprav določajo policijski predpisi, da morajo avtomobilisti svoja vozila ustaviti, kadar izstopajo iz tramvaja potniki na cesto, tega nihče ne spoštuje in tudi naša policija premalo strogo nadzira avtomobilisti. Posebno nevarna so tramvajstva postajališča na Celovski cesti v smeri proti št. Vidu, kjer morajo potniki zmeraj izstopati na odprto cesto, avtomobilisti pa prenevarajo kljub strogim policijskim predpisom tramvaje tudi na postajah, tako da mora biti človek pravi akrobat v skokih, če se hoče ogniti nesreči.

Noben poziv v listih ne zaleže. V svoji brezobzirnosti divjajo avtomobilisti po cestah in te dni bi se bila pri tramvajemski postajališču pri pivovarni Union kmalu pripetila smrtna nesreča. Iz tramvaja je izstopala neka starica, prav v tistem trenutku pa je mimo pridrvel avtomobilist in sicer z brzino nad 50 km. Če bi ne bil neki gospod potegnil starke k sebi nazaj proti tramvaju, bi jo bil avtomobilist prav gotovo podrl.

Naredba o omejitvi prometa z motornimi vozili, ki je bila izdana pred meseci, določa posebne nagrade v višini tretjine odmerjene kazni za tiste, ki ovadijo prestopke. Nagrado izplačajo vsakomur, kakor hitro postane razsodba izvršna, prestopke pa je treba javiti pristojnim policijskim upravam oziroma splošnim upravnim oblastvom.

Ali bi ne bilo koristno, če bi tudi naša policijska uprava določila posebne nagrade za tiste, ki bi prijavili brezobzirne avtomobiliste, ki ne spoštujejo cestno-policijskih predpisov. Če namreč avtomobilistom niti javna svarila ne zaležejo, je potrebno poseči po še bolj drastičnih merah. Če se pešci na drugačen način ne morejo zaščititi pred avtomobilisti, bodo pa pri siljenju vsakogar, ki ne spoštuje reda in tujih življenj, prijavili policijskim oblastvom. Nekaj strogih kazni bi zanesljivo zaleglo, da bi naši motorni vozači postali previdnejši in da bi bolj spoštovali varnost pešcev.

Sicer pa bi v tem pogledu tudi policija sama lahko napravila red. Na tramvajskih postajališčih, kjer so pešci zaradi izstopa iz tramvaja neposredno na cesto najbolj izpostavljeni nevarnostim, naj bi ob urah, ko je tramvajski promet in prav tako

tudi avtomobilski najbolj živahen, postavili posebne stražnike z nalogo, da kontrolirajo avtomobiliste in vsak prekršek cestno-policijskih predpisov takoj prijavijo. Med zelo nevarna tramvajstva postajališča moramo šteti zlasti tista pri »Levu«, pri pivovarni Union, pri gostilni Keršič, pri stari šišenski cerkvi, pri šišenskem Gasilskem domu in pri stari šišenski mitnici in sicer v smeri proti št. Vidu, ker pri vožnji v smeri proti Ajdovščini izstop potniki na pločnik. Na vseh teh postajah, pa tudi na raznih postajah na Tržaški, Zaloški in Karloški oziroma Dolenjski cesti, bi morala policijska uprava posvetovati avtomobilistom največjo pozornost in napraviti red, kakršnega pozna v vseh drugih mestih.

Kdor je že hodil po Beogradu ali Zagrebu, se je prav lahko prepiral, kako tam avtomobilisti spoštujejo cestno-policijske predpise in kako se pred vsakim tramvajem postajališčem, če potniki iz vozila izstopajo, ustavljajo, vožnjo pa nadaljujejo šele potem, ko jo nadaljuje že tudi tramvaj. Če je tak strog red uveljavljen v Beogradu in Zagrebu, ga je nujno potrebno uveljaviti tudi v Ljubljani, kjer ni življenje pešca nič manj vredno kakor v drugih velikih mestih.

To dolžno obzirnost do sočloveka bi morali naši avtomobilisti zlasti upoštevati in spoštovati tudi v jesenskih dneh, ko se nekatere naše ceste polne z blatno vodo napolnjenih kotanj. Dokler vozi avtomobilisti mimo stražnika, vozijo namreč z zmerno brzino, čim pa zavozijo na daljše ceste, kakor so Zaloška, Dolenjska, Tržaška ali Celovška, ne spoštujejo več nobenih predpisov o dovoljeni maksimalni hitrosti, ampak vozijo, kakor se jim zdi in brez vsakega ozira na pešce, ki so včasih z blatom obizirani do glave.

Avtomobilisti se prav pogosto pritožujejo, da so pešci in biciklisti nezadostno disciplinirani, sami nase pa zmeraj pozabljajo in mislijo, da jim je dovoljeno vse. Prepričani smo, da bodo tudi pešci in kolesarji do avtomobilistov obzirnejši, če bodo avtomobilisti bolj upoštevali cestno-policijske predpise in človeška življenja. Ali je čudno, če pastir na deželi vrže kamen za avtomobilom, ko pa mu je že marsikateri avtomobilist morda priredel gorje? Kdo more od nekega človeka zahtevati večjo obzirnost kakor od človeka, ki bi se v mestih lahko naučil spoštovati svojega bližnjega in njegovo imetje?

so zaslužili vse drugačen obisk. Večera so se z malimi izjemami udeležili le tisti, ki jih vidimo povsod pri drobnem delu, katerim za našo narodno prosveto nobena žrtva ni prevelika. Vsi, ki so prišli, so bili z nastopom naših mladih književnikov zelo zadovoljni.

Goetje so navezali stike z našim delovnim ljudstvom, ki zna najbolje ceniti del oblikovalcev naše lepe besede.

Proslava Zedinjenja 1. decembra v Unionu Novinarski koncert v korist siromašnih srednješolcev

Iz Celja

— Učiteljsko bo zborovalo. Sresko društvo JUU v Celju bo zborovalo v sredo 4. decembra s pričetkom ob pol 9. dopoldne na mestni deklasi narodni šoli v Celju. Polez rednih točk bo na dnevnem redu predavanje šolskega upravitelja g. Lužnika o »Mislih o globalni metodi v pouku«. O poteku banovinske skupščine sekcije JUU bo poročal učitelj g. Kotnik. Ob društveni 70letnici bosta podala zgodovino Celjskega učiteljskega društva g. Zdošek in Fr. Roš. Društvo ima danes 207 članov in članice ter je drugo najmočnejše v dravski banovini. K zborovanju je vabljeno zlasti tudi upokojeno učiteljsko.

— Sokolska akademija. Vstopnice za akademijo v proslavo praznika zedinjenja ki jo priredi Sokolsko društvo Celje-matica v soboto 30. t. m. ob 20 v celjskem gledališču bodo v četrtek pešek in soboto v predorodaj v Gorčarjev knjižarni gledališka blagajna bo na odobrtja v soboto od 19 dalje.

— Uradni dan Zbornice za TOI za Celje in okolico bo v torek 3. decembra od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Zdrugašev trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici.

— S palico mu je uničil oko. V Staroveškega gostilni v Podčetrku je 31letni delavec Nikolaj Vrbovšek iz Podčetrka na Silvestrovo v tepežu z udarcem s težko palico uničil Blažu Žučku levo oko in za podol Mihov Jesiha z nožem v levo stran hrbta. V tem tepežu je dobil Žučko tudi vbojstvi z nožem v hrbet, pri čemer mu je nož predril pljuča. Vrbovšek je takrat razbil v gostilni več steklenic stolov in šip. Zaradi tega ga je okrogno sodišče v Celju v torek obsojilo na 10 mesecev strogega zapora. Vrbovšek mora plačati Žučku 2000 din za bolečine, 10.000 din za izgubljeno oko in 3500 din za izgubo zaslužka.

— Tatinski posli. V neki gostilni na Krekovi cesti je neki moški te dni pozabil 31letnega brezposelnega pleškaria Rudolfa B. iz Ljubljane. Namesto da bi bil pleskar za to hvaležen, pa je ukradel svojemu gostitelju 2.500 din vredno zimsko suknjo in usnjene rokavice ter pobegnil s plenom proti gimnaziji. Neki fant je takoj pohitel za njim, mu vzel pen in izročil storila policiji. Z nekega podstrešja na Slomškovem trgu je 50letni zidar Jakob P. ukradel večje število gumijastih podpetnikov, ki jih je bil tam shranil neki potnik. Storiča so kmalu izsledili in aretirali. Pri njem so našli samo še nekaj ukradenih podpetnikov.

— Nesreča ne počiva. V nedeljo si je štiriletni dinarjev sinček Drago Kragonik iz Gaberja pri Celju pri padcu zlomil levo nogo pod kolenom. V Sp. Gorčah pri Braslovčah si je 13letni rejenec Franc Sliokan istega dne pri padcu zlomil levo roko v ramenu. V torek je padel 27letni vrtnar Ivan Breznik iz Celja na cesti na Ostrožnem s kolesa in se močno poškodoval po glavi. V Gavčah pri Smartnem ob Paki si je 53letni dirvar Peter Nepotnik pri padcu zlomil levo roko v ramenu. V ponedeljek se je 38letni posestnikov sin Ivan Plavec iz Parčel pri Braslovčah vsek pri delu v gozdu s sekirjo v desno stopalo in se hudo poškodoval. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

Iz Radeč

— Pomanjkanje učnih moči. V »Slovenec« smo čitali 22. novembra da imajo v Škofji Loki kar tri nadstevilne učne moči, dočim jih pri nas res primanjkuje. Dne 20. oktobra sta odšla iz naše šole dva učitelja na višjo pedagoško šolo v Beogradu. 10. novembra pa je bil premeščen se bivši tukajšnji šolski upravitelj B. iz Radeč v Kozje. Tako je ostalo na šoli samo sedem učiteljev za devet razredov oziroma paralel. Čeprav so nam višje šolske oblasti v oktobru ukinile sedmi razred zaradi premajhnega števila učencev, sta vseeno še dva razreda brez svojih razrednikov. Ker imamo v Radečah tudi obrtno-nadaljevalno šolo, je pomanjkanje učnih moči pri nas še občutnejše. Sicer počujejo tudi na obrtno-nadaljevalni šoli naše marljivke učiteljice, da ne bi pouk preveč zaostal, vendar pa prosimo bansko upravo, naj nam pošlje čim prej še dve učni moči, ker bo sicer pouk v obeh šolah preveč trpel.

— Pozor pred ponarejenimi denarjem! V Radečah in okolici so se v zadnjem času pojavili ponarejeni desetinarski kovanci. Ker so zelo dobro ponarejeni, jih je težko ločiti od pravih »kovačev«. Največ se ločijo po zvoku in belkastosti svetlejši barvi od pravih kovancev. Tudi kraljeva podoba ni tako precizno izdelana kakor na pravem denarju, vendar pa je potrebna največja pazljivost pri sprejemanju desetinarskih kovancev.

— Na Vrhovem obe novo šolo. Vrhovčan je dolgo prosil višje šolske oblasti za šolo na Vrhovem, ker morajo njihovi otroci obiskovati 5 do 6 km od ali eno ljudsko šolo v Radečah. Kakor smo čuli, se bo Vrhovčanom ta želja izpolnila. Banska uprava je že odredila komisijski ogled zemljišča za šolsko poslopje in vrt. Ta ogled je bil 26. novembra na Vrhovem pod vodstvom banskega šol. nadzornika g. Jegliča. Pri tej priložnosti se tudi Radečani obračamo na višje šolske oblasti s prošnjo za ustanovitve meščanske šole, ki je v našem kraju nujno potrebna. Sedaj se morajo učenci meščanske šole voziti vsak dan iz Radeč v Celje. Če bi imeli v Radečah meščansko šolo, bi jo lahko obiskovali učenci vseh bližnjih krajev in bi starši ne opadli stroški za prehrano i. dr.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Socialne razmere ljubljanskih dijakov Zanimive ugotovitve pismene ankete med ljubljanskim dijaštvom o življenju naše srednješolske mladine

Ljubljana, 27. novembra.

Ne smemo tajiti: mnogo premalo se zanimalo za življenje našega dijaštva in, kakor kaže, naimani poznamo njegove socialne razmere. Življenje šolarjev ljudskih šol proučuje nekateri učitelji in izdali so že več lepih publikacij ter v njih obdelali znanstveno poučne podatke o socialnih razmerah otrok. Podobne študije bi bile potrebne o socialnih razmerah srednješolcev. Ko so te tedne ljubljanski novinarji začeli zbirati podatke o življenju našega dijaštva so spredvideli da jim nihče ne more postreči z ntimi vsaj ne z dovolj konkretnimi. Zato je bilo potrebno prirediti posebno pismeno anketo, ki bi naj podala vsaj približen presek socialnih razmer naših dijakov. Predvsem se moramo zahvaliti vodstvu šolske politike, ki je izvršila anketo med dijaki, gosti šolske kuhinje kraljice Marije in na učiteljski Razumljivo je da anketa ki je bila prirejana in končana v nekaj dneh ni mogla zaleteti večine ljubljanskega dijaštva čeprav bi bilo mogoče na enak način proučiti socialne razmere dijakov vseh ljubljanskih šol a seveda le v splošnem s šolskimi oblastmi in potrebne bi bile večje priprave. Kljub temu je tudi ta anketa dovolj poučna in ima veliko vrednost ker se pri nji sodelovali dijaki mnogih raznih ljubljanskih srednjih šol. Morda se zdijo anketi enostranska nekoli zaradi tega ker je v nji predvsem sodelovalo že izbrano revno dijaštvo katoliške šolske kuhinje se hranilo in revnejši dijaki odgovarjali prostovoljno in anketisti ne glede na to kje se sodelujoči nahajajo.

Zanimali smo se predvsem kakšno hranijo in stanovanje in ali dijak ali stanuje v Ljubljani ali na deželi, kje se hranijo pri starših ali v kuhinjah oziroma pri gospodinjah ali ne troji pomanjkanja, kako je zadovoljen s hranjo in ali ima dovolj obleke obutve itd. ali ima sploh dovolj sredstev za preživljanje kaj se največji redni starši po doklicu in kakšne imajo dohodke katero šolo obiskuje dijak in s kakšnim uspehom se šola. Vprašanja so bila številna a na vsa so dijaki odgovarjali prostovoljno in anonimno. Odgovorili so po večini iskreno in odgovorila jih je večina, ki so preli vprašalne pole.

Sodelovalo je 172 dijakov in dijakinj. Izmed njih jih stanuje 112 v Ljubljani, 60 se jih pa vozi v mestne šole z dežele do 25 km daleč. Večina teh dijakov je slabo preskrbljena čeprav mnogi odgovarjajo da imajo dovolj sredstev za preživljanje; ko odgovore natančneje proučimo, spredvidimo da se nekateri ki so sicer na videz zadovoljni, ker pač morajo biti, niti trikrat na dan ne nadejo do siteda. Preseneča nas zlasti, da je mnogo dijakov, ki sicer živijo pri starših in sorodnikih v Ljubljani, zelo revnih. Izmed 112 v Ljubljani stanujočih jih živi pri starših in sorodnikih 81 a nad polovico, 65, jih je slabo preskrbljenih. Brez grotnih skrbi se jih šola samo 16 živeti pri starših, oziroma sorodnikih. Izmed 65 revnejših dijakov, ki živijo skupno s starši ali sorodniki v Ljubljani, jih prejema celo 53 hrano v šolski kuhinji kraljice Marije; to se pravi da so vsi potrebni podpore, saj jim doma ne morejo dati niti primerne kosila. Da je res tako.

Otvoritev mestnega zavetišča na Jesenicah

Jesenice, 26. novembra

Točno pred dvema letoma je bil ob veliki slovesnosti vzidan temeljni kamen za novi dom dobrodelnosti na Jesenicah, v nedeljo dopoldne pa je bila ponosna in lepa stavba blagoslovljena in izročena svojemu plemenitemu namenu. Blagoslovitvene obrede je v hišni kapelici opravil knezof dr. Gregorij Rožman ob asistenci mestnega župnika d. sv. Antona Kastelica in dveh duhovnikov. Slovesne službe boje so se udeležili namestnik bana okrajni načelnik dr. Ivan Vrečar iz Radovljice, zastopnik županske zveze rav. Resman iz Radovljice, ravatelj KID dr. Inz. Herman Klinar, mestni župan Valentin Markez z občinskimi odborniki in nameščenci. Navzoč je bil tudi projektant inž. arh. Jože Platner iz Ljubljane, domači stavbeniki in obrtniki, ki so gradili poslopje in vso notranjost res zelo lepo, praktično in sodično opremlili.

Po službi boje je bil ogled vseh oddelkov, nakar so bili udeleženci povabljeni v veliko jedilnico, kjer jim je bila servirana zakuska.

Po zakuski je mestni podžupan in načelnik obč. socialnega oddelka Peter Arnez pozdravil vse goste ter v daljšem poročilu očrtal vse delo za mogočo stavbo.

Mestna občina jeseniška se je za gradnjo prepotrebne zavetišča pripravljala več let. Mestni občini in hiralci so hodili umrat v druge kraje, daleč od svojega doma in svojih ljudi. Občina je zanje plačevala več, kakor bi jo stalo vzdrževanje ubožcev v lastnem zavetišču. Že prejšnji občinski odbor z županom Žabkarjem na čelu je vsako leto vstavil v občinski letni proračun značne zneske za gradnjo zavetišča. Iz teh postavk prejšnjih in sedanjih letnih proračunov so se nabrala dovoljna sredstva za gradnjo in vzdrževanje velike stavbe, ki bo v sredo ubogim, starim in betežnim, v kras mestu in v ponos vsem, ki so pri tem sodelovali in si s tem postavili najlepši spomenik.

Nacrtje za to veliko stavbo je napravil inž. arh. Jože Platner iz Ljubljane. Stavba je 51 m dolga, 14 oziroma 10 m široka. Delana je eno-deloma pa dvonadstropno in vsa podkletena. Ima centralno kurjavo, angleška stranica, štiri kopalnice in prho s toplo in hladno vodo. Na zapadnem krilu so stanovanja za sestre in drugo osebje, velika obednica, čakalnica, shramba, kuhinja, ambulanca in dve bolniški sobi, ločeni za moške in ženske. V sredini stavbe je kapelica, ki je lepo opremljena in popolnoma v skladu z namenom stavbe in industrijskega kraja.

Vzhodnem delu stavbe je 24 sob z eno, dvema in največ štirimi posteljami. Skupno je 50 postelj. Vse sobe so zelo lepe, svetle in praktično urejene. V dveh so vidne omare umivalnik s toplo in hladno tekočo vodo. Vse pohištvo je enotno preprosto, povsod se kaže skromnost, dober in soliden delo. Marsikateri izobraženec bi bil lahko vesel, če bi imel tako lep in soliden dom.

spredvidimo že po tem, da jih izmed teh 53 gostov šolske kuhinje nima redno večerje 11 ali cela petina, a 4 se pritožujejo, da prejemajo premalo hrane, če jo že dobe. Toda ne smemo misliti, da se godi dobro vsem dijakom, ki niso gosti šolske kuhinje. Izmed 12 dijakov, ki imajo kosilo doma se štirje pritožujejo, da dobivajo premalo hrane, a eden nima večerje.

Pri anketi je sodelovalo tudi 31 dijakov, ki stanujejo v Ljubljani pri tujih ljudeh. Dve tretjini teh dijakov se težko preživljajo, le 10 jih je bolj preskrbljenih. V šolski kuhinji jih prejema kosilo 18. Ti so največjevali, kar spredvidimo tudi iz tega, da 4 nimajo redno večerje ali sploh ne, po eden nima tudi redno kosila in zakurka, eden pa zajtrkuje samo trikrat na teden ko dobi brezplačno mleko, razen tega se 2 dijaka še pritožujeta, da prejemata premalo hrane. Spredvidimo torej, da se večina gostov šolske kuhinje neate do siteda navadno le opoldne, a nekateri drugi nimajo niti zadostnega obeda. Mlad človek na bi moral seveda jesti po večkrat na dan, saj je kmalu zopet lačen, če je kosilo še tako izdatno. Pri tem moramo upoštevati da ti dijaki stanujejo v slabih, nezakurjenih stanovanjih ter da bi njihova hrana morala vsebovati že zaradi tega več kalorij.

Ob tej priliki navajamo samo te podatke, ki najbolj govorimo pričajo, da naše dijaštvo v resnici strada in da smo dolžni zanimati se zani ter tudi iskati pomoči. Prihodnjije bomo navedli še druge podatke iz ankete, ki bodo pokazali, da je dovolj revnih dijakov na vseh srednjih šolah. Videli bomo da tudi stanovanske razmere nikakor niso zadovoljive, čeprav so naši dijaki skromni. V ostalem je znano, da so dijaška stanovanja med našimi slabšimi. Anketa je tudi pokazala da pomanjkanje ne trpe le dijaki, ki imajo starše delavce, rokodelce itd. temveč tudi nekateri otroci uradnikov malih posestnikov, predvsem pa upokojevcv in nezaposlenih.

Dijaki stanujoči na deželi trpe v mnogih primerih še bolj kakor njihovi najrevnejši tovariši v Ljubljani, saj se pogosto niti ne nase dovolj zmurjujejo v postajnih čakalnicah morajo vstajati zelo zgodaj, da ujamajo vlak vrčajo se pa iz šole pozno opoldne in mnogi med njimi ostanejo po 6 do 8 ur brez tople ali celo brez vsake hrane. Tudi ko se vrnejo domov, jih ne čaka vselej topla jed. Premraženi, premočeni in lačni prihajajo že v šolo in izmučeni se vračajo domov, kjer bi se naj učili ter pripravljali na prihodnji dan, toda zelo težko se je učiti v mračnih in hladnih sobah, kjer navadno tudi ni elektrike. Silno mnogo trpljenja se skriva za temi nekoliko lakoničnimi odgovori »da« ali »ne« na vprašalnih polah.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra koncert v prid revnih srednješolcev in ki zbirajo za priredbo dobrotnih ob tej priliki darove. Res, mnogi se ne zavedajo, kaj smo dolžni mladini in bodočnosti naroda.

Ko bi sleherni, ki bi lahko pomagal, ozavljio prečital te odgovore dijakov o njihovih socialnih razmerah, bi se najbrže nekoliko zamislil ali vsaj preprečil, kako potrebna je akcija naših novinarjev, ki bodo priredili 1. decembra

Kaj je z banovinskim bednostnim sklodom?

Pravična preskrba brezposelnih čez zimo iz tega sklada

Maribor, 26. novembra. Zima je pred durmi. Draginja neznošno narašča in navdaja vsakogar z mučnimi skrbi. Narašča pa tudi število brezposelnih. Doležal je bilo k sreči zaposlitve vsaj pri gradbenih delih. Čim zapade sneg, pa se tudi v tej stroki lahko položaj precej spremeni. Koliko pa jih je še, ki pri teh delih ne gredo na vremensko vprašanje sploh ne morejo priti v poštev. Za domače brezposelne, to je za one ki so pristojni v Mariboru ali pa ki stalno bivajo v našem mestu, bo skrbela tudi letos mariborska mestna občina iz postavk novega socialno skrbstvenega proračuna za 1941-42. Toda, kaj bo z onimi drugimi, katerih število vsak dan narašča? Za te naj bi bilo poskrbljeno iz banovinskega bednostnega sklada.

da, ki izkazuje okoli 8 milijonov din, od katerih bi morala priti na Maribor 2 milijona din. Kolikor je znano, pa ni bil doslej nakazan na ta račun niti en dinar. Časi, v katerih živimo ob državni meji, so tako resni, da ima javnost pravico postaviti vprašanje, kaj je z banovinskim bednostnim sklodom. Stvar, za katero gre je tako važna in tako aktualna, da se za njo najresneje zanimajo vsi, ki so socialno čustvi, pa tudi drugi, ki so osebno odgovorni za pravilno uporabo tega sklada. V tej zadevi je bilo nešteto sproti sproženo vprašanje od strani mestnih svetnikov in našim mariborskim občinam svetov, vendar pa ni bilo doslej v tej stvari nobenih zadovoljivih in preprečevalnih pojasnil.

našli za 7 in pol kg železa in jekla ter dve vredni blaga. Vse to je okradeni kovad spoznal za svoje. Milkovičeva priznava, da je neki neznan fant prinesel za 30 kg staga železa, ki mu ga je odkupil po 1 din za kg. Milkovičeva ni zabeležila v svoji skupni knjigi prodajalčevega imena in ni mela sitnosti zaradi nakupa sumljivega blaga in nepravilnega knjigovodstva.

— Nočno lekarniško "tužbo" imata tekoči eden Remarova lekarna pri sv. Roku na ogalu Aleksandrovi in Meljske ceste, telefon 25-32, ter Minarikova mestna lekarna pri Orliu na Glavnem trgu 12, telefon 25-85.

— Hotelu se videti železniško katastrofo. Progovni čuvaj je opazil med postajama Tezno in Hoče na železniških tračnicah celo kupa kamenja, starega železa in hloče, ki so jih zlikovci položili na železniške tračnice. Železniški progovni čuvaj je vse predmete odstranil s proge, sicer bi se lahko pripetila nesreča. Zadevno je prijavi hotelom orožnikom, ki so ubrali pravilno sled ter zajeli tri fante v starosti 12 do 14 let, ki so pri zaslišanju tudi priznali, da so položili na železniške tračnice navedene predmete. Dejali so, da so nanosili predmete na progo zaradi tega, ker so hoteli videti železniško katastrofo.

— Tovorni avto v železniške zapornice. V železniške zapornice pri železniški postaji Rače-Fram je zavozil tovorni avto z evid. št. 2-1183. Avto je prebil zapornice ter obstal sredi železniške proge. K sreči je to opazil železniški čuvaj, ki je po hitri vlaku, ki je pravkar prihajal, nasproti ter ga ustavil, sicer bi bile posledice usodne. Zadevno je imela svoje odmeve pred sodniki.

— V bližini Slovenske Bistvice je skočil pod vlak v samomorilnem namenu neznanec čigar ime še ni ugotovljeno. Nesrečno se kolesa lokomotive odrezala obe nogi. Z vlakom so ga pripeljali v mariborsko bolnico, kjer so mu zdravniki s takojšnjo operacijo rešili življenje.

— Tragikna smrt enoletnega dečka. Posesnikov sinček Franc Ožinger iz Hrastovca se je rodil z vrel vodo ko je s štedilnika prevrnil posodo. Opekline so bile usodne in je mali revček kmalu zatem umrl v strašnih bolečinah.

— Kosaške novice. Naš občinski odbor vneto razpravlja o znanem davčnem sporu med našo občino in pa med mariborsko mestno občino. Kakor se čuje, se bodo v kratkem pričela pogajanja, ki naj dovelejo do sporazuma med obema občinama. V primeru, ako bi pogajanja ne rodila pozitivnega uspeha, bo najbrže odločilo o tej zadevi posebno razsodišče.

— Iz Stupenčev. Jutri v četrti predava v studentski ljudski univerzi nastavnica meščanske šole Milica Stupanova o sodobnih navseh našim gospodinjstvom.

— Tezenske novice. Te dni bodo ob večerih obvezna predavanja za brate, ki bodo pri sobotni proslavi zedinjenja sokolskega praznika. Praznik zedinjenja bomo proslavili v soboto zvečer po izbranem sporedu. — Letos bo Sokol miklavževal pri Dovči na Ptujski cesti. Priprave so v polnem teku. Pomagajte nam zgraditi lastno streho! — Zdravo!

Mariborsko gledališče

Sreda, 27. novembra: zaprto. Četrtek, 28. nov. ob 20.1. Za narodov blagor. Red C. Premiera.

Premiera Cankarjeve komedije »Za narodov blagor« bo v četrtek 28. novembra. S tem bo izpolnjena dolgoletna želja Cankarjevih čestilcev, da pride ta s posebno duhovito satiro pisana in tudi zabavna komedija po daljšem presledku zopet na mariborski oder. Premiera bo v spomin na 40letnico, ko je Cankar dovršil to svoje odlično delo, za čigar krstno predstavo se je skozi več let bil hud boj v Ljubljani, ki pa je bila slednje sprejeta s triumfom, kakršnega dotlej v Ljubljani ni doživelo še nobena slovenska dela.

SOKOL

Sokolsko društvo Maribor matica. Vojni dobrovoljci in rezervni oficirji priredijo v nedeljo 1. decembra ob 20.30 v vseh prostorih Sokolskega doma. Vstopnina v predprodaji 10 din, pri večerni blagajni 15 din. Oblika: kroj, narodna noša — temna. 54-M.

Sporod sokolske telovadne akademije, ki bo v proslavo državnega praznika zedinjenja v soboto 30. t. m. ob 20. v Sokolskem domu: Pozdrav zastavi — državna himna, Suk »V novi život«, svečana koračnica, Zvez »Pikapolonica«, mlajša ženska deca, Vogrine »Oj Doberdoba«, članice, člani, preskoki preko mize, ženski naraščaj, »Vaje s kolebnicami«, starejša ženska deca, dr. Murnik »Naprej«, moška deca; Jenko »Kosovor«, ouvertura, simultane vaje na bradljah, člani, Jemelkova »Jutro«, ženski naraščaj, Vogrine »U boj, u boj«, moški naraščaj »Devetorica«, članice, ing. Lindner »Balada«, člani, snemanje zastave »Hej Slovanci«.

Vstopnice za telovadno akademijo, ki bo v soboto 30. t. m. in za slavnostni ples, ki bo 1. decembra v proslavo zedinjenja, dobite v predprodaji pri Putniku. 53-M.

Izpred sodišča

— Obsojen. V večeršnjih številki smo poročali o kazenski razpravi pred tremi sodniki mariborskega okrožnega sodišča proti 31letnemu gostilničarju pomočniku Rudolfu Rakušu iz Obrana, ki ga je državni tožilec obtožil, da je 8. septembra s samokresom streljal na posestniško hčerko Kristino Kocjan, ki jo je zadel v prsi, tako da je krogle običala v pljučih Kocjanovi so zdravniki rešili življenje, obtoženca Rudolfa Rakuš pa so sodniki obsodili na 3 leta ječe, ter na izubo šestih državljanskih pravic za dobo 3 let. Kazenskemu senatu je predsedoval s. o. s. dr. Turato, prisodnike sta bila s. o. s. dr. Mihalič in dr. Cemer, dočim je obkolbo zastopal državni tožilec g. Sever.

Obrotniško zborovanje v Kranju je pokazalo premajhno zavednost našega obrtništva

Kranj, 26. novembra. V nedeljo dopoldne so zborovali v gledališki dvorani člani skupnega združenja obrtnikov v Kranju. Izredni občni zbor je bil sklican v smislu odloka zbornice za TOI; bil pa je slabo obiskan, saj se ga je udeležilo približno le 24% vsega članstva. Kje je krivda slabe udeležbe in nezanimanja, je težko ugotoviti, eno pa je gotovo, da se obrtniki še vedno premalo zavedajo pomembnosti skupne strokovne organizacije.

Na zborovanju, ki ga je vodil predsednik Jurij Pollak, so se obravnavala izredna gospodarska vprašanja, ki se tičejo našega obrtništva. Tako so referenti obširno poročali o kolarski stroki, ki je bila zaradi pomanjkanja na trgu prisiljena izdati skupen cenik za svoje izdelke. Zaradi nenadne poračitve čevljarstva potrebščin so bili sklicani sestanki čevljarjev, zanimivo pa je, da ni prišlo do sporazuma med njimi in je bilo vsako sistematsko delo za to stroko že v kalu zadušeno. Tudi v drugih strokah ni bilo dosti boje, a primeri intervencij v času, ko je vse zamujeno, potrjujejo, da bo potrebno posvetiti veliko skrb povezanosti obrtništva s kupnim združenjem. Zaradi nerazumevanja večine obrtnikov je tudi starostno zavarovanje propadlo in do sedaj še ni bilo nič storjenega v tej smeri. Slabe izkušnje ima uprava tudi z okrožnicami, s katerimi občinska članstva o aktualnih zadevah, kajti pokazalo se je, da okrožni članstvo ne sprejema resno celo v primerih, ko gre za njihovo dobro. Dogodili so se primeri, ko so člani zaradi omedleženja okrožni doživeli občutne pomanjkanje pri odmiri davka. Problem solstva obrtniškega naraščaja še vedno ni rešen, čeprav se vleče že skozi vrsto let. Potrebno je podvaliti skrb kranjskega

obrotništva za strokovno nadaljevalno šolstvo, kajti čim prej je treba omogočiti obrtniškim naraščajem sodobno izobrazbo v njegovi stroki in ne nazadnje tudi preskrbo higienskih solskih prostorov.

Po novi odločbi so se v zadnjem času priključili skupnemu združenju mnoge nove stroke kakor tkalska, krojaška, sedlarska in tapetniska, ključavničarska in kleparska, cementarji, opekarji in pekarji, pleskarji in soboslikarji. Z nekaterimi drugimi strokami kakor milnarji in žagarji, steklarji, urarji, klobučarji, knjigovezi itd. je naraslo število članov za 276 in jih je sedaj skupno 683. G. Colnar Otmar je predlagal ustanovitev posebnega oddelka za nadzorstvo javnih nabav. Predlog je bil soglasno sprejet, in bo od sedaj ta odsek vodil točno evidenco nad razpisanimi licitacijami, obenem pa bo tudi kontroliral, da ne bodo kakšne nepravilnosti.

Pri volitvah je bila postavljena spoznajna lista z zastopniki vseh strok, ki je bila tudi sprejeta. Izvoljeni so bili: predsednik Pollak Jurij, podpredsednik Slabe Gusti, člani uprave Triller Josip, Pogacnik Ana, Vidmar Franjo, Bitenc Jožef, Grašič Ignac, Gabrč Janec, Perčič Franc, Petrovič Ivan, Bohorič Franc, Vombergar Jernej, Majnik Ignac, Šipic Mihael, Sedej Stanko, Debeljak Franc, Smolej Alojzij, Schiffer Ciril, namestniki Slabe Ludvik, Kosnik Angela, Kokalj Jakob, Kastelic Leon, Dolenc Jože, Mausser Leon, Globoknik Ivan, Zavri Jožef, nadzorstvo Jocič Ferdinand, Grašič Stanko, Zupan Leopold, Vrtač Martin, Pesjak Stanko, Rakovec Ivan. V častni odbor so bili izvoljeni najstarejši obrtniški veterani g. Gabrč Jakob, Anzele Ivan, Ribič Andrej, Stibeljak Jakob in Dolinar Franc.

Posestne spremembe v Ljubljani in okolici Prodaja odnosno nakup manjših parcel

Ljubljana, 27. novembra. Mestno poglavarstvo v Ljubljani je izdalo posestniku Karlu Ključev ku Ručnik 45, stavbno dovoljenje za gradbo visokopriščne hiše v kat. občini Karlovske predmestje s pogojem, da odstopi mestni občini brezplačno ves za ceste potreben svet. Posestnik Ključevšek je mestni občini na podlagi tega odstopil od svojega zemljišča 287 kv. metrov.

Posestnik Alojz Jankovič Rožna ulica 21, je prodal posestniku Francu Dovjaku, Dravska ulica 5, večjo parcelo v kat. občini Sv. Petra predmestje za pavilsko dogovorjeno kupnino 50.000 din.

Posestnik Josip Brank Dravije 172, je dobil dovoljenje za gradbo visokopriščne hiše v kat. občini Dravije s pogojem, da je odstopil mestni občini brezplačno od svojega zemljišča za ceste potreben svet v izmeri 127 kv. m.

Posestnika Jožef Trpin in Terezija Trpin, Šmarska cesta 42, sta prodala Ivanu Levcu in Mariji Levčevi. Obiri 11, vse njune nepremičnine v kat. občini Moste za 83.800 din.

Posestnik in veletrgovec z vinom Ivan Ogrin, Lavrica 8, je prodal zasebni Magdaleni Bondarenko, Pod gradom 4, parcelo v kat. občini Spodnja Šiška v izmeri 576 kv. m za 80.640 din, torej po 140 din za kvadratni meter.

Posestnik Ferdinand Pavlič, Tržaška cesta 101, je prodal trgovčevi ženi Milki Turkovi, Stična 16, od svojega zemljišča v kat. občini Vič parcelo v izmeri 847 kv. m za 31.762 din.

Posestnik Janko Skerlep, Franciškanska 2, in posestnica v Mali vasi Terezija Skerlep sta drug drugemu odstopila s menjava svoji parceli Skerlep Janko je bil lastnik parcele v kat. občini Brinje v izmeri 840 kv. m. Terezija Skerlep pa lastnica 2 parcel v izmeri 926 in 1067 kv. m v kat. občini Stožice.

Posestniki Jože Medved, Jakob in Uršula Vrečar ter Marija Magister, vsi iz Zagradšča, so odstopili Vodovodni zadrugi r. z. z. o. z. v Česnjicah za gradnjo vodovoda v Česnjicah potreben del svojih parcel v kat. občini Sostro.

Posestnik Franc Klemenc, Dolenjska cesta 2, je prodal elektrotehniku Ludviku Rodetu, Grosuplje 12, parcelo v izmeri 11.510 kv. m v kat. občini Grosuplje za 33.500 din.

Posestnik Franc Božnar, Skofljica 33, je prodal posestniku Francu Svigliu, Babna gorica 6, parcelo v kat. občini Rudnik (Šo-

Obrotno strokovni tečaj v Dol. Toplicah

Dol. Toplice, 26. novembra. V Dolenjskih Toplicah so z mesecem novembrom otvorili obrtno-strokovni tečaj, ki je obvezen za vse obrtne in trgovske učence v starosti 18 let v občini Dol. Toplice ter tudi onih iz Valte vasi in Straže. Kako potreben je bil priča dejstvo, da so se vpisalo v tečaj tudi več takih, ki niso več obvezni udeleževati se strokovnega pouka, ker žele, da izpolnijo svoje znanje in sposobnosti za bodoče življenje. To je tudi dokaz, da se mladina sama zaveda važnosti in potrebe strokovnega znanja ter da ji je treba dati le priliko, da se more za svoj bodoči poklic temeljito vsestransko izobraziti.

Pouk v strokovnem tečaju je dvakrat na teden deloma v popoldanskih, deloma pa v večernih urah. Seveda bi bilo pripravljeno in zlasti za oddaljene primere, če bi mogel biti pouk le v popoldanskih urah, ker bo zlasti pozimi v smegu in temi oddaljenjšim zelo težavno vračati se domov. Ker ima ljudska šola, kjer je tečaj, premalo učnih sob, bo v doglednem času treba poskrbeti za razširjenost šole ozir. za pridobitev in zgradbo vsaj še par učilnic.

Sedanji tečaj se bo s časom pretvoril v redno obrtno-strokovno šolo.

S tem strokovnim tečajem je delno zadosteno že dolgo zaželeni potrebi po izobrazbi našega obrtnega in trgovskega naraščaja, vendar pa s tem še ni zadosteno vsem tukajšnjim izobraževalnim potrebam. Tudi tista mladina, ki se bo posvetila kmetijski in ostala na domu, potrebuje izobrazbo, ki jo more nuditi kmetijska in gospodinjstva nadaljevalna šola. Zato bi bilo v interesu kmečke mladine, da bi se čim prej ustanovila kmetijska nadaljevalna šola in tudi gospodinjstva nadaljevalna šola za dekleta kot bodoče gospodinjke, ki bi je morali obiskovati vsi mladeniči in mladenke obvezno do gotove starosti, zakaj dokler ne bo naša kmečka mladina dobro usposobljena za svoj bodoči poklic, tudi ni pričakovati napredka v vseh panogah kmetijstva.

Ali je to prav?

Pod tem naslovom smo v sobotni številki 16. novembra objavili s šifro »mar« podpisano pritožbo zaradi poslovanja mitničarjev na Dolenjski cesti. Pitec jim očita, da niso hoteli opraviti predpisanih formalnosti da bi trgovci, ki je pripeljal vino v Ljubljano lahko še itega večera oddal vino gostilničarju. Ker ni pomagala nobena še tako utemeljena beseda, so pa opravili drugo formalnost, ki je predpisana za tranzitno blago, in je moral tako voznik peljati vino skozi mesto in ven iz Ljubljane ter drugi dan šele po drugi strani mimo druge mitnice zopet nazaj v mesto. Gostilničar je moral vino čakati in zato je policar pisec na pomoč mestno upravo. Obenem pa je izrazil svoje upanje, da je bil opisani dogodek, ki ni razburil samo prizadetega trgovca in gostilničarja, marveč tudi druge — zadnji! H koncu je pripomnil, da noben popravek opisane dejstva ne more spraviti s sveta.

Glede na to nam sedaj poročajo z magistrata: Dne 9. novembra je vinski trgovec g. Ivan Žic s Sušaka nekako ob 21. pripeljal s svojim tovornim avtomobilom pred mitnico na Dolenjski cesti 3 zaboje, v katerih je imel 105 l vina v 75 steklenicah, 2 sodčka žganja, v katerih je bilo 225 litrov žganja in 18 sodov s 3.888 l dalmatinskega vina. Na avtomobilu je bilo torej 3.993 l vina in 225 l žganja. Trgovec je takoj izjavil, da je vse vino in žganje razen malenkostne količine vina namenjeno odjemalcem v Kranju in na Jesenice. Kar se pa tiče ljubljanskega gostilničarja, ni navedel niti njegovega imena niti zanj namenjene količine vina.

Trošarinski organ je trgovca vprašal, če ima za vino namenjeno ljubljanskemu odjemalcu, pisмено dovoljenje trošarinskega oddelka, kakršno zahteva za uvoz vina v nočnem času § 91 uredbe o mestni trošarini, ker brez takega pismenega dovoljenja, ki si ga mora voznik vina prej izposloviti, uvoz vina v nočnem času v Ljubljani ni dovoljen. Sofer je izjavil, da takega dovoljenja nima, da mu je pa glede na to, ker je večina vina in vse žganje namenjeno v Kranj in na Jesenice, vse eno ter je sam prošil, naj se mu za vse prijavljeno vino in žganje da tranzitna boleto, ki naj to vino spremlja skozi Ljubljano in ki jo mora ob izvozu iz Ljubljane v tem primeru predložiti linjskemu trošarinskemu oddelku na Celovski cesti, da na njej potrdi izvoz ter jo vrne vstopni trošarinski postaji na Dolenjski cesti. Po predpisih je trošarinski uslužbenec tako tranzitno boleto brez nadaljnjega napravit in sofer je je prevzel brez godrnjanja, saj mu je bila izročena na njegovo lastno željo. Po predpisih je uslužbenec mestne trošarine spremljal prevoz vina še skozi Ljubljano do linjskega trošarinskega oddelka na Celovski cesti in voznik je bil z vsem zadovoljen, ko so mu raztolmačili predpise ter je za to formalnost sam zaprosil z izjavo, da bo pač to malenkostno količino vina, ki je namenjena ljubljanskemu gostilničarju, dostavil šele takrat, ko bo večino pripeljane vina oddal v Kranju in na Jesenice ter se vračal skozi Ljubljano na Sušak.

Ker pa pisčeva pritožba zveni tako, kakor da bi bilo vse vino namenjeno niemu in ker voznik ni navedel niti imena ljubljanskega gostilničarja niti količine vina za ljubljanskega gostilničarja, se je mestni trošarinski urad pobrigal tudi za to ugotovitev.

Po teh uradnih ugotovitvah pa naslednjega dne, v nedeljo 10. novembra, to vino ni bilo uvoženo v Ljubljano, pač pa v ponedeljek 11. novembra za ljubljanskega točilca vina na drobno g. Mirjana Ukmarja, lastnika bufeta v Vegovi ulici št. 2. Pripeljalni je bilo zani 5 s.d. člov s 517 litri vina. Od vseh 3.993 litrov vina in 225 litrov žganja je bilo v soboto 9. t. m. pri uvozu v Ljubljano namenjenih samo 517 litrov za ljubljanskega odjemalca.

VEČNOST Prišel je k meni gospod, ki njegovega imena nočem imenovati in dejal mi je: Jutri bom praznoval zlato poroko.

— Kako to? — sem se začudil, saj si oženjen še deset let.

— Že res, toda meni se zdi, kakor da je minilo že 50 let.

OTROŠKA LOGIKA

— Kdo je razbil pri vas okno?

— Mamica, toda kriv je očka, ker se je umaknil.

Požar pred poroko

Razburljiv dogodek v Ložanah

Maribor 26. novembra. Letos je lepo urejeno Rauserjevo posvetstvo v Ložanah prevzel mladi posestnik Ervin Zdanec. Mladi posestnik je čakal še na tretji oklic da stopi čez dva dni v zakon s posestniško hčerko Štefanijo Zerjav. V hiši je bilo te dni mnogo dela s pripravami za gostijo, ogrevanje in dimnišnice, prave pa niso prenosile prekomernega kuhanja in pečenja za gostijo. Lesene sestavine teh naprav so pričele naglo tleti. Kuharice niso tega niti opazile. Na mah je začaralo v dimniku, kar so o pravem času opazili sosodje. Prihiti so na pomoč ter zamašili

zgoraj dimnik in spodaj zrakovodne odprtine. Na ta način so najprej zadušili ogenj in pečen in dimniku Domači gasilci so pribrzeli z motorno brigadno. Razdrti so kuhinjski strop odprli zidne omete tramovja ter pogasili vsa tleča mesta na podstrešnem tramovju ter lesenih delih strehe. S svojim marljivim gašenjem so preprečili, da ni bila vsa domačija upepeljena.

O pravem času rešena hiša bo novoporočencema nudila nov skupni dom, kjer bo lahko na mestu pogasjenih požarnih plamenov zasvetil plamen vzorne zakonske harmonije.

Tezenski sokolski oder

Lep uspeh „Pesmi s ceste“

Tezno 26. novembra. Nedvomno je danes malo sokolskih odrov, zlasti v izključno delavskih naseljih, ki bi se lahko ponašali s tako marljivostjo in vztrajnostjo kakor tezenski sokolski oder. To delo je treba še posebej ceniti ob okoliščinah, ki zahtevajo od posameznika ne same igralca, ki hodi po težkem dnevnem delu večer za večerom k vaju in pri tem vzgaja sebe in druge, ampak tudi prosvetnega delavca, ki na majhnem prostoru sestavlja in razstavlja primitivne odrske pripomočke. Ta plemenita prizadevanja upošteva naše uvidenno občinstvo, ki rado poseda sokolske predstave, zlasti predstave vsebinske saj potrebuje naš delavec primerno razvedrilo vsaj ob nedeljah.

Tako je bila dobro obiskana tudi popoldanska predstava znane veseloigre »Pesmi s ceste«, četudi za mariborskega ni bila novost. Poleg domačega občinstva so nas posetili tudi dragi gostje iz Hoče in Radvanja. Vsi sodelujoči igralci, sami znanci naše vigrane igralce družine, ki smo jih videli že v raznih vlogah, so nas prijetno presenetili. Posamezne vloge so bile skrbno nastu-

dirane. Pri vseh smo opazili pravilno izgovorjavo. Le v začetku igre je bilo malce odrske »mrzlice«. Igra je bila zelo sproščena in razgibana. Mimika izvrstna. Kretneje preprečevalne. Opaziti je bilo, da so nekateri igralci naše marljive tezenske sokolske odrske družine uporabili v raznih vlogah, pa naj bodo komične, resne ali karakterne. Ženske vloge niso v ničemer zastajale za moškimi. V nekaterih prizorih so bile naravnost odlično podane. Posamezniki so mestoma le preveč iznajdljivi, kar sicer ne spada v okvir uprizoritve, vendar pa ne smejo biti trenutne domislice pretirane, čeravno trenutno razgibajo občinstvo. Tempo predstave je bil dovolj živahen.

Občinstvo je nagradilo vse sodelujoče z navdušenim odobravanjem. Priprani smo, da bo to malo število igralcev še vztrajalo na svoji poti in da bo na ta način prispevalo kamenček za kamenčkom za zgradnjo lastne preproste strehe. Ponosni pa bodo predvsem oni, ki so doprinesli s svojim delom največ ter na najlepši način. Zdravo!

Mariborske in okoliške novice

— 10.000 din za bitoljske žrve je poslal kot prispevek mariborske mestne občine mestni župan dr. Alojzij Juvan v roke bitoljskemu županu.

— Osebna vest. Ministrstvo za trgovino ter industrijo v Beogradu je pooblastilo diplomirane inženjerja g. Leona Kneza iz Ruš, da sme izvrševati javno inženjersko prakso na teritoriji kraljevine Jugoslavije iz stroke tehnične kemije in tehnologije.

— Iz sodne službe. Za sodnika okrožnega sodišča v Mariboru je imenovan sodnik g. Fran Juhart.

— Sreška organizacija vojnih dobrovoljcev v Mariboru opozarja svoje članstvo, da se vrši zborovanje v proslavo državnega praznika zedinjenja v Sokolskem domu 1. decembra t. l. ob 11. dopoldne. Udeležba z društvenim znakom je obvezna. Tudi se bodo volni dobrovoljci polnostevilo udeležiti telovadne akademije v soboto 30. t. m. ob 20. in slavnostnega plesa dne 1. decembra t. l. ob 20.30 v Sokolskem domu.

— Brezplačna gledališka predstava za mestne ubožce. Kakor vsako leto, tako bo tudi letos dne 1. decembra v Narodnem gledališču brezplačna predstava za mestne ubožce. S priletkom ob 15. uri se uprizar Golarjeva »Vdova Rošinka«. Vsi mestni ubožci, ki prejema stalno mesečno podporo, ki ne stanujejo v občinskih zavodih ter ne prejema hrane v mestni ljudski kuhinji, pa se zanimajo za predstavo, naj se prijavijo do 28. t. m. pri mestnem socialno-političnem uradu, kjer dobijo vstopnice.

— Zasluge bratov Živkov. Znale so zasluge bratov Živkov za propagando naše lepše pesmi. Naš domači pevski septet bratov Živkov bo 4. decembra izvajal niz pesmi naših skladateljev iz polpreteklih in sedanje dobe. Umetniško vodstvo te priljubljene pevске skupine ima naš odlični skladatelj in glasbenik prof. Vasilij Mirk.

— O arbskem srednjeveškem slikarstvu je govoril v ponedeljek v mariborski ljudski univerzi konservator dr. France Mesenel. Podal nam je zaokroženo sliko razvoja arbske srednjeveške umetnosti od bizantinskega monumentalizma pa do postopnega popuščanja strogih oblik, ki so dobivale z vedno večjimi pripovednimi vrednotami mnogo arbskih individualnih črt. Žal pa je ta umetnost sredi svojega razcveta naglo propadla, saj je bila tesno povezana s srbsko državnostjo, ki je dobila s bitko na Kosovem smrtni udarec. Predavanje so pojasnjevale številne skiptične slike.

— Jugoslovanska unija za zaščito otrok potrebuje v zaščitne namene popis vse telesno in duševno defektne ter izpričane dece in mladine do 21. leta starosti. Ta popis bo izvršilo mestno poglavarstvo. Vabimo vse starše in roditelje, da do konca novembra osebno prijavijo ob uradnih urah socialno-političnemu uradu mestnega pogla-